

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2019-3-003 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 20-50/695-306
Karar Tarihi : 19.11.2020

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Nimet KAVAK, Mehmet GERÇEK, Cansu TOPAK KORKMAZ
Ahmet SAĞDUYU

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Siemed Tıbbi Sistemleri Elektrik Elektronik İletişim Sağlık Hizmetleri Danışmanlık Bilgisayar ve San. Tic. Ltd.Şti.
Temsilcisi: Av. Ayşe İrem YENİÇULHA
Uğur Mumcu (Köroğlu) Cad. No:81/9 Gaziosmanpaşa-Ankara

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILAN : - Siemens Healthcare Sağlık A.Ş.
Temsileri: Av. Turğan GÜRMENT, Av. Özgün Yalın TORUN
Akatlar Mah. Meydan Sk. Meydan Apt. 6-9 Beşiktaş, İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında verilen 03.11.2016 tarih ve 16-36/620-M sayılı Rekabet Kurulu (Kurul) kararının, Ankara 7. İdare Mahkemesinin 26.12.2018 tarih, E: 2017/203, K: 2018/2471 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine Siemens Healthcare Sağlık A.Ş.'nin rakip teşebbüsleri dışlamak, ayrımcılık yapmak ve geçmiş tarihli Kurul kararlarında öngörülen yükümlülüklere aykırı davranmak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığına ilişkin iddiaların yeniden incelenmesi.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Siemed Tıbbi Sistemleri Elektrik Elektronik İletişim Sağlık Hizmetleri Danışmanlık Bilgisayar ve San. ve Tic. Ltd. Şti. (SIEMED) tarafından yapılan, Kurum kayıtlarına 07.10.2016 tarih ve 5914 sayı ile intikal eden başvuruda özetle,
- Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş. (yeni durumda Siemens Healthcare Sağlık A.Ş. (SIEMENS)) tarafından Dura 202-MV model X-Işın Tüpü için SIEMED'e ve Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi (BEÜ) ihalesine farklı fiyatlar sunarak eşit durumdaki alıcılara ayrımcılık yapıldığı,
 - Özel Koru Hastanesine de liste fiyatından daha düşük fiyata ürün tedarik edildiği, daha birçok ihalede ve özel hastanelere teklifte bu şekilde hareket edildiği,
 - Birbirinden farklı yedek parçaları olan onlarca modele sahip SIEMENS'in binlerce yedek parça fiyatı yayımlaması gerekmekte iken yalnızca 100 adet yedek parça fiyat listesi yayımlanmasının mevzuata aykırı olduğu,

- SIEMENS'in talep edilen yedek parça fiyatı için yedek parçanın takılacağı cihazın seri numarasını istediği, böylece ilgili hastane/kurum ihtiyacı tespit edilerek SIEMED'in devre dışı bırakıldığı,
- SIEMED'in yedek parça fiyat teklifi taleplerine SIEMENS tarafından geç cevap verildiği,
- Yukarıda bahsedilen eylemlerle SIEMENS'in Danıştay'ın 28.01.2014 tarih 2010/3851 E. 2014/146 K. sayılı kararına ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a (4054 sayılı Kanun) aykırı davrandığı

iddia edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 07.10.2016 tarih ve 5914 sayı ile giren başvuru 03.11.2016 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 16-36/620-M sayı ile, 2012/2 sayılı Rekabet İhlallerine İlişkin Başvuru Usulüne Dair Tebliğ'in (2012/2 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.
- (4) Başvuru sahibi SIEMED tarafından söz konusu Kurul kararının iptali istemiyle açılan dava sonucunda Ankara 7. İdare Mahkemesi, 26.12.2018 tarih ve E: 2017/203, K: 2018/2471 sayılı kararı ile; SIEMED'in şikayet başvurusuyla ilgili olarak 2012/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin dördüncü fıkrası gereğince işlem yapılmaması yönündeki işlemin eksik inceleme ve araştırmaya dayalı olarak tesis edildiğini, SIEMED'in SIEMENS'le ilgili olarak 2010 yılında yapmış olduğu başvuru sonrası soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde tesis edilen işlemin Danıştay tarafından iptal edilmesi üzerine yargı kararının uygulanması amacıyla başlatılan ve SIEMENS'e idari para cezası verilmesine gerek olmadığı şeklinde 24.10.2016 tarih ve 16-34/589-259 sayı ile karara bağlanan soruşturmanın 2010 yılında yapılan şikâyete ilişkin olarak yürütülmüş olduğunu, dava konusu işleme ilişkin şikâyet başvurusunun ise yaklaşık altı yıl sonra 2016 yılında yapıldığını, bu sebeple yapılan başvurulardaki iddiaların benzer kapsamda değerlendirilmesine olanak bulunmadığını gerekçe göstererek 03.11.2016 tarih ve 16-36/620-M sayılı Kurul kararının iptaline karar vermiştir.
- (5) İptal kararı üzerine 07.02.2019 tarih ve 19-06/55-M sayı ile şikayet konusu iddialara yönelik olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Önaraştırma kapsamında 02.10.2019 tarihinde SIEMENS'in İstanbul ofisinde yerinde inceleme yapılmıştır. SIEMENS hakkında hazırlanan 22.10.2019 tarih ve 2019-3-3/BN-02 sayılı Bilgi Notu üzerine Kurul, 07.11.2019 tarih ve 19-38/581-247 sayılı kararı ile yerinde incelemeyi engellemesi sebebiyle SIEMENS'e 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ve 17. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca idari para cezası verilmesine hükmetmiştir. Daha sonra SIEMENS'in daveti üzerine 15.10.2019 tarihinde SIEMENS Ankara ofisinde yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.
- (6) Önaraştırma sürecinde SIEMED tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 14.10.2019 tarih ve 6929 sayı ile intikal eden yazıda,
 - 18.02.2009 tarih ve 09-07/128-39 sayılı Kurul kararı ile SIEMENS'e "müşterilerden ve rakip servis sağlayıcılardan gelen yedek parça fiyat taleplerinin en geç üç iş günü içerisinde cevaplandırılması" yükümlülüğünün getirildiği,

- SIEMED'in 19.06.2019, 08.08.2019, 05.09.2019 tarihlerinde e-posta ile yedek parça talebinde bulunduğu ancak bu taleplerin SIEMENS tarafından üç iş günü geçtikten sonra karşılandığı,
- SIEMENS tarafından 2013 yılında tüm cihazlar için ayrı ayrı olarak üç yıllık satış verilerine göre en çok satılan 100 yedek parçaya ait fiyat listesinin 18.02.2009 tarih ve 09-07/128-39 sayılı Kurul kararına uygun şekilde yayımlandığı, fakat 2015 yılından itibaren tüm tıbbi cihazlar açısından toplamda yalnızca 100 yedek parça ilan edilmeye başlandığı,
- söz konusu parçaların en çok satan 100 yedek parça olmadığı ve bazı parçaların da Türkiye'de bulunmayan cihazlara ilişkin olduğu,
- 2014 ve 2019 yıllarına ilişkin olarak MR tomografi, anjiyo, röntgen gibi farklı cihaz türlerinin çok farklı modelleri ve binlerce parçasının olmasına rağmen tüm cihazlar için sadece 100 adet yedek parça listesinin yayımlandığı,
- herhangi bir bilgi girişi yapılmadan da söz konusu yedek parça fiyat listelerine ulaşılabilmesi sebebiyle SIEMED tarafından şikâyet dilekçesinde yer verilen SIEMENS tarafından yayımlanan fiyat listelerinin aleni şekilde yayımlanmadığı iddialarının geri çekildiği,
- SIEMED tarafından SIEMENS'ten talep edilen yedek parça fiyat tekliflerinin ilgili cihaza ilişkin seri numarası istenmeden cevaplandırıldığı fakat 2014 yılından itibaren ilgili cihazın seri numarası olmadan hiçbir surette SIEMENS tarafından fiyat teklifi verilmediği,
- SIEMENS tarafından SIEMED'i pazardan dışlamak adına yedek parça fiyatı verme ve temin etme süreçlerinde güçlük çıkarıldığı

ifade edilmiştir.

- (7) Önarastırma sonucunda, 31.10.2019 tarih ve 19-37/553-M sayılı Kurul kararıyla Siemens Healthcare A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (8) 13.11.2019 tarih ve 13017 sayılı soruşturma bildirim, SIEMENS tarafından 15.11.2019 tarihinde tebellüğ edilmiş ve SIEMENS'in birinci yazılı savunması 16.12.2019 tarih ve 8763 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Kurulun 02.04.2019 tarih ve 20-18/250-M sayılı kararı ile, soruşturmanın süresinin ilk altı aylık süresinin bitiminden itibaren üç ay uzatılmasına karar verilmiştir.
- (9) Yürütülen soruşturma kapsamında, SIEMENS'in, SIEMED'in, Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü'nün (KHGM), Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkanlığı'nın (TİTCK), Ticaret Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nün, Kütahya Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesinin, Vezirköprü Devlet Hastanesinin, Lüleburgaz Devlet Hastanesinin, Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesinin, Didim Devlet Hastanesinin, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinin, Bülent Ecevit Hastanesinin, Bursa Valiliğinin, Aydın Valiliğinin ve pazarda bağımsız servis sağlayıcı (BSS) olarak faaliyet göstermekte olan bazı teşebbüslerin bilgilerine başvurulmuştur.
- (10) 04.08.2020 tarih ve 2019-3-003/SR sayılı Soruşturma Raporu Kurul üyeleri ile soruşturma tarafına tebliğ edilmiş ve soruşturma tarafının ikinci yazılı savunması talep edilmiştir. Soruşturma raporu, SIEMENS tarafından 08.08.2020 tarihinde tebellüğ edilmiştir. SIEMENS tarafından gönderilen ikinci yazılı savunma 09.09.2020

tarih ve 9503 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi gereğince, yazılı savunmalara karşı hazırlanan 22.09.2020 tarih ve 2019-3-3/EG sayılı Ek Görüş yazısı SIEMENS tarafından 23.09.2020 tarihinde tebellüğ edilmiştir. Tarafın üçüncü yazılı savunması 22.10.2020 tarih ve 11389 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (11) Hakkında soruşturma yürütülen SIEMENS'in sözlü savunma toplantısı yapılması yönünde talebinin olmadığı dikkate alınarak, 12.11.2020 tarih ve 20-49/676-M sayı ile 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesine göre sözlü savunma toplantısı yapılmamasına karar verilmiştir.
- (12) Kurul, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen rapora, ek görüşe, toplanan delillere, yazılı savunmalara ve incelenen dosya kapsamına göre 19.11.2020 tarih ve 20-50/695-306 sayı ile işbu nihai kararı tesis etmiştir.
- (13) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili soruşturma raporu ve ek görüş sonucunda SIEMENS'in "Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına yönelik yedek parça ve sarf malzemesi" ile "Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına yönelik servis" pazarlarında hâkim durumda bulunduğu; bu çerçevede, SIEMENS'in Kurulun tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları pazarına yönelik yaptığı önaraştırma neticesinde alınan 18.02.2009 tarih ve 09-07/128-39 sayılı kararında yer verilen yükümlüklerin gereğini yerine getirdiği, şikâyet konusu iddiaların gerçeği yansıtmadığı dikkate alındığında SIEMENS'in 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde hâkim durumunu kötüye kullanmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Şikâyet Başvurusunda Bulunan: Siemed Tıbbi Sistemleri Elektrik Elektronik İletişim Sağlık Hizmetleri Danışmanlık Bilgisayar ve San. ve Tic. Ltd. Şti. (SIEMED)

- (14) 29.01.2008 tarihinde kurulan SIEMED, genel olarak tıbbi cihazların bakım ve onarımı alanında faaliyet göstermektedir. Siemens'in yanı sıra Philips, Toshiba, General Electric, Usx-Ray, Aloka, Hitachi gibi markaların tıbbi cihazları için de bakım ve onarım hizmeti vermekte, aynı zamanda "hastane biyomedikal yönetim sistemi"¹ hizmeti sunmaktadır. Teşebbüsün 2016-2019 yılları arasında hizmet verdiği toplam görüntüleme cihazı sayısı (.....) olup, bunun (.....) adedini Siemens marka cihazlar oluşturmaktadır.
- (15) SIEMED, tıbbi görüntüleme sistemlerine yönelik olarak müşterileri ile süreli bakım-onarım anlaşmaları (BOA) yapmaktadır. Söz konusu anlaşmalar, müşteri talebi doğrultusunda "parça dâhil" ya da "parça hariç" olarak akdedilmektedir. Parça dâhil bakım-onarım anlaşmalarında, müşterilere istisnai listeli² olarak yahut tüm parçaları kapsayacak şekilde mühendislik hizmeti sunulmakta ve anlaşma kapsamına giren yedek parçaların arızalanması durumunda ek bir bedel alınmamaktadır. Parça hariç bakım-onarım anlaşmalarında ise, müşterin talepleri doğrultusunda belirlenen süre

¹ Hastane biyomedikal yönetim hizmeti, mevcut hastanede bulunan tüm cihazlara ait biyomedikal hizmetin verilmesi, biyomedikal birimin kurulması ve birimin entegre yönetilmesini içermektedir. Bu sistemin en büyük avantajı, hastanelerin, kendi bünyelerinde bulunan mevcut cihazlara ilişkin olarak bakım-onarım yapmak üzere tek bir firma ile muhatap olmasıdır. Bunun yanı sıra, söz konusu sistem sayesinde, cihazlar sürekli kontrol altında tutulmakta, cihaz servis işlemleri kolaylıkla takip edilmekte, cihaz bilgi bankası oluşturularak raporlama ve düzenli olarak kalibrasyon işlemleri yapılmaktadır. Bu kapsamda Ziehmi, Arcoma markalarına da hizmet sunulduğu SIEMED tarafından ifade edilmiştir.

² İstisnai liste kapsamında olan parçalar, yüksek maliyeti olan parçalardır. (Tüp, magnet vb.)

için yalnızca mühendislik hizmeti verilmektedir. Tüm bunların yanı sıra, SIEMED ile herhangi bir bakım-onarım sözleşmesi imzalamamış müşterilerin anlık bakım-onarım talepleri de SIEMED tarafından değerlendirilmektedir. Söz konusu müşterilere yalnızca çağrı yaptıklarında hizmet sunulduğundan, anılan müşteriler "on call" müşteri olarak isimlendirilmektedir.

- (16) Bakım-onarımın yanı sıra yedek parça temini de yapan SIEMED, yedek parça ve ikinci el cihazlarını yurt içinde merkez binalarında, yurt dışında ise çalıştığı firmalardan kiralama yolu ile temin ettiği yerlerde tutmaktadır. Parça dâhil bakım-onarım anlaşmalarında, on call hizmet verilen sistemlerde ya da yalnızca yedek parça siparişlerinde, depolarda bulunan yedek parçalar müşterilere temin edilmektedir.

I.2. Hakkında Soruşturma Yürütülen Taraf: Siemens Healthcare Sağlık A.Ş. (SIEMENS)

- (17) SIEMENS, Siemens San. ve Tic. A.Ş. bünyesinde bir iş birimi olarak faaliyet göstermekte iken, Siemens AG'nin global düzeyde aldığı kararla varlık satışı yoluyla ayrı bir şirket olarak 01.01.2016 tarihinde faaliyet göstermeye başlamıştır. SIEMENS'in ana sözleşmesinde faaliyet konuları,

- tıp tekniği, tıp diagnostiği ve bilişim, yazılım ve donanım sistem ve ürünleri, elektronik bileşenler v.b., tıp tekniği ve sağlık hizmetleri alanında fikri ve sınai ürünlerin geliştirilmesi, imalatı, imal ettirilmesi, ithalatı, ihracatı, toptan ve perakende ticareti, her türlü pazarlanması, dahili ve harici toptan ticareti ve dağıtımı, bu hususlara dair olmak üzere bakım ve servis hizmetleri verilmesi, tıbbi tanı ve tedavi amacıyla laboratuvar, tanı merkezi ya da tedavi merkezi kurulması, ortak olunması, işletilmesi, araştırma ve geliştirme merkezleri kurulması,
- Yurt içinde ve yurt dışında her türlü tesis ve bunların kısımlarının inşaatı da dâhil olmak üzere tasarlanması, proje işlerinin gerçekleştirilmesi, geliştirilmesi, kurulması, kurdurulması, pazarlanması ve işletilmesi,
- Tesislerin, teknik bakımı ve modernizasyonu, tesislere bakım ve diğer hizmetlerin sağlanması,
- Her türlü işletme ve tesisin kiralanması, satın alınması veya her ne şekilde olursa olsun devralınması, devredilmesi ve işletilmesi,
- Şirketin çalışma konusu ile ilgili iç ve dış her türlü ihaleye doğrudan ya da her nevi ortaklık vasıtası ile girilmesi,
- Şirketin çalışma konusu dâhilinde olmak üzere gayrimenkul araştırma, değerlendirme ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi

olarak gösterilmiştir.

- (18) SIEMENS, Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları ile bunlara ait (orijinal ya da yenileştirilmiş) yedek parçaların satışı konusunda Türkiye'de yetkili tek distribütör konumundadır. Bunun yanı sıra, anılan cihazlara yönelik bakım-onarım hizmeti sunmaktadır.
- (19) SIEMENS tarafından, cihazlarının standart olarak bir yıl üretici garantisi ile ithal edildiği, özel hastanelerde genel olarak sürenin minimum bir yıl olduğu, ancak talep üzerine ilave maliyet hesaplaması ile garanti sürenin uzatıldığı, kamu hastanelerine yapılan satışlara ilişkin olarak kamu ihalelerinde genel olarak iki yıl süreli garantinin

talep edildiği bu nedenle bu sürenin genel olarak iki yıl uygulandığı belirtilmiştir. Garanti hizmetleri standart olarak kamu hastanelerinde ve özel hastanelerde mühendislik hizmetleri ve yedek parçayı kapsamaktadır.

- (20) SIEMENS, garanti sonrası dönemde tıbbi görüntüleme sistemlerine yönelik olarak müşterileri ile süreli bakım-onarım anlaşmaları yapmakta olup, söz konusu sözleşme tiplerine ilişkin ayrıntılara aşağıda yer verilmiştir:
- Parça hariç bakım-onarım sözleşmesi: Yalnızca arıza tespit, bakım ve mühendislik hizmetlerini içermektedir.
 - Parça dâhil bakım-onarım sözleşmesi: Mühendislik ve bakım hizmetlerine ilave olarak, standart yedek parçalar da sözleşme kapsamındadır.
 - Her şey dâhil bakım-onarım sözleşmesi: Mühendislik, bakım hizmetleri ve yedek parçalara ilave olarak, tüp ve benzeri sarf malzemelerini de içermektedir.
- (21) Siemens markalı tıbbi görüntüleme cihazı kullanan ve yukarıda belirtilen sözleşmeleri imzalamamış diğer müşterilere ise çağrı yaptıklarında hizmet verilmektedir. *On call* müşterilere, talepte bulduklarında standart bir tarife³ üzerinden hizmet sunulmaktadır.

I.3. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler⁴

- (22) Önaraştırma kapsamında SIEMENS genel merkezinde ve Ankara ofisinde 02.10.2019 ve 15.10.2019 tarihlerinde yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Söz konusu yerinde incelemelerde elde edilen belgelere aşağıda yer verilmiştir.
- (23) SIEMENS çalışanı (.....)'den yine SIEMENS çalışanı (.....)'e 22.08.2016 tarihinde gönderilen "RE: TÜP İHALELERİ" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- "...Öncelikle hoşgeldin.. Bülent Ecevit teknik şartname ok. Yalnız fiyat ürünün liste fiyatı (.....) EUR ve forward kur üzerinden %(.....) indirim ile ancak (.....) TL yE geliyoruz. Bu şekildeyken aldığımız kur (.....) oluyor. Kaybetmemek adına günlük kura inelim diyorum ne dersin?.."*
- (24) Satış Uzmanı (.....)'dan Satış Takım Lideri (.....) ve Satış Destek Uzmanı (.....)'e 13.2.2017 tarihinde gönderilen "RE: SIEMED YENİ ŞİKAYET YENİ DAVA" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- "...BEÜ tüp satışı konusu ile ilgili maili ekte bulabilirsiniz. Açık ihalede kapalı zarf usulü verilen bir teklifde istediğimiz fiyata işi alma hakkına sahibiz kararı ile bir iş yapılmış. İtiraz edecekleri bir durum yok..."*
- (25) Satış Destek Uzmanı (.....)'ten Satış Takım Lideri (.....)'e 14.10.2016 tarihinde gönderilen "RE: 01.10.2015-30.09.2016 Hitrate Raporu" konulu e-postada müşteriler tarafından kabul edilmeyen teklif sayıları ve red gerekçelerine yer verildiği görülmektedir:

³ Standart tarifedeki günlük mühendislik hizmet bedeli belirlenirken esas alınan kriterler, cihaz bakımının SIEMENS üzerinde olup olmadığı, yapılacak işin kapsamı, cihazın modalitesi, ulaşım koşulları, arıza niteliği, mühendis programlarının müsaitliği, müşterinin şartları gibi hususlar olup, teklif edilen fiyatlar bu kriterlere göre değişmektedir. *On-call* fiyatlar ise liste fiyatlarıdır.

⁴ Orijinal belgelerdeki yazım hataları aynen korunmuştur.

(... TİCARİ SIR...)

- (26) Satış Uzmanı (.....)'dan SIEMENS çalışanı (.....)'e 27.01.2017'de gönderilen "hitrate" konulu e-posta ekinde 01.10.2015-30.09.2016 tarih aralığına ilişkin ve müşteri kodu ve adı, satış durumu, ürün kodu ve adı, ürünün kullanıldığı cihaz, fiyat talep tarihi, teklifin geçerli olduğu zaman aralığı, satış fiyatı gibi bilgilerin yer aldığı bir excel belgesi bulunmaktadır. (Belge-12,CD) Aynı excel belgesi, Satış Destek Uzmanı (.....)'ten Satış Takım Lideri (.....)'e 14.10.2016 tarihinde gönderilen "RE: 01.10.2015-30.09.2016 Hitrate Raporu" konulu e-posta ekinde de yer almaktadır.
- (27) Satış Uzmanı (.....)'dan SIEMENS çalışanları (.....) ve (.....)'e 08.05.2017 tarihinde gönderilen "RE: 01.10.2016-30.04.2017 yedek parça&tüp satış rakamları ve hit rate" konulu e-posta ekinde de yukarıda bahsi geçen excel belgesinin 01.10.2016-30.04.2017 tarihleri için düzenlenmiş hali yer almaktadır.
- (28) Satış Uzmanı (.....)'dan Satış Takım Lideri (.....) ve Satış Destek Uzmanı (.....)'e 13.2.2017 tarihinde gönderilen "RE: SIEMED YENİ ŞİKAYET YENİ DAVA" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- "...32033887-29.08.2016 tarihinde verilen ERER SAĞLIK VE EĞİTİM KURUMLARI (SINCAN KORU)'nun istemiş olduğu teklifte yer alan parça ise: 10613748 /L3 Coldhead (RDK408L3)'dir. Liste fiyatı (.....) €'dan kampanya fiyatına düşülen ve daha sonra peşin ödeme indirimini yapılan (.....) €+KDV teklifimiz ektedir. Teklif Kabul edilmiştir ve peşin ödeme alınmıştır, dekontta ektedir".*
- (29) E-posta ekinde de SIEMENS'in Sincan Özel Koru Hastanesi'ne 29.08.2016 tarihinde (.....) teklif numarası ile 10613748/L3 Coldhead (RDK408L3) kodlu ürün için (.....) Euro teklif sunduğu teklif belgesi bulunmaktadır.
- (30) SIEMENS iç yazışmasında (.....)'dan (.....) ve (.....)'a 29.09.2014 tarihinde gönderilen "29.09.2014 Hotsites Listesi" konulu e-postada ve ekindeki excel belgesinde SIEMENS'in satışını gerçekleştirdiği cihazlara ilişkin seri numaraları (sistem id) yer almaktadır. Söz konusu e-posta ekinde daha ayrıntılı ve geniş kapsamlı bir excel belgesi yer almakta olup örnek olarak e-posta gövdesindeki tablo kullanılmıştır:

(... TİCARİ SIR...)

- (31) SIEMENS satış temsilcisi (.....) tarafından Satış Destek Uzmanı (.....)'e 26.09.2014 tarihinde gönderilen "10352739 Control PCB in ICS Fiyat Talebi" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
- "(.....) Hanım merhaba,
Aşağıdaki parça için fiyat teklifinizi rica ederim;
10352739 Control PCB in ICS. ..."*

- (32) Söz konusu e-postaya cevaben SIEMENS tarafından 01.10.2014 tarihinde fiyat teklifi verildiği anlaşılmaktadır. Yine aynı e-posta silsilesinde 25.12.2014 tarihinde SIEMENS satış temsilcisi (.....) tarafından Satış Destek Uzmanı (.....)'e gönderilen "RE: 32015268 SIEMED TIBBİ SİSTEMLER_Control PCB in ICS" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Aslı Hanım merhaba,

İlgili ürünle ilgili sipariş onayımızın ardından teslimat süresini bildirebilir misiniz.

Konu aciliyet göstermektedir, şimdiden ilginiz için teşekkür ederim."

- (33) Söz konusu e-postaya 29.12.2014 tarihinde verilen cevapta ise aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"... Teslim: Siparişinizi ve ödeme koşullarının yazılı olarak taahhüt edilmesini takip eden 30 gün içerisinde." Olacaktır.

Almanya'nın yılbaşı tatili nedeni ile geçtiğimiz hafta ve bu hafta gecikmeler yaşanmaktadır...."

I.4. İlgili Pazar

I.4.1. Sektör Hakkında Bilgi

- (34) Tıbbi Cihaz Yönetmeliğinde⁵ tıbbi cihaz,

"İnsanda kullanıldıklarında aslî fonksiyonunu farmakolojik, immünolojik veya metabolik etkiler ile sağlamayan fakat fonksiyonunu yerine getirirken bu etkiler tarafından desteklenebilen ve insan üzerinde;

1) Hastalığın tanısı, önlenmesi, izlenmesi, tedavisi veya hafifletilmesi ya da

2) Yaralanma veya sakatlığın tanısı, izlenmesi, tedavisi, hafifletilmesi veya mağduriyetin giderilmesi ya da

3) Anatomik veya fizyolojik bir işlevin araştırılması, değiştirilmesi veya yerine başka bir şey konulması veyahut

4) Doğum kontrolü

amacıyla kullanılmak üzere imal edilmiş, tek başına veya birlikte kullanılabilen, imalatçısı tarafından özellikle tanı ve/veya tedavi amaçlı kullanılmak üzere imal edilmiş ve tıbbi cihazın amaçlanan işlevini yerine getirebilmesi için gerekli olan yazılımlar da dahil, her türlü araç, alet, teçhizat, yazılım, aksesuar veya diğer malzemeler"

olarak ifade edilmektedir. Tıbbi cihaz tanımının genişliği sebebiyle tıbbi cihaz sektörü çok sayıda ve çok çeşitli alanlarda çalışan teşebbüsün faaliyet gösterdiği bir sektör konumundadır.

- (35) Soruşturma kapsamında incelenen pazar, SIEMENS'in faaliyet gösterdiği alanlardan biri olan ve tıbbi cihazlar sektörünün bir alt kolu olarak tanımlanan, görüntüleme ve teşhis cihazları pazarıdır. Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlerin başında SIEMENS, Türk Philips Ticaret A.Ş. (PHILIPS), Hitachi Healthcare Turkey Sağlık Sanayi A.Ş.

⁵ Resmî Gazete tarih ve sayısı: 07.06.2011, 27957. KHGM tarafından gönderilen yazıda, TİTCK tarafından yayımlanan Tıbbi Cihaz Yönetmeliği haricinde bir mevzuat uygulanmadığı ifade edilmiştir.

(HITACHI), Canon Medikal Sistemler Turkey A.Ş. (CANON)⁶, Shimadzu Corporation (SHİMADZU), Samsung Healthcare Türkiye (SAMSUNG) ve GE Medical Systems Türkiye Limited Şirketi (GE) gelmektedir.⁷ Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları pazarında faaliyet gösteren şirketler, ithal ettikleri tıbbi görüntüleme cihazlarını ve bunlara ait yedek parçaları ve sarf malzemelerini Türkiye'deki müşterilerine satmakta ve sonrasında bu cihazların bakım-onarımını yapmaktadır.

- (36) Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazı pazarında, SIEMENS'in 2009-2019 yıllarında sahip olduğu pazar payı bilgilerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1- SIEMENS'in Tıbbi Görüntüleme ve Teşhis Cihazları Pazarındaki Tahmini Pazar Payları (%)⁸

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: 24.10.2016 tarih ve 16-34/589-259 sayılı Kurul kararı, SIEMENS

- (37) Aşağıdaki tabloda ise 2016-2019 yılları için Türkiye'deki Siemens markalı toplam aktif tıbbi teşhis ve görüntüleme cihaz sayısı ve bu cihazlara SIEMENS tarafından hizmet verilme statüsü bilgisi yer almaktadır.

Tablo 2- SIEMENS Markalı Kurulu Sistem ve Aktif Cihaz Sayısı

Yıl	2016	2017	2018	2019
Toplam Cihaz Sayısı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aktif Cihaz Sayısı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Garanti Kapsamında	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BOA Kapsamında	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kamu	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Özel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
On-Call Kapsamında Hizmet Verilebilecek ⁹	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
On-Call Kapsamında Hizmet Verilen	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: SIEMENS

- (38) Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları, üretim maliyetleri içinde Ar-Ge faaliyetlerinin büyük yer kapladığı yüksek teknolojlili ürünlerdir. Günümüzde teknolojinin gelişme hızı da dikkate alındığında, piyasaya sürekli yeni modellerin sürüldüğü bilinmektedir. Sektörde bir cihazın ortalama ömrünün 10-12 yıl olduğu kabul edilmektedir.¹⁰ Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının ve bu cihazların yedek parça, sarf malzemesi ve teknik servis maliyetlerinin oldukça fazla olduğu bilinmektedir. Ancak yine de yedek parça, sarf malzemesi ve bakım-onarım maliyetlerinin toplam maliyet içindeki payı görece düşük kalmaktadır. Bunun sebebi, cihaz maliyetlerinin, yedek parça, sarf

⁶ Toshiba Medical System Corporation'ın kontrolü 2016 yılında Canon Inc. tarafından devralınmıştır.

⁷ BSS'ler hâlihazırda HİTACHI, SHİMADZU, ALOKA, MEDİSO, USX-RAY gibi markalara da hizmet verdiklerini belirtmişlerdir.

⁸ Pazar payı verilerinin yıllar itibarıyla Avrupa'daki tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazı üreticileri sendikası olan COCIR verilerine göre hesaplandığı belirtilmiş olup, COCIR verilerinin Türkiye'de faaliyet gösteren tüm teşebbüsleri içermediği ifade edilmiştir.

⁹ Bu kapsamda hizmete konu cihazların toplam sayısını ifade etmektedir.

¹⁰ Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü (KHGM) tarafından gönderilen yazıda, tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının ortalama ömürlerinin, marka, model ve teknoloji altyapısına göre değişiklik gösterdiği ve bu cihazlar için kesin bir ömür belirtilmesinin mümkün olmadığı, ancak Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün Amortisman ve Tükenme Payları başlıklı 47 numaralı Tebliğine göre; sağlık tesislerinde de kullanılan taşınır kodlarından tıbbi görüntüleme ve teşhis amaçlı kullanılan cihazların da yer aldığı 253 kodlu malzemelerin amortisman ve tükenme süresinin beş yıl olarak belirtildiği, bu sürenin tıbbi cihazlara verilen teknik süresinin üreticiler tarafından genellikle 10 yıl olarak uygulanması sebebiyle sözleşmelerde de en az 10 yıl olarak ifade edildiği ve sağlık tesislerinde çoğunlukla en az 10 yıl olacak şekilde uygulandığı, bunun dışında sağlık tesisinde bulunan tıbbi cihazların ekonomik ömrünü doldurmadığı sürece kullanılmaya devam edildiği ifade edilmiştir.

malzemesi ve teknik servis maliyetlerine kıyasen oldukça yüksek olmasıdır. Belli bir marka tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazının satın alınmasından sonra başka bir marka cihaza geçilmesi, müşteriler tarafından ekonomik açıdan makul bulunmamaktadır. Nitekim söz konusu cihazların değiştirilmesinde öncelikle cihazın fiyatından kaynaklı bir geçiş maliyeti bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, yeni cihazın kurulumu, teknik personel tarafından cihazın kullanımının öğrenilmesi gibi maliyetler de ortaya çıkmaktadır.

- (39) Ar-Ge faaliyetleri ve ileri teknoloji gereksinimi nedeniyle üreticilerin katlandığı maliyetler tıbbi görüntüleme cihazlarının fiyatlarına yansımakta ve bu cihazların fiyatlarının milyon dolarları bulabilmektedir. Söz konusu cihazların üretimi için teşebbüsler tarafından yüksek maliyetlere katlanması gerektiğinden, pazara girişler oldukça sınırlı kalmaktadır. Ayrıca yüksek maliyetlerle üretilen bu cihazlar ve bunlara ait yedek parça ve sarf malzemelerinin büyük bir kısmı patent haklarıyla korunduğundan, bir üreticiye ait ürünler başka bir teşebbüs tarafından üretilmemektedir.
- (40) Piyasadaki tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının alımları incelendiğinde, kamu kurumlarının cihaz alım ve bakım işlerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na (4734 sayılı Kanun) tabi olarak yapıldığı görülmektedir.¹¹ Anılan Kanun'un 40. maddesinde, "...ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır" ve "Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir...". hükümleri yer almaktadır. Bu çerçevede, ihale doğrultusunda ekonomik açıdan en avantajlı teklifi sunan teşebbüs, idarenin belirlediği süreler dâhilinde hizmet vermektedir.
- (41) Cihaz alımı sırasında idarelerin bakım-onarım, yedek parça, tüp ve benzeri sarf malzemeleri için ihaleye giren teşebbüslerden taahhüt aldığı görülmektedir. Bu taahhütler ihaleye giren teşebbüsler bakımından bağlayıcı olduğu halde idareler için bağlayıcı değildir. Bir başka ifadeyle, garanti süresi bitiminde ihaleyi kazanan teşebbüsten yahut diğer BSS'lerden hizmet alıp almamak idarenin tercihindedir. SIEMENS, 2019 yılı için kamu hastanelerinin %99,9'unun cihaz satışları sırasında gelecekteki olası taleplerine ilişkin olarak fiyatların sabit tutulmasına ilişkin taahhüt istediklerini, özel hastanelerin %52'sinin ise satış sonrası diğer hizmetler için taahhüt aldıklarını ifade etmiştir.
- (42) Merkezi alıma konu tıbbi cihaz ve demirbaşlar günümüzde KHGM¹² tarafından merkezi olarak temin edilmektedir. Bu ürünler her yıl Genel Müdürlük tarafından

¹¹ Nitekim KHGM tarafından verilen bilgilerde, Genel Müdürlüğe bağlı sağlık tesislerinde tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarını da kapsayacak şekilde tüm tıbbi cihazların satış sonrası servis hizmetlerinde Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2019/19 sayılı "Tıbbi Cihazlarla İlgili Mal ve Hizmet Alımı İşlemleri" Genelgesinin, KHGM'nce hazırlanan "Biyomedikal Dayanıklı Taşınırın Garanti ve Sözleşme Yönetimi" konulu resmi yazının ve mevcut Kamu İhale Kanunu mevzuatı ile Taşınır Mal Yönetmeliği'nin uygulanan mevzuatı oluşturduğu ifade edilmiştir.

¹² Öncesinde, 2011 yılında yayınlanan 663 KHK ile kurulan Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu tarafından merkezi alım yapılmakta iken 2017 yılında yayımlanan 694 sayılı KHK ile Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu, Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğüne dönüştürülmüş olup merkezi alımlar bu birim tarafından gerçekleştirilmektedir.

belirlenmekte ve Hudut Sahilleri Sağlık Genel Müdürlüğü¹³ ile birlikte temin edilmektedir.¹⁴

- (43) KHGM tarafından ayrıca, tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının ekonomik ömrü boyunca katlanacakları maliyetleri analiz edebilmek adına, satın alma sözleşmelerinde satış sonrası teknik hizmetlerin yıllık fiyat limitlerine yer verildiği ve yükleniciden yedek parça fiyat listelerinin talep edildiği, sözleşmesel kontrol dışında, Malzeme Kaynakları Yönetim Sistemi'nde (MKYS) tedarik edilen tüketim malzemelerinin (yedek parça, sarf ve aksesuar) ve teknik hizmetlerin (kurulum, söküm, yenileme, periyodik ölçümleme, bakım, onarım vb.) cihaz künyesi üzerinde veri girişinin sağlandığı alanların mevcut olduğu, bu sistem ile cihazın ekonomik ömrünü doldurmasının ardından toplam maliyet analizine olanak sağlandığı ifade edilmiştir.
- (44) Görüldüğü gibi, idareler adına KHGM tarafından merkezi cihaz alımı yapılırken, garanti sonrası bakım-onarım hizmetleri, yedek parça fiyatları gibi cihazın ekonomik ömrü boyunca idarelerin katlanacakları maliyetler de hesaba katılmaya çalışılmakta ve bu maliyet kalemlerine ilişkin olarak yıllık fiyat limitlerine yer verilerek maliyetlerin düşürülmesi hedeflenmektedir. Geçmişte yalnızca özel teşebbüslerin dikkate aldığı bu yöntem, kamu hastaneleri tarafından da yaklaşık 10 yıldır kullanılmaktadır. KHGM, sistemin kullanıma alınmasıyla birlikte tedarik edilen tıbbi cihazların henüz öngörülen kullanım ömürlerini tamamlamadığını, bu sebeple toplam maliyet analizine yönelik bir talep oluşmadığını ancak karar destek sistemlerinde yapılacak geliştirmeler ile bu analizlerin yapılabilmesinin planlandığını ifade etmiştir.
- (45) Özel sektörde yapılan alımlarda ise serbest piyasa koşulları geçerli olmaktadır. Özel sektörde faaliyet gösteren teşebbüsler, cihaz üreticilerinden teklif almakta (bakım-onarım bedeli, yedek parça ve tüp fiyatları gibi), cihazın ekonomik ömrü boyunca toplam sahiplik maliyetini hesaba katarak alım yapmaktadır. Cihazların garanti sonrası bakım-onarım hizmetleri için ise, cihaz alım aşamasında cihaz üreticilerinden alınmış olan teklifler kullanılmayıp, BSS'ler ile de anlaşma yapılabilmektedir. Gerek kamuda gerekse özel sektörde yapılan cihaz alımları bakımından, tıbbi görüntüleme cihazları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerden alınan taahhütler tek taraflı bağlayıcı olup, ilgili hastanenin kabulü halinde sözleşme haline gelmektedir.
- (46) Pazarda tıbbi görüntüleme ve teşhis cihaz üreticileri ile BSS'ler arasındaki rekabet, cihazın garanti süresinin bitmesi ile gündeme gelmektedir. 18.02.2009 tarih ve 09-07/128-39 sayılı Kurul kararı (2009 Kurul kararı) ile tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının bakım-onarım pazarının rekabetçi bir yapıya kavuşturulması ve BSS'lerin de bu pazarda yer edinebilmesi amacıyla tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere birtakım yükümlükler getirilmiştir. O dönem pazarda az sayıda BSS'nin faaliyet gösterdiği belirtilmiş olmakla birlikte, pazarın hâlihazırdaki durumu gözetildiğinde, anılan karar ile hedeflenen amaçların gerçekleştirildiği görülmektedir. Nitekim bahsi geçen pazarda, BSS'lerin sayısında kayda değer bir artış yaşandığı dikkat çekmektedir.¹⁵ Dikkat çeken bir diğer husus

¹³ SIEMENS'ten alınan bilgilere göre, SIEMENS'in 2019 yılı için cihaz satışı bakımından en çok alım yapan kamu müşterisi Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğüdür.

¹⁴ Verilen bilgilere ayrıca merkezi alımın belirli dönemler halinde değil, talep olması durumunda yapıldığı, merkezi olarak alımı yapılan ürünlerin hangi sağlık tesisine/tesislerine verileceğinin KHGM tarafından belirlendiği, her yıl merkezi izne tabi cihazların belirlendiği ancak sağlık tesislerinin münferiden izin almadan bu cihazların temin sürecini başlatamadığı ifade edilmiştir.

¹⁵ 2009 yılı öncesi faaliyet gösteren BSS'lerin sayısı sekiz iken, 2019 yılı itibarıyla bu rakam SIEMENS'ten alınan verilere göre 13'e yükselmiştir.

ise, söz konusu servis sağlayıcıların yoğunlukla Siemens markalı cihazlara bakım-onarım hizmeti sunmasıdır. Bunun yanı sıra, BSS'lerin hizmet verdiği markalardaki çeşitliliğin de 2009-2019 yılları arasında arttığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3- SIEMENS ve BSS'lerin 2016-2019 Yıllarında Hizmet Verdikleri Markalar

SIEMENS	SIEMED	Renova	Tetra	İmge	Link	Medidesk	Healthica	Geoid
Siemens	Siemens, Philips, Toshiba, Hitachi, GE, Aloka, USX-Ray, Shimadzu, KLS Martin	Siemens, Toshiba, GE	Siemens, Toshiba, GE	Siemens	Siemens, Toshiba, GE, Philips	Siemens	Siemens, GE	Siemens, GE, Mediso
Kaynak: SIEMENS ve BSS'ler								

I.4.2. İlgili Ürün Pazarı

- (47) Soruşturmaya konu iddiaların esasını, SIEMENS'in Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının bakım ve onarım hizmeti ile yedek parça ve sarf malzemesi pazarındaki eylemleri oluşturmaktadır.
- (48) SIEMENS için garanti dönemi, müşteri ile cihazın satışı sırasında, sözleşmede anlaşılan şartlarda hizmet verilen dönemdir ve bu dönem için sözleşme ile belirlenen cihazın satış faturası haricinde servis faturası düzenlenmemektedir. Cihazın garanti süresinin bitmesinin akabinde ise (rekabetçi dönem) BOA yapılabileceği gibi tek seferlik alımlar (on-call) da söz konusu olabilmektedir.
- (49) Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının "dayanıklı mallar/ürünler" olarak nitelendirilmesi mümkündür. Zira dayanıklı mallar, uzun dönemli kullanım ve fayda elde etme amacıyla satın alınmakta ve bu sebeple kullanım ömürleri boyunca tamir, bakım, yedek parça ve/veya sarf malzemesi gibi ürün ve hizmetlere ihtiyaç duyulmaktadır. Dayanıklı malların oluşturduğu ve tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının da içerisinde yer aldığı pazarlar, zamanla tamamlayıcı ürün ve hizmetlere duyulan ihtiyaç sebebiyle "öncül" (birincil) ve "ardıl" (ikincil) pazar şeklinde ikiye ayrılabilir. Bu kapsamda yedek parça, sarf malzemesi, tamir, bakım-onarım hizmetleri gibi öncül ürünle birlikte kullanılan ve öncül ürünün satın alınmasından belli bir süre sonra ihtiyaç duyulan ürün ve hizmetlerin bulunduğu pazarlar "ardıl" pazarlar olarak tanımlanmaktadır.
- (50) Rekabet hukuku literatüründe, öncül ve ardıl ürün ve hizmetlerin yer aldığı pazarların tanımlanmasında i) söz konusu ürün ve hizmetlerin aynı pazara dahil edilip edilemeyeceği, ii) eğer bu sonuca ulaşılamazsa ardıl ürün ve hizmetlerin yer aldığı pazarların marka-spesifik tanımlanıp tanımlanamayacağı hususlarının analizi ön plana çıkmaktadır.
- (51) Ardıl piyasalarda ilgili pazar tanımlanırken, normal pazar tanımında olduğu gibi tüketicilerin göreceli fiyat değişimlerine verdikleri tepkiler dikkate alınacaktır. Ancak bu kez bağlantılı pazarlardaki koşulların ürün ikamesine getirdiği sınırlamalar da gözönüne alınır¹⁶. Bir başka ifadeyle, pazar tanımının odağında, gelecekte birincil ürünü alma olasılığı olan potansiyel müşterilere değil, hâlihazırda birincil ürünü satın almış olan müşterilere yapılan ikincil ürün ve hizmet satışlarının yer aldığı anlaşılmaktadır.

¹⁶ İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz, para. 44.

- (52) Bu çerçevede marka-spesifik ardıl pazar tanımlanması yapıp yapılamayacağı konusunda göz önünde bulundurulacak hususlardan ilki başka üreticilerin ardıl ürünlerine geçişin mümkün olup olmaması hususudur. Belli bir markanın birincil ürününü alan müşteri, ardıl pazarda fiyatların artması halinde, o markanın ikincil ürününe kilitlenmeyip başka marka üreticilerin ikincil ürünlerine geçebiliyorsa, (marka-spesifik olmayan) ortak bir ardıl pazar tanımı yapmak gerekmektedir. Göz önünde bulundurulacak diğer bir husus ise, başka marka birincil ürüne geçmek suretiyle ardıl pazardaki yüksek fiyatlardan kaçınabilme olasılığıdır. Bu durum ancak başka marka birincil ürüne geçiş maliyetinin yüksek olmamasıyla mümkün olabilecektir. Bu pazarlar için geçiş maliyetleri ise, temel olarak iki türde ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki, kullanılmış birincil ürünü, geçişin ekonomik olduğu cazip bir fiyattan satmanın/satın almanın mümkün olmaması halinde ortaya çıkan maliyettir. Bu durum, birincil ürünün fiyatı geçiş maliyetine katlanmaktan vazgeçirecek derecede ikincil ürünün fiyatından yüksekse, daha da önemli hale gelmektedir. İkinci tür geçiş maliyeti ise, fiyat hariç ürüne özgü yapılmış yatırımları kapsamaktadır. Bu maliyetler eğitim, kullanımına aşına olunmuş bir ürünü değiştirme, yeni yazılım yüklenmesi ihtiyacı gibi durumlardan kaynaklanabilmektedir. İkinci tür maliyetlerin yüksek olduğu bir durumda, cihazı kullanan müşteriler, ikinci el bir cihazı cazip bir fiyattan almak/satmak mümkün olsa dahi başka marka bir cihaza geçişten kaçınabilecektir. Sonuç olarak, her marka bazında ayrı bir ardıl pazarın olmadığına karar verildiği durumlarda, analiz (birincil ve ikincil ürünlerin birlikte yer aldığı) toplam sistem pazarı üzerinden yapılmaktadır.
- (53) Kurul kararlarında, ardıl pazarların marka-spesifik tanımlanıp tanımlanamayacağına karar verilirken, ürün veya hizmetin gerek üretimde gerekse kullanımdaki ikame edilebilirliği, tüketici talebi ve başka teşebbüslerce üretimin önünde herhangi bir engel olup olmadığı gibi faktörler göz önüne alınmaktadır¹⁷.
- (54) Dosya kapsamında edinilen bilgilerden Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazında, o cihazın muadili olabilecek rakip cihazlarda kullanılan yedek parçaların kullanılmadığı, yani rakip markalı cihazların yedek parçalarının birbirleriyle ikame edilemediği anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, Siemens markalı bir cihaza sahip olan müşteri rakip markaların ikincil ürününe geçememekte, bu durum da müşteriyi Siemens markalı ikincil ürünlere bağımlı kılmaktadır. Bu durum yalnızca yedek parça ve sarf malzemeleri için değil Siemens markalı cihazlara verilen servis hizmeti için de geçerlidir. Her ne kadar Siemens markalı cihazlara verilecek servis hizmeti ile rakip markalı cihazlara verilecek servis hizmeti ikame gibi görünse de, söz konusu cihazların ileri teknoloji içermesi, pazarda yeni ürünlerin çıkış hızının yüksekliği ve her cihaz için genelde üretici firmanın ana merkezinde verilen eğitimlerin alınması gerekliliği dikkate alındığında, Siemens markalı cihazlar ile rakip cihazlara verilen servis hizmetinin yakın ikame olduğunu söylemek zordur. Nitekim Siemens markalı cihazlara servis veren bir mühendisin, rakip markalı cihazlar üzerinde yapabilecekleri sınırlıdır.
- (55) Yukarıdaki hususların yanı sıra tıbbi cihaz sektörüne ilişkin alınan geçmiş tarihli Kurul kararları¹⁸ incelendiğinde, cihazların fiyatlarının ve geçiş maliyetlerinin oldukça

¹⁷ Örneğin Kurulun 08.05.2001 tarih ve 01-22/192-50 sayılı *Hewlett Packard* kararı, 14.08.2008 tarih ve 08-50/758-308 sayılı *Vestel Angel* kararı.

¹⁸ Örneğin Kurulun 18.02.2009 tarih ve 09-07/128-39 sayılı, 25.04.2012 tarih ve 12-22/572-166 sayılı, 15.11.2012 tarih ve 12-57/1540-553 sayılı, 04.06.2013 tarih ve 13-33/447-198 sayılı, 27.09.2013 tarih ve 13-55/762-321 sayılı, 20.08.2014 tarih ve 14-29/613-266 sayılı, 24.10.2016 tarih ve 16-34/589-259 sayılı kararları.

yüksek olduğu, buna karşılık ardıl pazar maliyetlerinin düşük olduğu hususlarına vurgu yapılarak pazarların marka-spesifik tanımlandığı görülmektedir. Dosya kapsamında edinilen bilgilerden, pazarın yapısında esaslı bir değişiklik olmadığı anlaşılmıştır. SIEMENS de ilgili ürün pazarı tanımlarında değişiklik yapılmasını gerektiren bir husus olup olmadığına ilişkin soruya yönelik olarak bu yönde herhangi bir beyanda bulunmamıştır.

- (56) Bu çerçevede ve yukarıda yer verilen bilgiler ışığında ilgili ürün pazarları, "Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları pazarı" (öncül pazar), "Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına yönelik yedek parça ve sarf malzemeleri pazarı" ve "Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına yönelik servis pazarı" (ardıl pazar) olarak belirlenmiştir.

I.4.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (57) Tanımlanan ürün pazarındaki ürünlerin satışının Türkiye genelinde gerçekleşmesi ve pazar farklılaşması yaratacak faktörlerin bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.5. Değerlendirme

- (58) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır.*" hükmü yer almaktadır. Maddenin devamında ise kötüye kullanma halleri bunlarla sınırlı olmamak üzere sıralanmıştır. İlgili hüküm uyarınca bir teşebbüs davranışının hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilmesi için, incelemeye konu teşebbüsün hâkim durumda bulunması ve davranışının kötüye kullanma niteliği taşıması hususlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

I.5.1. Hâkim Durum Analizi

- (59) SIEMENS'in Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına yönelik yedek parça teminindeki davranışlarıyla hâkim durumunu kötüye kullanıp kullanmadığına yönelik olarak Kurulun almış olduğu 20.08.2014 tarih ve 14-29/613-266 sayılı kararda (2014 Kurul kararı),
- *Cihazın ömrü süresince kullanılan yedek parça ve teknik servisin toplam maliyetinin cihazın maliyetine oranının düşük olması,*
 - *Yedek parça fiyatlarına ilişkin bilginin şeffaf olmaması,*
 - *Toplam sahiplik maliyetinin özellikle kamu hastaneleri tarafından hesaplanamıyor olması, bu hesaplamanın önünde hukuki belirsizliğin bulunması,*
 - *İkincil ürünlerin fiyatının artması halinde başka marka cihaza geçişteki maliyetlerin yüksekliği,*
 - *Kilitlenmiş ve yeni müşteriler arasında fiyat farklılaştırması imkânının mevcut olması*

hususları gözetilerek, 24.10.2016 tarih ve 16-34/589-259 sayılı Kurul kararında (2016 Kurul kararı) da,

- *Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının fiyatı ve ömrü,*

- Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının toplam sahiplik maliyeti içerisinde yedek parça, sarf malzemesi ve bakım-onarım maliyetlerinin payı,
- Ardıl pazar (yedek parça, sarf malzemesi ve bakım-onarım) fiyatlarındaki şeffaflık,
- Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının satışı esnasında söz konusu cihazların toplam sahiplik maliyetinin hesaplanabilirliği,
- Başka bir cihaza geçişin maliyeti,
- Kilitlenmiş ve yeni müşteriler arasında fiyat farklılaştırması imkânının mevcut olup olmadığı

hususları gözetilerek, SIEMENS'in kendi markasını taşıyan cihazların ardıl pazarlarında iktisadi parametreleri belirleyici güce ulaşabildiği, bu nedenle "Siemens markalı tıbbi teşhis ve görüntüleme cihazlarına yönelik yedek parça" ile "Siemens markalı tıbbi teşhis ve görüntüleme cihazlarına yönelik servis" pazarlarında hakim durumda olduğu belirtilmiştir.

Tıbbi Görüntüleme ve Teşhis Cihazlarının Fiyatı ve Ömrü:

- (60) Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının maliyetleri oldukça yüksektir. 2019 yılı fiyatları esas alındığında, örneğin SIEMENS tarafından üretilen Magnetom serisi MR cihazların fiyatının (.....) Euro, Somatom serisi BT cihazların fiyatının ise (.....) Euro olduğu bilinmektedir. Modalite bazında örnek olarak seçilen bazı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının güncel fiyatları aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 4- Modalite Bazında İlgili Cihazların Bedelleri ile Yıllık Tahmini Toplam Bakım Onarım, Yedek Parça ve Sarf Malzemesi Giderleri

Modalite	Sistem	Model	Cihaz Satış Örnek Bedel (€)	Yıllık Tahmini Toplam Bakım-Onarım Yedek Parça Giderleri (€)
AT	Anjiyografi	Artis one	(.....)	(.....)
CT	Bilgisayarlı Tomografi	Somatom go.now	(.....)	(.....)
MI	Gama Kamera	Symbia Evo Excel	(.....)	(.....)
MR	Magnetik Rezonans	Magnetom Amira	(.....)	(.....)
XP	Mamografi	Mammomat Inspiration	(.....)	(.....)
US	Ultrason	Acuson NX3	(.....)	(.....)

Kaynak: SIEMENS

- (61) Söz konusu tıbbi cihazların ortalama ömrü 10-12 yıl olarak kabul edilmekle birlikte, daha uzun süre kullanımlarının da mümkün olduğu bilinmektedir.¹⁹

Tıbbi Görüntüleme ve Teşhis Cihazlarının Toplam Sahiplik Maliyeti İçerisinde Yedek Parça, Sarf Malzemesi ve Bakım-Onarım Maliyetlerinin Payı:

- (62) Uygulamada her ne kadar tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının yedek parça, sarf malzemesi ve bakım-onarım maliyetlerinin yüksek olduğu bilinmekteyse de, bu

¹⁹ SIEMENS tarafından satılan cihazlar hakkında tanımlanmış bir yaklaşık ömür bulunmamaktadır. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2019/19 sayılı Genelge'sinin 3.4.1. maddesinde cihaz yaşı açısından bazı düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre, genel olarak tetkik ve tedavi amacıyla kullanılan cihazların yaşının 10 yılı aşamayacağı, hizmet alımına ilişkin sözleşme süresi sonunda cihaz yaşının 10 yılı geçmemesi öngörülmüş ve maddede sayılan koşulların sağlanması halinde 31.12.2020 tarihine kadar yapılacak ihalelerde bazı cihazların yaşının (MR, BT gibi) sözleşme süresi sonunda 13 yıl olarak belirlenebileceği düzenlemiştir. SIEMENS de katıldığı ihalelerde bu koşullara uymakta ve belirlenen süre kadar yedek parça temini garantisi vermektedir.

maliyetlerin cihazların toplam sahiplik maliyeti (cihaz fiyatı + yedek parça fiyatı + sarf malzemesi fiyatı+bakım-onarım fiyatı) içindeki payının görece düşük kaldığı görülmektedir. Bunun sebebi ise, kuşkusuz tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının maliyetlerinin yüksekliğidir. Bu bağlamda SIEMENS'in verdiği bilgilere göre -her cihaz için farklı olabilmekle birlikte- garanti sonrası bakım-onarım, yedek parça ve sarf malzemesi maliyeti, cihaz maliyetinin yıllık yaklaşık %2 ila %15'ine denk gelmektedir.²⁰ Dolayısıyla tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının ortalama 10-12 yıllık bir ekonomik ömrü olduğu dikkate alındığında, bu oran %20-24 ila %150-180 arasında bir değere tekabül etmektedir. Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının modalite bazında yapılan satış örneklerinin incelendiği Tablo-4 dikkate alındığında, garanti sonrası bakım-onarım, yedek parça ve sarf malzemesi maliyetinin, toplam sahiplik maliyetine oranı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 5- Modalite Bazında Cihazların İlk Satış Bedelleri, Yıllık Giderleri, Toplam Sahiplik Maliyetleri ve Oranlar²¹

Modalite	Sistem	Model	Cihaz Satış Bedeli (€)-a	Yıllık Tahmini Ardıl Pazar Giderleri (€)-b	Toplam Sahiplik Maliyeti c=a+(10*b)	(10*b)/c (%)
AT	Anjiyografi	Artis one	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
CT	Bilgisayarlı Tomografi	Somatom go.now	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MI	Gama Kamera	Symbia Evo Excel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
MR	Magnetik Rezonans	Magnetom Amira	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
XP	C Kollu Röntgen	Mammomat Inspiration	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
US	Ultrason	Acuson NX3	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: SIEMENS, Raportörlerin Hesaplamaları

- (63) Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, modalite bazında örnek olarak seçilen tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının garanti sonrası bakım-onarım, yedek parça ve sarf malzemesi giderleri toplam sahiplik maliyeti içinde görece düşük bir yer tutmaktadır.

Ardıl Pazar (Yedek Parça, Sarf Malzemesi ve Bakım-Onarım) Fiyatlarındaki Şeffaflık:

- (64) 2009 Kurul kararında tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere "5. Tıbbi cihazların, son 3 (üç) yıllık satış verilerine dayanarak, en çok kullanılan 100 (yüz) yedek parçanın güncel fiyat listelerinin internet ortamında herkesin ulaşabileceği şekilde ilan edilmesi" yükümlülüğü getirilmiştir. Aynı kararda "...cihazlarda kullanılan tüplerin fiyatlarının, bunların sık değiştirilmesi gereken yüksek bedelli parçalar olmaları sebebiyle, söz konusu listelerde olması gerekmektedir." ifadesine yer verilmiştir. Söz konusu düzenleme, ardıl pazarlardaki

²⁰ SIEMENS tarafından verilen bilgilerde "...idare, cihaz alımlarında, ileride yedek parça ve bakım onarım hizmeti aldığı anda değerlendirmek üzere, şartname ile yedek parça ve bakım onarım kalemleri açısından taahhüt istemektedir. Örneğin "Kurulum yapılan sağlık işletmesi garanti süresinin bitiminden itibaren sistemin yan ekipmanları dahil tüm sistem için bakım onarım sözleşmesi yapmak isterse; tüm parçalar ömürlü parçalar, cihazla ilgili sarflar dahil ve tüp dahil birim cihaz bedelinin en fazla %8 i oranında bedel talep edebilir. Yüklenici firma ivedilikle bu talebi yerine getirir." gibi hükümlerle teşebbüslerden belirli bir süre için öngörülmüş hizmet taahhüdü alınmaktadır." ifadelerine yer verilmiştir.

²¹ Toplam sahiplik maliyeti, cihazın ilk satış bedeli ile cihazın ömrü boyunca katlanılan yedek parça bakım ve sarf malzemesi giderlerinin toplanması ile elde edilmiştir. Cihazların ömrü boyunca katlanılan maliyetler de yıllık maliyetlerin cihazın yaklaşık toplam ömrü olan 10 yıl ile çarpılmasıyla hesaplanmıştır.

fiyat şeffaflığını sağlamak amacıyla getirilmiştir. Anılan karar öncesinde tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin yedek parça ve/veya sarf malzemesi fiyat listelerini yayımlamadıkları bilinmektedir.

- (65) Söz konusu yükümlülüğün ardıl pazarlardaki şeffaflığı sağlamak bakımından iki rolü bulunmaktadır. Öncelikle, hastanelerin bakım-onarım ihalelerinde teklif verirken BSS'lerin bilgi eksikliğinden kaynaklanan rekabet edememe dezavantajlarının ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Zira fiyat listelerine erişilemediği bir durumda, tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin orijinal yedek parça/sarf malzemesi fiyatlarının tek belirleyicisi olmalarından ötürü, rakip konumundaki BSS'lerin sömürülmeleri olasılık dâhilindedir. İkinci olarak, söz konusu yükümlülük, BSS'lerin yanı sıra bu cihazları kullanan hastaneler ve diğer sağlık merkezleri açısından önem teşkil etmektedir. Söz konusu kullanıcılar, cihazın ekonomik ömrü boyunca katlanacakları toplam maliyeti bu listeler aracılığıyla hesaplayabilme imkânı bulabilmektedir. Bahsi geçen yükümlülüğün önemli bir işlevi olmakla birlikte, tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının oldukça karmaşık ve birçok seri/modelden oluştuğu -örneğin belli bir model MR cihazının bile binlerce yedek parçası olduğu- dikkate alındığında, söz konusu yükümlülük şeffaflığı sağlamak bakımından fiiliyatta yetersiz kalabilmektedir.
- (66) Yedek parçaların ve sarf malzemelerinin fiyatlarında şeffaflığı sağlamaya yarayan bir başka yöntem ise, müşteriler konumundaki hastanelerin cihaz alımına ilişkin teklif istedikleri ve/veya sözleşme yaptıkları dönemde cihaza ilişkin tüm yedek parça ve sarf malzemesi listelerini de ilgili dosya ekinde istemeleridir. Nitekim SIEMENS yetkilileri tarafından da müşterilerin yedek parça ve sarf malzemesi fiyat listelerini cihaz alımı esnasında sözleşme ekinde istedikleri, bazılarının yedek parça/sarf malzemesi fiyatlarına ilişkin olarak belli bir dönem için sabit fiyat taahhüdü aldıkları, yurt dışındaki firmalar veya çeşitli internet siteleri aracılığıyla yedek parça (orijinal veya ikinci el) ve sarf malzemesi fiyatlarına ulaşılabilirdiği, bu anlamda yedek parça, sarf malzemesi ve servis pazarlarında fiyatların şeffaflaştığı dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra, KHGM tarafından verilen bilgilerde, Tıbbi Cihazlarla İlgili Mal ve Hizmet Alımı İşlemleri Genelgesi'nin 2.6. maddesine göre, garanti sonrasında bakım onarım hizmetlerinin hangi şartlarda (parça dâhil- parça hariç, vb.) ve ihale fiyatına göre hangi oranda olacağını ihale dosyasında bulundurulduğunu ifade etmiştir.
- (67) Diğer yandan, bakım-onarım hizmeti kapsamında günlük mühendislik hizmet bedeli belirlenirken esas alınan kriterlerin, cihazın bakımının daha önceden tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazı üreticisi tarafından yapıp yapılmadığı, yapılacak işin kapsamı, cihazın modalitesi, ulaşım koşulları, arıza niteliği, mühendis programlarının müsaitliği, müşterinin şartları gibi hususlar olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla fiiliyatta bu kriterlere bağlı olarak teklif edilen fiyatların değişkenlik gösterdiği bilinmektedir. Bu durum ise, bakım-onarım pazarında mühendislik hizmet bedelinin müşteriler nezdinde öngörülebilir olmadığına işaret etmektedir.
- (68) Söz konusu bilgiler ışığında, yedek parça ve sarf malzemesi fiyatlarının şeffaflığı yönünde piyasada gelişme kaydedildiği görülmekle birlikte, yedek parça ve sarf malzemesi sayısının çokluğu ve internette yayımlanan yedek parça fiyat listelerinden her bir yedek parçanın/sarf malzemesinin fiyatına ulaşamaması, bakım-onarım hizmeti kapsamında mühendislik hizmet bedeli belirlenme kriterlerinin çokluğu ve bu kriterlere bağlı olarak teklif edilen fiyatların değişkenlik gösterdiği ve öngörülebilir olmadığı gibi hususlar dikkate alındığında, ardıl pazarlarda fiyatların tam anlamıyla şeffaflaştığı sonucuna ulaşamamıştır.

Tıbbi Görüntüleme ve Teşhis Cihazlarının Satışı Esnasında Söz Konusu Cihazların Toplam Sahiplik Maliyetinin Hesaplanabilirliği:

- (69) Hastanelerin tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarını satın alırken söz konusu cihazların toplam sahiplik maliyetini hesaplayarak bir tercihte bulunmaları, konuya ilişkin bilgi elde edebilmelerine bağlıdır. Bir başka ifadeyle, müşteri konumundaki hastanelerin doğru bir hesaplama yapabilmek için gerekli olan bilgiye ulaşabiliyor olması gerekmektedir.
- (70) Toplam sahiplik maliyetinin hesaplanabilmesinde en önemli etken kuşkusuz fiyat listeleridir. SIEMENS hakkında önceden yürütülmüş olan soruşturmaya ilişkin 2014 Kurul kararında “Yedek parça fiyat listelerinin yayımlanmaması, müşterilerin cihazın toplam sahip olma maliyetini hesaplamaları önünde bir engel teşkil edebilir.²² Her ne kadar, toplam ömür maliyetini hesaplamak isteyen bir müşterinin, cihaz alımı esnasında üreticiden garanti sonrası belli yılları kapsayacak şekilde yedek parça ve servis fiyat listesini talep ettiği görülse de bu uygulamanın çoğunlukla büyük özel hastaneler tarafından yapıldığı ve henüz yaygınlaşmadığı bilinmektedir. Belirli özel hastaneler, yalnızca tıbbi cihaz alımıyla uğraşan departman ve personele sahip olabilmekte ve alım esnasında yalnızca cihazın fiyatına değil, garanti sonrası, örneğin 10 yıl boyunca yedek parça ve bakım-onarım fiyatlarının ne olacağı ile ilgili taahhüdü üretici firmadan alarak, buna göre hesaplama yapabilmektedir. Oysa tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarını talep eden ağırlıklı grup olan kamu hastaneleri, ürün ve hizmet alımında kamu ihale mevzuatına göre hareket etmekle yükümlüdür. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 40. maddesinde yer alan ‘...ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.’ hükmü sebebiyle cihaz alım ihaleleri sonucunda, ihaleyi kazanan taraf genellikle cihaz için en uygun fiyatı veren firma olmaktadır... Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin tespitinde belirli kriterlerin olmaması, bu hesaplamayı yapacak personel eksikliği ve bu kriterleri belirlemenin de ihaleyi gerçekleştirenin uhdesinde olmaması, garanti sonrası yedek parça ve servis fiyatlarının cihaz alımı esnasında dikkat edilen bir husus olmasını ve dolayısıyla toplam sahiplik maliyetinin hesaplanmasını engellemektedir.” değerlendirmesine yer verilmiştir. Anılan kararda, toplam sahiplik maliyetinin özellikle kamu hastaneleri tarafından hesaplanmadığı ve bu konuda bir belirsizliğin söz konusu olduğu ifade edilmiştir.
- (71) Bununla birlikte SIEMENS tarafından, hâlihazırda kamu hastaneleri tarafından toplam sahiplik maliyetinin dikkate alındığı ve cihaz kullanımı boyunca sıklıkla ihtiyaç duyulan yedek parça ve sarf malzemelerine yönelik olarak ilgili mevzuat kapsamında fiyatların sabit tutulmasının talep edildiği ifade edilmiştir. Konuya ilişkin olarak KHGM’nden bilgi talep edilmesi üzerine alınan cevabi yazıda, hâlihazırda kamu hastanelerince tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının alımının yapıldığı esnada ilk alım ve garanti sonrası bakım-onarım, yedek parça ve tüp fiyatları gibi sarf malzemesi giderlerine ilişkin olarak cihazın ömrü boyunca oluşacak toplam sahiplik maliyetinin henüz hesaplanmadığı, tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının ekonomik ömrü boyunca katlanacakları maliyetleri analiz edebilmek adına satın alma sözleşmelerinde, satış sonrası teknik hizmetlerin yıllık fiyat limitlerine yer verildiği ve yükleniciden yedek parça fiyat listeleri talep edildiği sözleşmesel kontrol dışında,

²² Uygulamada her ne kadar yedek parça fiyat listelerinin toplam sahiplik maliyetinin hesaplanmasında bir rolü olduğu kabul edilebilecekse de, halihazırda fiyat listelerinin en sık kullanılan 100 parçayı (tüpler dahil) kapsamı ve şeffaflığı sağlamak adına yedek parçaların fiyatlarının yayınlanmasına ilişkin olarak TİTCK tarafından getirilmiş bir düzenleme olmadığı dikkate alındığında, halihazırda yayımlanan yedek parça listelerinin toplam sahiplik maliyetini hesaplamada kısıtlı bir rolü bulunmaktadır.

bahsi geçen MKYS sisteminde tedarik edilen tüketim malzemelerinin (yedek parça, sarf ve aksesuar) ve teknik hizmetlerin (kurulum, söküm, yenileme, periyodik ölçümlene, bakım, onarım vb.) cihaz künyesi üzerinde veri girişinin yapıldığı alanlar sayesinde cihazın ekonomik ömrünü doldurmasının ardından toplam maliyet analizine olanak sağlandığı ifade edilmiştir.

- (72) Toplam sahiplik maliyetinin hesaplanabilirliğine ilişkin olarak TİTCK tarafından verilen bilgilerde ise, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşlarının tıbbi cihaz, mal ve hizmet alımı, kit veya sarf karşılığı cihaz kullanma uygulaması ile kamu sağlık tesislerinin tıbbi cihaz tahsisine ilişkin karşılaşılan sorunların giderilmesi ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla yayımladığı 2019/19 sayılı Genelgede söz konusu durumun belli şartlar çerçevesinde satın alma işlemini gerçekleştirecek idarelerin tercihine bırakıldığı, bahse konu alanda TİTCK tarafından yapılmış bir düzenlemenin henüz mevcut olmadığı ifade edilmiştir.
- (73) Bu bağlamda, toplam sahiplik maliyetinin hesaplanmasında kamu ve özel hastaneler tarafından yapılan alımlarda yedek parça ve sarf malzemesi fiyatlarının cihazın ömrü boyunca sabitlenmesi gibi uygulamalar vesilesiyle aşama kaydedildiği görülmekle birlikte, mevcut verilerle toplam sahiplik maliyetinin hesaplanabilirliğinin tam anlamıyla mümkün olmadığı tespit edilmiştir.

Başka Bir Cihaza Geçiş Maliyeti:

- (74) Başka bir cihaza geçiş maliyeti kriteri değerlendirilirken, cihazın orijinal ve ikinci el satış fiyatı, ikinci el piyasasının durumu ve hastane uygulamaları önem arz etmektedir. Orijinal tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının fiyatları oldukça yüksektir. İkinci el tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları bakımından ise, SIEMENS yetkilileri tarafından ikinci el piyasanın yurt dışındakine göre daha az kurumsal olduğu, cihazların ikinci el fiyatlarına ilişkin olarak cihazın yaşı, kullanımı, modeli vb. kriterlerin etkili olduğu ifade edilmiş, ancak fiyatların seyri hakkında net bir bilgi sunulamamıştır. Diğer yandan, Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü tarafından verilen bilgilerde, Türkiye’de ikinci el cihaz ithalatının yasal olmadığı, tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının aksam ve parçaları için izin başvurularının ise değerlendirilmekte olduğu belirtilmiştir. Bu hususlar, müşterilerin orijinal tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına bağımlı kalmasına yol açmaktadır.
- (75) Orijinal tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının fiyatlarının yüksek olmasından kaynaklı olarak, uygulamada müşteriler için bir marka cihazdan başka bir marka cihaza geçmek ekonomik açıdan makul bulunmamaktadır. Yeni cihaz fiyatının yanı sıra, söz konusu cihazın kurulum maliyeti, teknik personel eğitimi gibi maliyetler de dikkate alındığında, fiiliyatta müşteriler çok yüksek maliyetlerle karşılaşmaktadır. Nitekim SIEMENS hakkında daha önce yürütülen soruşturma döneminde (2014 Kurul kararı) SIEMENS tarafından yaptırılan anket sonuçlarına göre, cihazın süresi dolmadan değiştirme eğiliminde olan katılımcıların oranının %38 olduğu, söz konusu taban (%38) içinden %11’inin bu değişimi bakım-onarım fiyatlarının yüksek olması nedeniyle gerçekleştirdiği görülmüştür.²³ Bu oranlardan, toplam katılımcıların %4’ünün bakım onarım fiyatlarının yüksek olması nedeniyle, cihazı süresi dolmadan değiştirme eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır. Teşebbüs tarafından sunulmuş olan

²³ Ankette, süresi dolmadan değiştirme eğiliminde olan %38’lik katılımcının %83’ünün, teknolojik değişimler sebebiyle cihazı ömrü dolmadan değiştirmeyi tercih ettiği sonucu çıkmıştır. Bu nedenle bakım onarım fiyatlarının yüksek olmasından ziyade teknolojik gelişimleri takip etmenin (%33) cihazı değiştirmede daha fazla rol oynadığı anlaşılmaktadır.

bahse konu anket sonuçları da başka bir cihaza geçişin maliyetinin yüksek olduğunu teyit etmektedir.

Kilitlenmiş ve Yeni Müşteriler Arasında Fiyat Farklılaştırması İmkânının Mevcut Olup Olmadığı:

- (76) SIEMENS hakkında alınan 2014 Kurul kararında belirtildiği üzere, “*Toplam sahiplik maliyetini hesaplayarak cihaz alımı gerçekleştiren bir alıcı, bu kriterini başta üreticiye sunmakta ve üretici de müşteriye buna uygun teklif vermektedir. Dolayısıyla yeni müşteriye verilen teklifin duruma göre revize edilme olasılığı bulunmaktadır. Ancak cihaz alımı esnasında, garanti sonrası şartların pazarlık konusu edilmediği ve cihaz alım sözleşmesine yansıtılmadığı durumlarda kilitlenmiş müşterilere verilen yedek parça/sarf malzemesi ve bakım-onarım fiyatları daha yüksek olabilmektedir. Dolayısıyla üreticinin elinde fiyat farklılaştırması yapabileceği mevcuttur.*” Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin yayımladığı yedek parça fiyat listelerinde tüm ürünlere yer verilmediği de dikkate alındığında, kilitlenmiş ve yeni müşteriler arasında fiyat ayrımcılığı yapılması imkânı daha da ön plana çıkmaktadır.
- (77) Yukarıda yer verilen kriterler bir bütün olarak değerlendirildiğinde;
- Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının yüksek fiyatlı ve uzun ömürlü oluşu,
 - Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazının ömrü süresince katlanılan yedek parça, sarf malzemesi ve bakım-onarım maliyetinin, cihazın toplam sahiplik maliyetine oranının görece düşük olması,
 - Ardıl pazar fiyatlarının yeteri kadar şeffaf olmaması,
 - Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarının toplam sahiplik maliyetinin hesaplanabilirliğinin henüz gelişme aşamasında olması,
 - Düzenlenmiş aktif bir ikincil pazarın yokluğu ve ikincil ürünlerin fiyatının artması halinde başka marka cihaza geçişteki maliyetlerin yüksek olması,
 - Kilitlenmiş ve yeni müşteriler arasında fiyat farklılaştırması imkânının mevcut olması

dikkate alınarak SIEMENS’in ardıl pazarları etkileme gücünün olduğu, dolayısıyla “Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına yönelik yedek parça ve sarf malzemeleri pazarı” ve “Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazlarına yönelik servis pazarı” olarak tanımlanan ardıl pazarlarda hakim durumda olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

- (78) Aşağıda SIEMENS’in ve BSS’lerin sırasıyla servis, yedek parça ve sarf malzemesi (ardıl) pazarlarındaki konumu incelenmiştir. Önce servis pazarında Siemens marka cihaz sayısı ve Siemens marka cihazlardan elde edilen gelirler bakımından SIEMENS ve BSS’lerin pazar payları analizi yapılmış, sonra yedek parça ve sarf malzemesi pazarının görünümü ve SIEMENS’in söz konusu pazardaki durumu değerlendirilmiştir.

SIEMENS’in Bakım-Onarım (Servis) Pazarındaki Konumu:

- (79) Aşağıdaki tablo incelendiğinde, 2016-2019 yıllarında SIEMENS'in ardıl (bakım-onarım) pazarında cihaz sayısı bakımından pazar payının sırasıyla %(.....) ve %(.....) olduğu görülmektedir.²⁴

Tablo 6- BSS'ler ve SIEMENS'in Bakımını Yaptıkları Siemens Marka Cihaz Sayıları ve Pazar Payları

	2016		2017		2018		2019	
	Adet	Pazar Payı (%)	Adet	Pazar Payı (%)	Adet	Pazar Payı (%)	Adet	Pazar Payı (%)
Siemens ²⁵	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Siemed	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Renova	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Tetra	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İmge	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Link	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Medidesk	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-	(.....)
Healthica	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Geoid	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	2.992	100	3.115	100	3.141	100	3.172	100

Kaynak: Teşebbüslerden Gelen Bilgiler, Raportörlerin Hesaplamaları

- (80) Aşağıdaki tabloda ise, SIEMENS ve pazarda faaliyet gösteren BSS'lerin 2016-2019 yıllarında Siemens marka cihazlardan elde ettiği bakım-onarım gelirleri ve pazar payları sunulmaktadır.

Tablo 7-Siemens Marka Cihazların Bakım-Onarımından Elde Edilen Gelirler ve Pazar Payları

	2016		2017		2018		2019	
	Gelir (TL)	Pazar Payı (%)	Gelir (TL)	Pazar Payı (%)	Gelir (TL)	Pazar Payı (%)	Gelir (TL)	Pazar Payı (%)
Siemens	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Siemed	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Renova	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Tetra	(.....)	(.....)	-	(.....)	-	(.....)	-	(.....)
İmge	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Link	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Medidesk	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	-	(.....)
Healthica	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Geoid	-	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	64.645.776	100	75.506.923	100	95.622.374	100	116.708.045	100

Kaynak: Teşebbüslerden Gelen Bilgiler, Raportörlerin Hesaplamaları

- (81) Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere, 2016-2019 yılları arasında SIEMENS'in bakım onarım kaleminden elde edilen gelirler bakımından pazar payları %(.....) ve %(.....) arasında değişmektedir.²⁶ SIEMENS hakkında alınan 2016 Kurul kararındaki 2009-2015 verileri incelendiğinde SIEMENS'in pazar payı kaybettiği ve payının yıllar geçtikçe azalarak düştüğü görülmektedir. SIEMENS yetkilileri tarafından pazarda cihaz sayısının arttığı, ancak bakımı yapılan cihaz sayısındaki artışın cihaz sayısındaki artış kadar olmadığı, ardıl pazarda pazar payı kaybettikleri ifade edilmiştir. Yukarıdaki tabloda yer alan veriler de, söz konusu beyanlar ile paralellik arz etmektedir.

²⁴ Söz konusu soruşturma dönemi olarak 2016 yılına ilişkin şikâyetleri kapsasa da pazarın mevcut durumunu ve seyrini görmek bakımından teşebbüslerden 2016-2019 yılları kadar olan döneme ilişkin bilgiler de talep edilmiş ve söz konusu veriler işlenerek tabloya aktarılmıştır.

²⁵ BOA ve on-call müşteriler kapsamında hizmet sunulan cihazlardan oluşmakta, garanti kapsamındaki cihazları içermemektedir.

²⁶ Önceki soruşturma döneminde (2016 Kurul Kararı) SIEMENS'in bu pazardaki payının (.....) seviyelerinden %(.....)'ye düştüğü gözlemlenmiştir.

SIEMENS'in Yedek Parça ve Sarf Malzemesi Pazarındaki Konumu:

- (82) Yedek parçalar ve sarf malzemeleri, tıbbi görüntüleme ve teşhis pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından orijinal veya yenileştirilmiş (*refurbished*) olarak satılmaktadır. Bunun yanı sıra, söz konusu ürünlerin yurt içinde veya yurt dışında bulunan farklı kaynaklardan da temin edilmesinin mümkün olduğu bilinmektedir. Nitekim BSS'ler tarafından verilen bilgilerde, orijinal ve yenileştirilmiş yedek parça tedarikinin çoğunlukla yurt dışındaki üreticilerden veya distribütörlerden yapıldığı, ikinci el yedek parçaların ise hem yurt içinde cihazlardan sökülen ve çıkma tabir edilen yedek parçaları satanlardan hem de yurt dışından sağlandığı ifade edilmiştir.²⁷
- (83) Tıbbi görüntüleme ve teşhis cihaz üreticileri ve BSS'ler, yedek parçalarını/sarf malzemelerini yurt dışından temin ederken birtakım yasal düzenlemelere uymak zorundadır. Ticaret Bakanlığı tarafından verilen bilgilerde, yeni ve kullanılmamış tıbbi cihaz ve yedek parçaların ithalinin Dış Ticaret Mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde varsa alınması gereken tüm belge, işaretlerin sunulması ve vergilerin ödenmesi şartıyla serbest olduğu, bununla birlikte 95/7606 sayılı İthalat Rejimi Kararı'nın²⁸ 7. maddesinin "*Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithali izne tabidir.*" hükmünü içerdiği, bu çerçevede kullanılmış tıbbi cihazların bir bütün olarak veya parça ve aksam olarak doğrudan ithalinin serbest olmadığı, farklı uygulamalara tabi olduğu ifade edilmiştir. İkinci el tıbbi cihazların bir bütün olarak ithaline Sağlık Bakanlığının görüşleri²⁹ doğrultusunda izin verilmediği, yenileştirilmiş olsalar dahi, gümrük mevzuatı uyarınca kullanılmış olarak değerlendirilen aksam ve parçalarına ilişkin ithalat taleplerinin ise İthalat Rejimi Kararı'nın 7. maddesi uyarınca Ticaret Bakanlığının iznine tabi olduğu, aynı zamanda kullanılmış eşya ithaline ilişkin usul ve esasların ise 2020/9 sayılı İthalat Tebliği³⁰ hükümlerine göre değerlendirildiği belirtilmiştir.
- (84) SIEMENS yetkilileri tarafından sözlü ve yazılı olarak verilen bilgilerde de, tüm sektörlerle yönelik ikinci el cihazların ithalatının yasak, ihracatının serbest, ancak ikinci el yedek parça ithalatının izne tabi olduğu beyan edilmiştir. Bu doğrultuda SIEMENS, yedek parçaların/sarf malzemelerinin yurt dışından temin sürecinin diğer BSS'lerden farklılaşmadığını, ithal etmek isteyen tüm teşebbüslerin benzer süreçlere tabi olduğunu ifade etmiştir.
- (85) Orijinal olmayan (kullanılmış veya yenileştirilmiş) yedek parçaların/sarf malzemelerinin ithali Ticaret Bakanlığının iznine tabi olmakla birlikte, Türkiye'de gerek kamu hastanelerinde gerekse de özel hastanelerde ikinci el veya yenileştirilmiş yedek parça kullanımını engelleyen mevcut bir düzenleme olmadığı ve bu alanda bir esneklik olduğu görülmüştür. İkinci el veya yenileştirilmiş ürünlerin kamu hastanelerinde kullanımına ilişkin olarak ise KHGM tarafından, Tıbbi Cihaz

²⁷ HEALTHİCA tarafından, yedek parça ve sarf malzemesi alımlarının %(.....) ila %(.....) 'inin yurt dışından temin edildiği, ana üreticiden alımların genelde çok cüzi %(.....) olduğu ifade edilmiştir. İMGE tarafından ise orijinal parçaların SIEMENS Türkiye ve yurt dışından %(.....), ikinci el parçaların ise yurt içinde parça satışı yapan firmalardan %(.....) elde edildiği ifade edilmiştir.

²⁸ 31.12.1995 tarih ve 22510 sayılı Resmi Gazete.

²⁹ Sağlık Bakanlığının 26.11.2002 tarih ve 25529 sayılı yazısında, ülkemizde yıllar itibarıyla kullanılmış tıbbi cihaz ithalinin artması, ithal edilen bu cihazların büyük ölçüde yurt dışında ekonomik ömrünü tamamlamış cihazlar olması, bu cihazların kullanımının servis, yedek parça ve yüksek işletme maliyetleri nedeniyle kaynak israfına yol açması, bu cihazlarla verilen hizmetin kalitesinin düşük olması ve cihazların radyasyon üretmeleri nedeniyle tehdit unsuru olmaları gibi gerekçeler göz önüne alınarak, söz konusu cihazların ithal edilmesine izin verilmemesi gerektiği yönünde görüş bildirildiği ifade edilmiştir.

³⁰ 31.12.2019 tarih ve 30995 sayılı (3. mükerrer) Resmi Gazete.

Yönetmeliği'nde yer alan piyasaya arz tanımına istinaden ikinci el tıbbi cihaz kullanımının sınırlandırıldığı bilinmekle birlikte yedek parça ve diğer tüketim malzemelerine yönelik engelleyici bir düzenlemenin mevcut olmadığı, ancak sağlık tesislerinin, satın aldıkları ürün ve hizmetlerin tedarik şartlarına uygun olmasını sağlamakla yükümlü olmalarıyla birlikte ikinci el yedek parça veya yenilenmiş ürün kullanımında performans ve kalite testlerinin teknik olarak kontrol edilebilmesinin mevcut şartlarda mümkün olmaması sebebiyle sağlık tesislerince ikinci el veya yenilenmiş/sıfırlanmış³¹ ürün tercih edilmediği ifade edilmiştir.³²

- (86) Türkiye'deki ikinci el pazarına ilişkin olarak kapsamlı bir düzenlemenin mevcut olmadığı, ikinci el cihaz ithalinin yasak, ikinci el cihaz ihracatının serbest olduğu, ikinci el yedek parça ithalatının izne tabi olduğu, aktif cihaz sayısı ile toplam cihaz sayısı arasındaki cihazların ikinci el cihaz pazarını oluşturabileceği, ihraç edilmeyen cihazların parçalanarak yedek parça olarak kullanılabilirdiği, SIEMENS yetkilileri tarafından da ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra SIEMENS tarafından, SIEMENS'in ikinci el cihaz piyasasında aktif olarak yürüttüğü bir faaliyeti olmamakla birlikte, yeni cihaz satışı esnasında müşteri memnuniyeti gereği, müşterilerin talebine bağlı olarak, hastanelerden ikinci el cihazlar alınabilirdiği (kamu kurumlarından cihaz alınamamakta, mevcut mevzuat gereği kamu kurumları hurda ya da hibe yöntemlerini seçmektedirler), bu kapsamda alınan ikinci el cihazların SIEMENS tarafından kontrol edildikten sonra yurt içine satılabildiği, SIEMENS'in tarafından ikinci el olarak alınan cihazların parçalanması ve bu parçaların değerlendirilerek satılması veya başka bir şekilde kullanılmasının söz konusu olmadığı, ikinci el piyasasında daha çok BSS'lerin faaliyet yürüttüğü, BSS'lerin yedek parça temini gerçekleştirebildikleri, yurt dışından ürün getirebildikleri, tamir edebildikleri, ikinci el cihazları yedek parça olarak kullanabildikleri, müşterileri ile "parça dahil" sözleşme yapabildikleri ve ihtiyaçları olduğunda parça getirip arızayı çözebildikleri belirtilmiştir. SIEMENS ayrıca, Siemens markalı yedek parçaların/sarf malzemelerinin asgari % (.....)'ını kendisinin ürettiğini, geri kalan kısmın ise Siemens AG tarafından bazı firmalara kendi standartlarına göre ürettirilen yedek parçalardan oluştuğunu ifade etmiştir. Bu çerçevede, BSS'lerin önemli bir kısmının yedek parçaları SIEMENS'ten tedarik etmediği vurgulanmış ve BSS'lerin bahsi geçen diğer temin kaynakları aracılığıyla alım yaptığının düşünüldüğü belirtilmiştir.
- (87) SIEMENS'in söz konusu yedek parça ve sarf malzemesi pazarındaki konumuna ve BSS'lerle olan ilişkisine yönelik olarak 2016-2019 yıllarına ilişkin yedek parça satış ve alım bilgilerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 8- 2016-2019 Yılları İçin SIEMENS Satış ve SIEMED Alım Bilgileri

	SIEMED Tarafından Siemens Marka Cihazların Bakım-Onarımından Elde Edilen Gelirler (TL)	SIEMED'in SIEMENS'ten Yedek Parça ve Sarf Malzemesi Alım Tutarı (TL)
2016	(.....)	(.....)
2017	(.....)	(.....)
2018	(.....)	(.....)

³¹ SIEMENS yetkilileri yenileştirilmiş parçaların da COCIR standartlarına göre orijinal olarak sınıflandırıldığını ifade etmektedir.

³² Kamu hastanelerinde tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazların ve kullanılmış yedek parçalarının Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre tüketim grubu malzemeler olarak nitelendirildiği, bu sebeple tıbbi cihazlarda kullanılan yedek parçaların hurda niteliği kazanması durumunda bertarafının, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yayınladığı atık ürünlere yönelik mevzuat ve atığın radyoaktif olması durumunda ise "Radyoaktif Atık Yönetimi Yönetmeliği" direktiflerine göre sağlandığı, bunun haricinde Sağlık Bakanlığına veya başka bir idareye teslim edilmesine yönelik düzenleyici mevzuat bulunmadığı ifade edilmiştir.

2019	(.....)	(.....)
Kaynak: SIEMED		

- (88) Yukarıdaki tabloda yer alan verilere göre SIEMED'in yıllık toplam bakım onarım gelirinin (.....) TL civarında olduğu dikkate alındığında, SIEMED'in SIEMENS'ten gerçekleştirdiği yedek parça/sarf malzemesi alımlarının SIEMED'in toplam yedek parça/sarf malzemesi alımlarının çok cüzi bir kısmını oluşturduğu anlaşılmaktadır.³³ Nitekim SIEMED'in yalnızca SIEMENS'ten ilgili yıllarda almış olduğu yedek parça ve sarf malzemesi karşılığında bu kadar çok servis geliri elde etmesi mümkün görünmemektedir. Bu doğrultuda, SIEMED'in Siemens marka yedek parça ve sarf malzemesi bakımından SIEMENS'e bağımlı olmadığı, bir başka ifadeyle SIEMED'in alternatif yedek parça tedarikçilerine erişim imkânının olduğu kanaatine ulaşılmıştır. SIEMED'den alınan bilgiler de söz konusu kanaati desteklemektedir.
- (89) SIEMED'in orijinal ve ikinci el yedek parça temin kaynakları ve dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

³³ SIEMED tarafından, verdiği hizmetin niteliği itibariyle şifre ve yedek parça temini bakımından tamamen SIEMENS'e bağımlı olarak çalışıldığı iddia edilmişse de, SIEMED bilgi talebine rağmen tüm yedek parça alımları bilgisini paylaşmamış, sadece SIEMENS'ten yaptığı alımları sunmuştur. Bu çerçevede SIEMED alım yaptığı tedarikçi bazında değil marka bazında bilgi sunarak, aldığı yedek parçaların (.....)'inin SIEMENS marka olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 9- SIEMED'in Orijinal ve İkinci El Yedek Parça Temin Kaynakları ve Dağılımı

	Orijinal ³⁴ (%)	İkinci El (%)
İthalat	(.....)	-
İnternet ve Türkiye'de Bulunan Diğer Satış Firmaları	(.....)	(.....)
Üretici	(.....)	
Satın Aldığı 2. El Cihazlardan	-	(.....)
Arızalı 2. El Parçaların Onarımından Elde Edilen Parçalar	-	(.....)
Toplam	100	100
Kaynak: SIEMED		

- (90) SIEMED'in yurt dışında sahip olduğu depo aracılığıyla elde ettiği ve ayrıca ikinci el cihazlardan alınan yedek parçaları kullanılabilir olması, yukarıdaki tablodaki veriler ile örtüşür niteliktedir. SIEMED gibi diğer BSS'lerin de alternatif yedek parça/sarf malzemesi tedarikçilerine erişimi mevcuttur. Nitekim diğer BSS'lerden bu yönde herhangi bir şikâyet alınmıyor olması ve bilgi talebine verilen cevaplarda bu yönde herhangi bir şikâyetten bahsedilmemiş olması da bu tespiti destekler niteliktedir.
- (91) Yukarıda yer verilen hâkim durum değerlendirmesinde, cihazların fiyatı, ömrü, cihazın ömrü boyunca katlanılan maliyetlerin toplam sahiplik maliyetine oranı, ardıl pazarda fiyatların şeffaflığı, toplam sahiplik maliyetinin hesaplanabilirliği, aktif bir ikincil pazar ve kilitlemiş ve yeni müşteriler arasında fiyat farklılaştırması imkânının mevcut olup olmaması kriterlerinin incelenmesi sonucunda SIEMENS'in hâkim durumda olduğu tespit edilmiştir. Nitekim bakım onarım gelirinе ilişkin pazar payları (%(.....)-(.....)) bakımından da SIEMENS'in rakiplerinden açık ara farkla önde olduğu görülmektedir. Çoğunlukla marka uyumunun önemli olduğu yedek parça ve sarf malzemeleri pazarındaki konumuna ilişkin olarak ise, üretimin çoğunluğunun (%(.....) seviyesinde) SIEMENS tarafından veya SIEMENS'in kontrolünde yapıldığı görülmekle birlikte, BSS'lerin yedek parça ve sarf malzemelerine erişimde son 10 yıldır alternatiflerinin mevcut olduğu, SIEMENS'ten alımlarının düşük düzeyde olduğu, bu bağlamda SIEMENS'e bağımlılığın az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

I.5.2. Kötüye Kullanma

- (92) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlalden bahsedebilmek için aranan bir diğer koşul, ilgili pazarda hâkim durumda bulunan teşebbüsün eylemlerinin bir kötüye kullanma hali teşkil etmesidir. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasında kötüye kullanma halleri örnek niteliğinde sıralanmış olup rekabet hukuku uygulamasında da bu örneklerden yola çıkılarak kötüye kullanmaya ilişkin değerlendirmeler dışlayıcı, sömürücü ve ayrımcı davranışlar temelinde yapılmaktadır.

I.5.2.1. BSS Konumundaki SIEMED'in Faaliyetlerinin Zorlaştırıldığı İddiası

- (93) SIEMED'in şikâyet dilekçesinde, SIEMENS'in müşterisi konumunda bulunan BEÜ³⁵ ile SIEMED'e aynı ürün için farklı fiyat teklifinde bulunduğu, bu durumun ise "eşit

³⁴ Yenileştirilmiş (*refurbished*) parçaların COCIR standartlarına göre halen orijinal olarak sınıflanıp sınıflanmadığı sorusu SIEMENS tarafından, SIEMENS ürünleri açısından "yenileştirme" işleminin bir tamir işlemi olmadığı, malzemenin sıfır bir parça hangi kalite bantlarından geçiyorsa aynı işlemleri gördüğü şeklinde cevaplanmıştır.

https://www.cocir.org/fileadmin/6.1_Initiatives_Refurbishment/Good_Refurbishment_Practice_V2.pdf
Erişim tarihi: 29.07.2020

³⁵ İddia konusu ihaleye yönelik olarak SIEMENS tarafından yapılan açıklamada, BEU ile imzalanan bir BOA bulunmadığı, hastanenin talebi doğrultusunda 22.07.2016 tarihinde sırasıyla (.....) TL ve (.....) TL'lik iki teklifin BEU'ya sunulduğu ifade edilmiştir. Söz konusu ihaleye ilişkin teşebbüs iç yazışmasında ise "Yalnız fiyat ürünün liste fiyatı (.....) EUR ve forward kur üzerinden %(.....) indirim ile

durumdaki alıcılara eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek ayrımcılık yapılması” niteliğinde olduğu ifade edilmiştir. İddiaların devamında ise SIEMED’in peşin ödeme yapması ve mühendislik ve montaja ilişkin maliyetlere de SIEMENS’in katlanmayacak olması dikkate alındığında daha avantajlı bir teklif alması gerekirken bu yönde bir teklif almadığı gerekçesiyle SIEMENS’in davranışlarının dışlayıcı nitelikte olduğu iddia edilmiştir.

- (94) Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Davranışlarına İlişkin Kılavuz’un (Kılavuz) 61. paragrafında, “...dikey ilişkili pazarlarda faaliyet gösteren ve üst pazarda hâkim durumda bulunan bir teşebbüsün üst pazar ürünü fiyatı ile alt pazar ürünü fiyatı arasındaki marjı, alt pazarda eşit derecede etkin bir rakibin dahi kârlı bir şekilde kalıcı olarak ticari faaliyette bulunmasına imkân vermeyecek nitelikte belirlemesi...” fiyat sıkıştırması olarak tanımlanmaktadır. Kılavuz’da yer alan tanımdan anlaşılacağı üzere fiyat sıkıştırması, dikey bütünleşik ve üst pazarda yüksek pazar gücüne sahip bir firmanın, bu pazarda üretimini kontrol ettiği girdinin fiyatı ve bu girdiden üretilen alt pazar ürününün fiyatı arasındaki marjı, bu fiyatların düzeyinde değişiklikler yaparak kısması sonucunda oluşmaktadır. Bu daralan marj karşısında, alt pazarda faaliyet gösterebilmeleri bu girdiye bağlı olan firmaya girdi fiyatını ödemek ve aynı zamanda firmanın alt pazar fiyatını takip etmek durumunda kalan rakiplerin bu pazarda kârlı bir şekilde rekabet edebilmesi olanaksız hale gelmektedir.
- (95) Fiyat sıkıştırması yoluyla rekabet karşıtı piyasa kapamaya yol açılmasının muhtemel olup olmadığının tespitinde şu hususlar dikkate alınmaktadır: i) İncelenen teşebbüs dikey bütünleşik yapıda olmalı ve tek bir ekonomik bütünlük teşkil etmeli, ii) üst pazar ürünü alt pazarda faaliyet gösterebilmek için vazgeçilmez olmalı, iii) incelenen teşebbüs üst pazarda hakim durumda bulunmalı, iv) üst pazar ve alt pazar ürünleri arasındaki marj, üst pazarda hakim durumda bulunan teşebbüs kadar etkin bir rakibin alt pazarda kar elde edemeyeceği ve kalıcı şekilde faaliyet gösteremeyeceği kadar düşük olmalı, v) haklı gerekçe bulunmamalıdır.³⁶ Vazgeçilmezlik hususu çerçevesinde özellikle alt pazardaki rakibin üst pazar ürünü bakımından alternatif teknoloji ve kaynaklara erişiminin bulunup bulunmadığı incelenmektedir.
- (96) Dosya konusu iddialara benzer nitelikteki iddiaların incelendiği 2016 Kurul kararında da teşebbüsün yurt dışı temin olanaklarına sahip olup olmadıkları hususu gündeme gelmiştir. Anılan kararda yer alan “SIEMED’in Siemens marka yedek parça ve sarf malzemesi bakımından SIEMENS’e bağımlı olmadığı; bir başka ifadeyle SIEMED’in alternatif yedek parça tedarikçilerine erişim imkânının olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim, SIEMED’in yurt dışında sahip olduğu depo da bu durumu destekler niteliktedir.” tespitleri ile, SIEMED’in alternatif temin olanaklarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ulaşılırken, SIEMED’in SIEMENS’ten temin ettiği yedek parça/sarf malzemesi alımlarına nazaran toplam servis gelirinین yüksekliği dikkate alınmıştır.
- (97) Mevcut dosya kapsamında edinilen bilgiler de, SIEMED’in yurt dışında kullandığı bir deponun mevcut olduğunu ve SIEMENS’ten temin edilen yedek parça/sarf malzemesi alımlarının toplam servis gelirinine oranla sınırlı kaldığını gösterdiğinden,

ancak (.....) TL ye geliyoruz. Bu şekildeyken aldığımız kur (.....) oluyor. Kaybetmemek adına günlük kura inelim diyorum ne dersin?” ifadeleri yer almaktadır. Söz konusu yazışma içeriğinden, BEU’ya sunulacak fiyat teklifinde esas alınan döviz kurunun güncel değerinin üzerinde olduğu, teşebbüsün söz konusu ihaleyi kazanmak için bu kur üzerinde değişiklik yapıp yapmamayı tartıştığı anlaşılmaktadır.

³⁶ Kılavuz, para. 62, 63.

2016 Kurul kararına temel teşkil eden benzer pazar yapısının korunduğu, bu çerçevede SIEMED'in alternatif temin kaynaklarına sahip olduğu anlaşılmıştır.

- (98) X-ışın tüpü özelinde SIEMED'in alternatif temin kaynaklarına sahip olup olmadığı hususu da incelenmiştir. Aşağıda tabloda SIEMED'in 01.01.2016 ile 31.12.2019 tarihleri arasında satışını gerçekleştirdiği x-ışın tüplerine ait bilgilere yer ver verilmiştir.³⁷

Tablo 10-SIEMED X-ışın Tüpü Teminine İlişkin Bilgiler

Tarih	Tedarik Kaynağı ³⁸	Model Bilgisi	Fiyat ³⁹ (TL)	Montaj Yapılan Hastane
05.09.2016	SIEMENS	Dura 202-MV	(.....)	Batman Yaşam Hastanesi
21.06.2017	SIEMENS	Dura 202-MV	(.....)	Gölbaşı Devlet Hastanesi
29.06.2017	SIEMENS	Dura 202-MV	(.....)	Sevgi Hastanesi
15.02.2018	SIEMENS	Dura 202-MV	(.....)	Elbistan Yaşam Hastanesi
31.07.2019	Yurt dışı	Dura 202-MV	(.....)	Yusuf Medikal
07.08.2019	Yurt dışı	Dura 202-MV	(.....)	Mediyaşam Hastanesi
10.10.2019	Yurt dışı	Dura 202-MV	(.....)	Elbistan Yaşam Hastanesi

Kaynak: SIEMED

- (99) Yukarıdaki tabloda SIEMED'in x-ışın tüpleri için yurt dışı temin kaynağından önemli ölçüde faydalanabildiği, bu çerçevede diğer yedek parça/sarf malzeme temin olanaklarının x-ışın tüpleri özelinde ayrılmadığı görülmektedir. Ancak dosya kapsamında bununla yetinilmeyerek, ilgili dönemde SIEMED'in gerek yurt dışından gerekse SIEMENS'ten tedarik ettiği tek x-ışın tüpü olan Dura 202-MV modeli için SIEMENS'in kamu hastanelerine ve SIEMED'e uyguladığı fiyatlar karşılaştırılmıştır.
- (100) SIEMENS'in 01.01.2016 ile 31.12.2019 tarihleri arasında kamu kurumlarına 15 adet Dura 202-MV model x-ışın tüpü satışı gerçekleştirildiği görülmüştür.⁴⁰ Aşağıdaki tabloda söz konusu satışlara ait bilgilerin yanı sıra SIEMED'e sunulan fiyat tekliflerine ilişkin bilgilere de yer verilmiştir.

Tablo 11-2016-2019 yıllarında SIEMENS "Dura 202-MV" X-ışın Tüpü Kamu Kurumu Satışları ve SIEMED Fiyat Teklifleri (TL)

Tarih ⁴¹	Hastane Adı	Fiyat ⁴²	Vade ⁴³	Montaj
26.02.2016	Vezirköprü Devlet Hastanesi	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOAKapsamında
01.04.2016	Kütahya Evliya Çelebi E.A.H	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	Hariç ⁴⁴
22.08.2016	BEU	(.....)	Peşin Ödeme	Dahil
26.08.2016 ⁴⁵	SIEMED	(.....)	Peşin	Hariç

³⁷ Tabloda yer alan x-ışın tüpleri dışında ilgili dönemde SIEMENS'ten fiyat teklifi alınan ancak temin edilmeyen üç adet ürün bulunduğu, bu ürünlerin "Dura 202-MV, Dura 422-MV ve STRATON MXP" marka olduğu görülmüştür.

³⁸ Teşebbüs yetkilileri tarafından yurt dışından temin edilen ürünlerin yenileştirilmiş (*refurbished*) olduğu bildirilmiştir.

³⁹ Tabloda yer alan fiyatlar SIEMED'in temin fiyatları olup, ilgili satın almalar bakımından SIEMENS'ten montaj hizmeti alınmadığı görülmektedir.

⁴⁰ Tomografi cihazlarında kullanılan tüm x-ışın tüpleri için toplam satış adedi (.....) olup, söz konusu satışların (.....)'inde "doğrudan temin" yönteminin tercih edildiği, şikâyete konu BEÜ ihalesi dışında "açık ihale" yönteminin tercih edilmediği anlaşılmıştır.

⁴¹ Gerek SIEMED'e gerekse kamu kurumlarına yapılan satışlardaki SIEMENS teklif tarihleri dikkate alınmıştır.

⁴² SIEMED'e sunulan fiyat teklifleri, teklif tarihinde geçerli TCMB günlük ortalama döviz alış kuru dikkate alınarak Türk Lirasına çevrilmiştir.

⁴³ Ödeme süresi 40 gün ve altı olan satışlar "peşin" kabul edilmiştir.

⁴⁴ Montaj bedeli (.....) TL'dir.

⁴⁵ İlgili teklif (.....) Euro olup, teklif tarihindeki TCMB Euro alış kuru (3,3124) kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.

Tablo 11'in devamı:				
Tarih	Hastane Adı	Fiyat	Vade	Montaj
26.12.2016	Lüleburgaz Devlet Hastanesi	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOA Kapsamında
27.03.2017	Malatya E.A.H.	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	Hariç ⁴⁶
18.05.2017	Lüleburgaz Devlet Hastanesi	(.....)	Vadeli/40-60gün	BOA Kapsamında
26.05.2017 ⁴⁷	SIEMED	(.....)	Peşin	Hariç
23.06.2017 ⁴⁸	SIEMED	(.....)	Peşin	Hariç
13.09.2017 ⁴⁹	Lüleburgaz Devlet Hastanesi	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOA Kapsamında
29.01.2018	Malatya E.A.H	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOA Kapsamında
07.02.2018 ⁵⁰	SIEMED	(.....)	Vadeli/40 gün	Hariç
16.02.2018	Bursa Yüksek İhtisas E.A.H	(.....)	Vadeli/40-60 gün	BOA Kapsamında
06.08.2018	Didim Devlet Hastanesi	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOA Kapsamında
17.10.2018	Malatya E.A.H.	(.....)	Vadeli/40-60 gün	BOA Kapsamında
21.03.2019	BEU	(.....)	Vadeli/40-60 gün	Hariç
25.04.2019	Malatya E.A.H	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOA Kapsamında
10.07.2019 ⁵¹	SIEMED	(.....)	Peşin	Hariç
01.10.2019	Malatya E.A.H	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOA Kapsamında
31.10.2019	Selçuk Üni. Tıp Fakültesi Has.	(.....)	Vadeli/6 ay-1 yıl	BOA Kapsamında
Kaynak: SIEMENS, SIEMED				

- (101) SIEMED şikâyet başvurusunda SIEMENS'in fiyatlamaya davranışına örnek olarak BEU ihalesini göstermiştir.⁵² BEÜ ihalesinde SIEMENS fiyat teklifinin (.....) TL⁵³ olduğu, teklifin montaj bedelini içerdiği, ödemenin ise peşin⁵⁴ yapıldığı anlaşılmıştır. Aynı hafta içerisinde SIEMED'e teklif edilen montaj hariç fiyatın ise (.....) TL⁵⁵ olduğu görülmektedir.
- (102) SIEMED, şikâyet dilekçesinde söz konusu fiyatlamaya davranışının BEÜ ihalesi ile sınırlı olmadığını, BEÜ ihalesine teklif verilmesi dolayısıyla SIEMENS'in fiyatından haberdar olduğunu, daha birçok ihalede SIEMENS'in benzer hareket ettiğini, SIEMENS'in x-ışın tüpü ihalelerinde teklif ettiği fiyatların araştırılması sonucunda bu durumun tespit edilebileceğini ileri sürmüştür. Tablo-11'de yer alan fiyatların incelenmesi sonucunda kamu hastanelerine yapılan birçok satışta fiyatların SIEMED'e teklif edilen fiyatların altında seyrettiği görülmüştür. Örneğin benzer vade koşullarında 16.02.2018 tarihli Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Araştırma Hastanesine gerçekleştirilen satışın (.....) TL bedelle gerçekleştiği, buna karşılık, 07.02.2018 tarihinde SIEMED'e uygulanan fiyatın (.....) TL olduğu görülmektedir. Benzer şekilde 18.05.2017 tarihinde Lüleburgaz Devlet Hastanesine gerçekleştirilen satış bedeli

⁴⁶ Montaj bedeli 6.800 TL'dir.

⁴⁷ İlgili teklif (.....) Euro olup, teklif tarihindeki TCMB Euro alış kuru (3,9980) kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.

⁴⁸ İlgili teklif (.....) Euro olup, teklif tarihindeki TCMB Euro alış kuru (3,9100) kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.

⁴⁹ İlgili satış, tabloda yer alan diğer tüm satışların aksine depozitosuz (cihazdan montaj sonrası çıkarılacak olan tüpün SIEMENS'e teslim edilmemesi) olarak gerçekleşmiştir.

⁵⁰ İlgili teklif (.....) Euro olup, teklif tarihindeki TCMB Euro alış kuru (4,6638) esas alınarak TL'ye çevrilmiştir.

⁵¹ Tabloda yer verilen diğer SIEMED tekliflerinin aksine ürünün satışı gerçekleşmemiştir. İlgili teklif (.....) Euro olup, teklif tarihindeki TCMB Euro alış kuru (4,4369) kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.

⁵² 2016/300456 İhale Kayıt Numaralı (İKN) "Acil Servis Tomografi Cihazına X-Ray Tüpü Alımı İhalesi

⁵³ K.D.V. hariç.

⁵⁴ SIEMED'in şikâyet dilekçesinde SIEMED'e nihai kullanıcı konumundaki BEÜ'ye nazaran yüksek fiyat teklif edilmesi dışında, hastanenin ödemeyi peşin yapmayacağı, ödemenin ayları bulacağı iddiası da öne sürülmüştür. Ancak şikâyet dilekçesinde öne sürülenin aksine BEÜ ihalesinin peşin ödeme suretiyle gerçekleştiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla iddia bu yönüyle gerçeği yansıtmamaktadır.

⁵⁵ KDV hariç.

(.....) TL iken, 26.05.2017 tarihinde SIEMED'e yapılan satışın bedeli (.....) TL olarak gerçekleşmiştir.

- (103) Diğer taraftan Tablo-11'den görüldüğü üzere montaj dahil fiyatın yalnızca BEU ihalesinde uygulandığı, kamu alımlarının önemli bir kısmında ise (11 adet), montajın hastaneler ile SIEMENS arasında akdedilen BOA kapsamında gerçekleştiği görülmektedir. 01.04.2016 tarihli Kütahya Evliya Çelebi Eğitim Araştırma Hastanesi ve 27.03.2017 tarihli Malatya Eğitim Araştırma Hastanesi alımlarında ise fiyatın montaj bedelini içermediği, söz konusu alımlarda sırasıyla (.....) TL ve (.....) TL bedelle montajın yapıldığı anlaşılmaktadır.
- (104) Tablo-11'de yer verilen 21.03.2019 tarihli BEU alımında ise x-ışın tüpünün mühendislik hizmeti (montaj) alınmaksızın SIEMENS'ten temin edildiği görülmektedir. Dolayısıyla BSS'lerin hastane tercihleri çerçevesinde mühendislik hizmetini x-ışın tüpünü temin etmeksizin de sunabildikleri anlaşılmaktadır. Benzer nitelikte örneklerin yaygınlığının görülmesi amacıyla SIEMENS tarafından kamu kurumlarına satışı yapılan tüm tomografi cihazı x-ışın tüplerine ait veriler incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda SIEMENS ile aralarında BOA bulunmayan hastanelerin gerçekleştirdiği tüp alımları ve montaj hizmetini SIEMENS'ten alıp almadıkları bilgisine yer verilmiştir.

Tablo 12- SIEMENS ile Aralarında BOA Bulunmayan Hastanelerin Gerçekleştirdiği X-ışın Tüpü Alımları ve Tüpün Montajına İlişkin Bilgiler

Teklif Tarihi	Hastane ⁵⁶	SIEMENS'ten Montaj Hizmeti Alınıp Alınmadığı ⁵⁷	SIEMENS Montaj Bedeli ⁵⁸ (TL)
18.03.2016	S.B. Tunceli Devlet Hastanesi	Hayır	-
22.03.2016	T.C. S.B. Beypazarı Devlet	Hayır	-
01.03.2016	T.C. S.B. Sivas Numune Hastanesi	Hayır	-
16.03.2016	S.B. Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Ve Araştırma	Hayır	-
18.03.2016	Dr. Abdurahman Yurtaslan Ankara	Hayır	-
28.03.2016	S.B. Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas	Hayır	-
01.04.2016	S.B. Kütahya Evliya Çelebi	Evet	(.....)
06.04.2016	TC İstanbul Üniversitesi İstanbul	Hayır	-
28.04.2016	T.C. S.B. Trabzon Kanuni Eğitim Ve Araştırma	Hayır	-
16.06.2016	T.C. İstanbul Üniversitesi	Hayır	-
23.06.2016	S.B. Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Ve Araştırma	Hayır	-
24.06.2016	T.C. S.B. Bursa Devlet Hastanesi	Hayır	-
22.08.2016	Zonguldak Bülent Ecevit (BEU)	Hayır ⁵⁹	-
29.08.2016	Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi	Hayır	-
28.09.2016	S.B. Bursa Yüksek İhtisas Eğitim Ve Araştırma	Hayır	-
19.10.2016	T.C. S.B. Metin Sabancı Baltalimanı	Hayır	-
07.11.2016	T.C. Atatürk Üniversitesi	Hayır	-
27.01.2017	Dr. Abdurahman Yurtaslan Ankara	Hayır	-
05.12.2016	T.C. S.B. Ankara Eğitim ve	Hayır	-
29.12.2016	TC Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Hayır	-
19.12.2016	S.B. Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma	Hayır	-

⁵⁶ SIEMENS veri seti içerisindeki hastane isimleri aynen korunmuştur.

⁵⁷ SIEMENS tarafından, uygulamada hastanenin BOA sözleşmesi yapmak üzere görüşmeleri devam ederken *on call* kapsamında x-ışın tüpü talebinde bulunabildiği, ürün talebi ile birlikte montaj özelinde bir talepte bulunmadığı, ancak ilerleyen zamanda (örneğin birkaç ay sonra) hastanenin "montaj dahil" bir BOA sözleşmesi imzalaması suretiyle montaj hizmetini bu kapsamda alabildiği fakat bu uygulamanın istisnai bir durum olduğu belirtilmiştir.

⁵⁸ KDV hariç.

⁵⁹ Yukarıdaki dipnotta sayılan istisnalardan biri olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12'nin devamı:			
Teklif Tarihi	Hastane	SIEMENS'ten Montaj Hizmeti Alınıp Alınmadığı	SIEMENS Montaj Bedeli (TL)
09.05.2017	T.C. Mersin Üniversitesi	Hayır	-
28.12.2016	T.C. S.B. Afyonkarahisar Halk Sağlığı	Evet	(.....)
03.01.2017	SBÜ Trabzon Ahi Evren Göğüs Kalp ve	Evet	(.....)
25.01.2017	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Hayır	-
10.01.2017	TC S.B. Şişli Hamidiye Etfal	Hayır	-
17.01.2017	Seyhan Devlet Hastanesi	Hayır	-
20.01.2017	T.C. S.B. Dr. Ersin Arslan Eğitim	Evet	(.....)
26.01.2017	T.C. S.B. Antalya İl Sağlık Md.	Evet	(.....)
23.02.2017	S.B. Dışkapı Yıldırım Beyazıt	Hayır	-
10.04.2017	Kocaeli Derince Eğitim ve Araştırma	Hayır	-
31.03.2017	Şereflikoçhisar Devlet Hastanesi	Hayır	-
27.03.2017	T.C. Sağlık Bakanlığı Malatya	Evet	(.....)
04.05.2017	T.C. S.B. Türkiye Yüksek İhtisas	Evet	(.....)
15.05.2017	S.B. Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas	Hayır	-
13.06.2017	DR. Abdurahman Yurtaslan Ankara	Hayır	-
08.08.2017	T.C. S.B. Dr. Ersin Arslan Eğitim	Hayır	-
06.09.2017	İskenderun Devlet Hastanesi	Hayır	-
23.10.2017	S.B. Adapazarı Yenikent	Hayır	-
05.10.2017	T.C. S.B. Ankara Numune Eğitim ve Araştırma	Hayır	-
17.10.2017	Mogadişu Somali Türkiye Recep	Hayır	-
20.11.2017	KKTC SB Dr. Burhan Nalbantoğlu	Hayır	-
29.12.2017	S.B. Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas	Hayır	-
03.01.2018	T.C. İstanbul Üniversitesi İstanbul	Hayır	-
14.02.2018	Seyhan Devlet Hastanesi	Hayır	-
26.02.2018	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Hayır	-
09.04.2018	Dr. Abdurahman Yurtaslan Ankara	Hayır	-
06.06.2018	T.C. S.B. Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma	Evet	(.....)
09.07.2018	S.B. Sağlık Bilimleri Üni Van Eğitim	Hayır	-
20.06.2018	S.B. Gümüşhane Devlet Hastanesi	Hayır	-
06.07.2018	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Hayır	-
07.08.2018	Konya Cihanbeyli Devlet Hastanesi	Evet	(.....)
12.07.2018	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Hayır	-
17.08.2018	Akdeniz Üniversitesi	Hayır	-
08.10.2018	Samsun Yeni Terme Devlet Hastanesi	Hayır	-
05.11.2018	Dr. Abdurahman Yurtaslan Ankara	Hayır	-
07.11.2018	T.C. İstanbul Üniversitesi İstanbul	Evet	(.....)
29.11.2018	T.C. S.B. Hitit Üniversitesi Erol	Evet	(.....)
17.12.2018	T.C. S.B. Hatay Devlet Hastanesi	Hayır	-
21.03.2019	Zonguldak Bülent Ecevit	Hayır	-
09.04.2019	Zonguldak Bülent Ecevit	Hayır	-
31.10.2019	T.C. Sağlık Bakanlığı Bornova	Hayır	-
18.07.2019	T.C. S.B. Aydın İl Sağlık Müdürlüğü	Hayır	-
07.08.2019	Seyhan Devlet Hastanesi	Evet	(.....)
24.09.2019	T.C. Kocaeli Üniversitesi Tıp	Hayır	-
15.11.2019	Dr. İ.Şevki Atasagun Nevşehir	Evet	(.....)
18.10.2019	SBÜ Trabzon Ahi Evren Göğüs Kalp Ve	Evet	(.....)
06.11.2019	T.C. S.B. Dr. Ersin Arslan Eğitim	Evet	(.....)

Kaynak: SIEMENS

- (105) Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere 68 kamu alımının yalnızca 15'inde montaj hizmeti SIEMENS'ten alınmıştır. Dolayısıyla söz konusu kamu alımlarına ilişkin mühendislik hizmetinin sunulması açısından pazarın önemli bir kısmının BSS'lere açık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (106) Dosya kapsamında, hastane davranışlarının pazarın rekabetçi dinamiklerine etkileri de incelenmiştir. SIEMENS'in 01.01.2016-31.12.2019 tarihleri arasında x-ışın tüpü satışı gerçekleştirdiği kamu kurumlarının -BEU ihalesi dışındaki- tüm alımlarında ((.....) adet) "açık ihale" yerine "doğrudan temin" yöntemini kullandıkları görülmüştür. Bu çerçevede SIEMENS'in Dura 202-MV model x-ışın tüpü temini gerçekleştirdiği hastanelerden, temin yöntemleri, BSS'lerden teklif alınıp alınmadığı ve teklif alınmamış ise gerekçelerine dair bilgi talebinde bulunulmuştur.
- (107) Hastaneler tarafından gönderilen yanıtların incelenmesi sonucunda, kamu alımlarında idarelerin tercihleri doğrultusunda açık ihale⁶⁰ veya doğrudan temin yönteminin kullanılabilirdiği, bununla birlikte kamu alımlarının önemli bir kısmında⁶¹ tercihin "doğrudan temin" yönteminden yana kullanıldığı anlaşılmıştır. Doğrudan temin yöntemi 4734 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "*Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilere teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usul*" olarak tanımlanmıştır. Yöntemin hangi hallerde kullanılabileceğine ilişkin şartlar ise aynı kanunun 22. maddesinde bentler (a-i) halinde düzenlenmektedir. Doğrudan temin alım şartlarının sağlanmış olduğu durumlarda ihale yetkilisi tarafından piyasa fiyat araştırmasını yapacak personel belirlendikten sonra onay belgesi imzalanarak alım süreci başlatılmaktadır. Doğrudan temin usulünü düzenleyen 22. maddenin (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında gerçekleştirilecek alımlarda "tek kaynaktan temin edilen mallara-hizmetlere ilişkin form" düzenlenmektedir. Anılan formda, alım yapılacak teşebbüs bilgisi, piyasa fiyat araştırmasının nasıl yapıldığı, alımın tek kaynaktan yapılma gerekçeleri gibi bilgiler yer almaktadır.
- (108) Soruşturma kapsamında kamu hastanelerinde yukarıda sözü edilen "tek kaynaktan temin edilen mallara-hizmetlere ilişkin form"un yanı sıra piyasa araştırmasının nasıl yapıldığı ve bu kapsamda alternatif fiyat teklifi alınıp alınmadığı bilgisi sorulmuştur. Bu çerçevede gönderilen yanıtların incelenmesinden x-ışın tüpü alımlarının 4734 sayılı Kanun'un 22. maddesinin (a) "*ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi*" veya (b) "*sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması*" bentleri kapsamında yapıldığı görülmüştür.
- (109) Kamu hastanelerinin, BSS'lerden alternatif fiyat teklifi alınıp alınmadığı ve piyasa fiyatı araştırmasının nasıl yapıldığına ilişkin olarak gönderdikleri yanıtlarda ise özetle,
- Didim Devlet Hastanesi tarafından; alımın "doğrudan temin" yöntemi ile gerçekleştirilmiş olması sebebiyle BSS'lerden fiyat teklifi alınmadığı,
 - Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından; piyasa araştırılması yapılması maksadıyla 11.10.2019 ve 14.10.2019 tarihleri arasında internet ve pano aracılığıyla ilana çıkıldığı ancak alternatif fiyat teklifi alınmadığı, bunun üzerine cihaza bakmaya yetkili olduğunu belgelendiren SIEMENS'ten tek kaynak yöntemi ile alım gerçekleştirildiği,

⁶⁰ 2016/300456 İKN numaralı BEU ihalesi.

⁶¹ 01.01.2016 ile 31.12.2019 tarihlerini kapsayan dört yıllık dönemde SIEMENS'in kamu kurumlarına gerçekleştirdiği ((.....) satışın yalnızca birinde "açık ihale" yönteminin kullanıldığı görülmüştür.

- Vezirköprü Devlet Hastanesi tarafından; tomografi cihazının Türkiye'deki tek yetkili servisinin SIEMENS olması nedeniyle alternatif bir sağlayıcıdan teklif alınamadığı,
- T.C. Sağlık Bakanlığı Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından; yapılan piyasa araştırmasında alternatif teklif sunacak bir BSS bulunmadığı, x-ışın tüpünün SIEMENS'ten temin edildiği, teşebbüsün Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yerleşik Siemens Healthcare GmbH'nin servis ve yedek parça sağlama konusunda tek yetkili olması nedeniyle alternatif bir teklif alınmadığı,
- BEÜ tarafından; temin öncesinde ilgili mevzuat çerçevesinde piyasa araştırmasının gerek özel sektör alımları gerekse geçmiş kamu alımlarının incelenmesi suretiyle yapıldığı,
- Kırklareli Lüleburgaz Devlet Hastanesi tarafından; SIEMENS'in tek yetkili distribütör olması nedeniyle BSS teklifi alınmadığı, Malzeme Kaynakları Yönetim Sistemi üzerinden fiyat araştırması yapılmak suretiyle piyasa araştırması yapıldığı

ifade edilmiştir.

- (110) Yukarıda yer verilen yanıtlardan, cihazın tek yetkili servisinin olması veya yapılan piyasa araştırmasında alternatif bir BSS teklifine ulaşılamaması gerekçeleriyle hastane tercihlerinin SIEMENS'ten yana kullanılmasının yaygın bir sonuç olduğu anlaşılmıştır.⁶² Dolayısıyla x-ışın tüpü teminine ilişkin kamu alımlarında BSS'lerin görece düşük pazar gücüne sahip olmasında hastane tercihleri önemli bir rol oynamaktadır.
- (111) Gerek kamu hastanelerine ve SIEMED'e uygulanan fiyatların mukayese edilmesi gerekse kamu hastaneleri tarafından verilen bilgilerin değerlendirilmesi sonucunda, SIEMED'in söz konusu kamu alımlarında SIEMENS'in fiyatlama davranışları nedeniyle dışlandığı iddiasının yerinde olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

I.5.2.2. SIEMENS'in Liste Fiyatına Uymadığına İlişkin İddialar

- (112) SIEMED tarafından;
- SIEMENS'in Sincan Özel Korum Hastanesi'ne liste fiyatı (.....) Euro olan 8395860 kodlu yedek parçayı (.....) Euro'ya sattığı ve SIEMENS'in liste fiyatlarına uymadığı,
 - Söz konusu fiyata kendisinin alım yapmasının mümkün olmadığı

iddia edilmiştir.

- (113) Şikayet konusu ürün için SIEMENS'in 2016 yılına ilişkin fiyat listeleri incelenmiştir 8395860 kodlu yedek parçanın 2016 yılında yayımlanan liste fiyatı (.....) Euro'dur.
- (114) Bu ürün için 2016 yılında SIEMED'e verilen fiyat teklifleri ise aşağıdaki gibidir:

(... TİCARİ SIR...)

⁶² BEU tarafından gerçekleştirilen alımlarda ise BSS'lerden alternatif fiyat teklifleri alındığı görülmektedir. Hastanenin 2017 yılında gerçekleşen alımında BSS konumundaki A ve A Sağlık A.Ş. ve Bioplan Biomedikal Hiz. Tic. Ltd. Şti.'den fiyat teklifi alındığı ve ilgili alımda daha düşük fiyat teklifinde bulunan A ve A Sağlık A.Ş.'den ürünün temin edildiği görülmektedir.

- (115) Fiyat listesinde (.....) Euro olduğu belirtilen ürün için aynı yıl SIEMED'e sunulan fiyat (.....) Euro'dur.⁶³ SIEMED'e fiyat teklifi sunulmuş olsa da SIEMENS tarafından gönderilen belgelerden SIEMED'e bu ürünün satışının son beş yıl içinde gerçekleşmediği anlaşılmaktadır. Yine yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere diğer teşebbüslere de fiyat listesinde yer alan fiyatlardan farklı fiyatlar sunulmuştur.
- (116) İddialar çerçevesinde Sincan Özel Koru Hastanesine satıldığı iddia edilen ürün de incelenmiştir. SIEMENS Satış Uzmanı (.....)'dan Satış Takım Lideri (.....) ve Satış Destek Uzmanı (.....)'e 13.02.2017 tarihinde gönderilen "RE: SIEMED YENİ ŞİKAYET YENİ DAVA" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:⁶⁴
- "...32033887-29.08.2016 tarihinde verilen ERER SAĞLIK VE EĞİTİM KURUMLARI (SİNCAN KORU)'nun istemiş olduğu teklifte yer alan parça ise: 10613748 /L3 Coldhead (RDK408L3)'dir. Liste fiyatı (.....) €'dan kampanya fiyatına düşülen ve daha sonra peşin ödeme inidrimi yapılan (.....) €+KDV teklifimiz ektedir. Teklif Kabul edilmiştir ve peşin ödeme alınmıştır, dekontta ektedir".*
- (117) E-posta ekinde yer alan tekliflerden de Sincan Özel Koru Hastanesi'ne (.....) Euro teklif sunulduğu, söz konusu parçanın SIEMED'e teklif verilen parçadan farklı olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim söz konusu teklifin 10613748 /L3 Coldhead (RDK408L3) kodlu ürüne ilişkin olduğu görülmektedir. Bu ürün ise 2016 yılına ilişkin fiyat listesinde yer almamaktadır.
- (118) 10613748/L3 Coldhead (RDK408L3) kodlu ürün için diğer teşebbüslere verilen fiyatlar aşağıda yer almaktadır.⁶⁵

(... TİCARİ SIR ...)

- (119) Sonuç olarak SIEMED'e sunulan teklifte yer alan ürün ile Sincan Özel Koru Hastanesi'ne sunulan teklifteki ürünlerin birbirinden farklı olduğu anlaşılmıştır. Bu kapsamda SIEMED'in başvurusunda yer alan Sincan Özel Koru Hastanesi'ne yönelik iddianın gerçeği yansıtmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (120) Bununla birlikte liste fiyatına uyulmadığına yönelik iddialar da değerlendirilmiştir. Müşterilere farklı fiyatlar sunulması tek başına ihlal teşkil edebilecek bir husus değildir.⁶⁶ Müşterilerle yapılan pazarlıklarda farklı fiyatların ortaya çıkabilmesi ticari hayatın bir gereğidir. İncelenmesi gereken konu, SIEMENS'in BSS'lere farklı fiyat uygulayarak, teknik servis hizmetini başkasından alan müşterilerin caydırılmasının veya cezalandırılmasının söz konusu olup olmadığıdır. Bunun gerçekleşmesi için, bu tür ayırmacı fiyat uygulamalarının sistemli bir şekilde ve belirli bir stratejinin parçası olarak ortaya çıkması gerekmektedir. Soruşturma sürecinde, SIEMENS'in farklı

⁶³ SIEMENS'in verdiği bilgiye göre, SIEMED'e aynı gün gönderilen ve (.....) Euro olarak belirtilen fiyat, aynı ürünün depozitosuz satılması halinde geçerlidir. Depozitolu seçenekte, müşterinin arızalı olan ürünü iade alınıp üretici firmaya geri gönderilmektedir.

⁶⁴ Belgedeki yazım hataları korunmuştur.

⁶⁵ Söz konusu bilgiler Satış Destek Uzmanı (.....)'ten Satış Takım Lideri (.....)'e 14.10.2016 tarihinde gönderilen "RE: 01.10.2015-30.09.2016 Hitrate Raporu" konulu e-postanın ekindeki excel dosyasında yer almaktadır.

⁶⁶ 20.08.2014 tarih ve 14-29/613-266 sayılı Kurul kararı.

müşterilerine aynı ürünler için farklı fiyat uyguladığı durumlar tespit edilmiştir. Bu bağlamda SIEMENS'e fiyat listesi üzerinden indirim yapma olanağının olup olmadığı sorulmuş ve SIEMENS tarafından verilen cevapta şirket içinde hazırlanan dokumana göre müşterilere indirim yapılabildiği ifade edilmiştir. SIEMENS tarafından verilen bilgilerde, yıllık müşteri indirim segmentasyon baremlerinin aşağıdaki tabloda yer verilen kararlar doğrultusunda uygulandığı ifade edilmiştir.

Tablo 13- SIEMENS'in Yıllık Müşteri İndirim Segmentasyon Baremleri

1	(.....)
2	(.....)
3	(.....)
4	(.....)
5	(.....)
6	(.....)
7	(.....)
8	(.....)
9	(.....)
10	(.....)
Kaynak: SIEMENS	

- (121) Yukarıdaki bilgilerden, SIEMENS'in müşteri baremleri için bir indirim sistemi oluşturmaya çalıştığı anlaşılmaktadır.⁶⁷ İndirim sistemi çerçevesinde, müşterilerin geçmiş (.....) yıllık alım miktarları, konumu ve ödemenin (.....) olup olmaması gibi hususların dikkate alındığı görülmektedir. Bu hususlar, yapılan işlemlerin ticari koşullarını farklılaştırdığından, bu kriterlerden herhangi birine dayanarak indirim uygulanmasından kaynaklanan fiyat farklılıkları, fiyat ayrımcılığı olarak değerlendirilmemektedir.
- (122) Ayrımcılık iddialarını konu alan Kurul kararlarında genel olarak, öncelikle alıcıların eşit durumda olup olmadığı değerlendirilmiştir.⁶⁸ Söz konusu değerlendirme yapılırken, alıcıların satın alma miktarı ile birlikte pazarlık güçleri de dikkate alınmıştır. Kurul kararlarının bir kısmında ise, ayrımcı uygulamada bulunan teşebbüslerin birbirinin rakibi konumunda olması şartı aranmıştır. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde aranan bir diğer koşul ise, eşit hak ve yükümlülükler için farklı şartlar ileri sürülmesidir. Bu kapsamda Kurul kararlarında genel olarak alıcılara uygulanan fiyatların yanında, kampanyalar, alıcıların ödeme koşulları, sağlayıcının katlandığı ek maliyetler ve ticari gerekçeler gibi hususlar göz önünde bulundurulmuştur.
- (123) Fiyat ayrımcılığına ilişkin değerlendirme bakımından "alıcıların eşit olması" ve "alıcılara eşit edim, hak ve yükümlülükler için farklı şartlar ileri sürülmesi" şartları kümülatif şartlardır. Böylelikle, söz konusu şartların birinin gerçekleşmemiş olması, fiyat ayrımcılığı yapıldığı yönünde bir tespitte bulunulmasının önünde engel teşkil edecektir. Bu kapsamda, alıcılara farklı şartlar ileri sürüldüğü tespit edilmiş olsa da, alıcıların durumunun da ayrıntılı bir şekilde ele alınması gereklidir.

⁶⁷ Ancak cihaz satış aşamasında bir taahhüt verilmiş olması veya kamu hastanelerinin uyguladığı ihale gibi farklı satın alma yöntemlerinde yukarıdaki sistem uygulanmamaktadır.

⁶⁸ 05.03.2015 tarih ve 15-10/139-62 sayılı; 08.01.2015 tarih ve 15-02/5-3 sayılı; 24.09.2014 tarih ve 14-35/697-309 sayılı; 19.12.2013 tarih ve 13-71/971-417 sayılı; 25.04.2012 tarih ve 12-22/572-166 sayılı; 21.04.2011 tarih ve 11-25/470-141 sayılı; 19.01.2011 tarih ve 11-04/61-24 sayılı; 04.07.2007 tarih ve 07-56/668-231 sayılı; 04.05.2005 tarih ve 05-29/368-101 sayılı; 12.06.2001 tarih ve 01-27/260-74 sayılı; 21.12.2000 tarih ve 00-50/533-295 sayılı Kurul kararları

- (124) SIEMENS'in SIEMED'e ve hastanelere farklı fiyatlar sunması ihtimalinde SIEMED'in ve hastanelerin eşit alıcı konumunda olmadıkları gerçeği ortaya çıkmaktadır. Nitekim SIEMED bakım onarım pazarında faaliyet göstermekteyken, hastaneler SIEMENS'ten aldığı yedek parça ve tüplerin nihai kullanıcısı ve aynı zamanda cihaz alıcısı konumundadır. Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, SIEMED'in hastanelerle eşit alıcı konumunda olmadığı, dolayısıyla herhangi bir hastane ile SIEMED'e uygulanan fiyatlardaki farklılıkların fiyat ayrımcılığı olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmaktadır.
- (125) SIEMED'in bakım onarım pazarında SIEMENS'in rakibi konumunda olduğu dikkate alındığında, söz konusu pazarda hâkim durumda olan SIEMENS'in liste fiyatlarına uymamasının ve müşterilerine farklı fiyatlar uygulamasının dışlayıcı etki doğurup doğurmadığı hususu da incelenmiştir. Bu noktada, son beş yıl için SIEMED'in satın aldığı parçalar özelinde, SIEMED'e ve diğer müşterilere uygulanan fiyatlardan oluşturulan örneklem tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 14-Karşılaştırmalı Fiyat Tablosu⁶⁹

Ürün Adı ve Kodu	Yıl	Müşteri	Birim Satış Bedeli (Euro)	Satış Tarihi	Liste Fiyatları (Euro)
10928320 kodlu DURA 202-MV	2018	T.C. S.B. Malatya Hast.*	(.....)	29.01.2018	(.....)
		Baytuna Sağl.Eđ.Altın İnş.	(.....)	26.03.2018	
		Ekolbaz Öz.Sağl. Hiz.Tic.AŞ.	(.....)	03.04.2018	
		Girişim Sağlık Hiz.	(.....)	18.05.2018	
		Avisenna Sağlık Hizm. AŞ.	(.....)	28.05.2018	
		Hsm Sağl. Hiz.San.ve Tic.	(.....)	07.08.2018	
		Demiroğulları Sağlık Hizm.	(.....)	07.09.2018	
		T.C. S.B. Malatya Hast.*	(.....)	17.10.2018	
		MLP Sağlık Hizmetleri A.Ş	(.....)	30.10.2018	
		Özel Köroğlu Sağlık Hizm.	(.....)	14.11.2018	
		Yücelen Özel Sağl.Hizm.A.Ş.	(.....)	19.11.2018	
		Turan Turan Kemik Kas Eklem Sağlığı	(.....)	19.12.2018	
		SIEMED	(.....)	07.02.2018	
	2016	Birtom Özel Sağl.Tes.AŞ.	(.....)	25.01.2016	
		SB Vezirköprü Devl. Hast.*	(.....)	26.02.2016	
		Ortadoğu Özel Sağlık	(.....)	14.03.2016	
		Özel Toros Selime Tıp Hizm.	(.....)	14.03.2016	
		Birtom Medikal ve Sağlık Hizm.	(.....)	17.03.2016	
		Echomed Medikal San.veTic.	(.....)	01.04.2016	
		S.B. Kütahya Evliya Çelebi*	(.....)	01.04.2016	
		Baytuna Sağl.Eğt.Altın İnş.	(.....)	07.04.2016	

⁶⁹ Karşılaştırmının doğru bir şekilde yapılabilmesi için son beş yılda en çok satışı yapılan ürünler esas alınmıştır. Satış miktarı en düşük (.....) adet olarak gerçekleşmiş tüm ürünler tabloda yer almaktadır. Bunun dışında örneklemin kapsayıcı olması adına satış miktarı düşük olmakla birlikte toplam satış fiyatı yüksek olan 07735231, 10018714 ve 08604360 kodlu ürünler (ürünlerin satış adedi sırasıyla (.....) ve (.....) olarak gerçekleşmiştir) de tabloda yer almaktadır. Sonuç olarak liste, satışı gerçekleşen ürünlerden toplam fiyatı en yüksek 12 ürünü de kapsamış durumdadır.

Tablo, SIEMED'in alım yaptığı yıl diğer müşterilere verilen fiyatları içermekte olup, SIEMED'in alım yapmadığı yıllar, karşılaştırma imkânı bulunmadığından tabloda yer almamaktadır. İlgili yılda sadece SIEMED'e teklif sunulduysa karşılaştırma olanağı bulunmadığı için tabloda yer almamaktadır.

Tablo hazırlanırken bazı teşebbüslerin (özellikle devlet hastaneleri) TL cinsinden teklif talep ettiği anlaşılmış ve bu teşebbüsler tabloda (*) işareti ile gösterilmiştir. Söz konusu teşebbüslere verilen TL cinsinden teklifler yeknesaklığın sağlanması için belge tarihindeki TCMB ortalama döviz satış kurundan Euro birimine çevrilerek tabloda sunulmuştur.

		Özel Ereğli Arkaz Sağlık	(.....)	12.04.2016	(.....)
		Obh Özel Sağl. Hizm. Med.	(.....)	03.06.2016	(.....)
		Birtom Med.ve Sağl. Hizm.	(.....)	09.06.2016	(.....)
		Healthica Tıbbi Sistemler	(.....)	17.06.2016	(.....)
		Öz Akyel Medikal İnşaat	(.....)	29.06.2016	(.....)
		Ar-Ba Medikal Ltd. Şti.	(.....)	01.07.2016	(.....)
		Afyon Özel Sağl. Hizm.	(.....)	07.11.2016	(.....)
		Avisenna Sağl. Hizm. AŞ.	(.....)	17.08.2016	(.....)
		Mnt Sağlık Hizm.ve Tic. AŞ.	(.....)	22.09.2016	(.....)
		Medicana Hastane İşl.AŞ.	(.....)	03.10.2016	(.....)
		Tomomar Sağl. Hizm. Tekstil	(.....)	13.10.2016	(.....)
		Maremar K.Maraş Manyetik Rezonans	(.....)	10.11.2016	(.....)
		Baytuna Sağl.Eğt.Altın İnş.	(.....)	14.11.2016	(.....)
		Özel Kadirli Sağl.Hiz.San.Tic.	(.....)	29.11.2016	(.....)
		Baytuna Sağl.Eğt. Altın İnş.	(.....)	12.12.2016	(.....)
		Mersin Ortadoğu Özel Sağlık Hizm.	(.....)	20.12.2016	(.....)
		Ormed Özel Sağ. Hizm.	(.....)	21.12.2016	(.....)
		Kln Sağlık ve Eğt.Hizm. AŞ.	(.....)	23.12.2016	(.....)
		TC SB Lüleburgaz Dev.Hast*	(.....)	26.12.2016	(.....)
		SIEMED	(.....)	26.08.2016	(.....)
05534750 kodlu DURA 202-MV	2017	SIEMED	(.....)	26.05.2017	(.....)
		SIEMED	(.....)	23.06.2017	(.....)
		Demiroğulları Sağl. Hizm.	(.....)	08.02.2017	(.....)
		Özel Beyhekim Sağl. Hizm.	(.....)	25.12.2017	(.....)
10590469 kodlu CT KIT PX- 820A	2016	SB Adana Numune Eğitim Araşt.*	(.....)	13.05.2016	(.....)
		Acıbadem Sağl. Hizm.	(.....)	02.08.2016	(.....)
		Batman BölgeDev.Hast.*	(.....)	04.10.2016	(.....)
		SIEMED	(.....)	01.09.2016	(.....)
03077088 kodlu AC-DC IN 85- 265VOUT +5+15-15V	2019	SIEMED	(.....)	15.01.2019	(.....)
		S.B. Dışkayı Yıldırım Beyazıt*	(.....)	30.01.2019	(.....)
		Karadeniz Teknik Üni.*	(.....)	23.08.2019	(.....)
		Medifema Özel Sağl. Hizm.	(.....)	05.09.2019	(.....)
	2018	Karadeniz Teknik Üni.*	(.....)	03.01.2018	(.....)
		Kemer Medical Center Özel Sağlık	(.....)	16.01.2018	(.....)
		SIEMED	(.....)	23.02.2018	(.....)
		AİBÜ İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma*	(.....)	08.03.2018	(.....)
		Acıbadem Sağl. Hizm.	(.....)	27.03.2018	(.....)
		MLP Sağlık Hizmetleri AŞ	(.....)	01.06.2018	(.....)
		Karadeniz Teknik Üni.*	(.....)	08.06.2018	(.....)
		MLP Sağlık Hizmetleri AŞ	(.....)	07.11.2018	(.....)
	2017	Doğsan Özel Sağl.Hizm.AŞ	(.....)	28.07.2017	(.....)
		SIEMED	(.....)	07.11.2017	(.....)
10131500 kodlu Switch Box	2018	Armağan Sağlık İnşaat	(.....)	13.02.2018	(.....)
		SIEMED	(.....)	12.09.2018	(.....)
		Healthica Tıbbi Sistemler	(.....)	27.02.2018	(.....)
		Urlu Sağlık Hiz.ve Tic. AŞ.	(.....)	16.03.2018	(.....)
10280921 kodlu Stand Control Module SCM V2	2018	MLP Sağlık Hizm.AŞ.	(.....)	10.01.2018	(.....)
		T.C. S.B. Sivas Numune Hastanesi*	(.....)	05.07.2018	(.....)

	2017	SİEMED	(.....)	13.07.2018	(.....)
		TC SB Dr.Ersin Arslan Eğt.*	(.....)	19.11.2018	
		SİEMED	(.....)	13.03.2017	
		Ultra-Emar Sağl. Merk.Ltd.Şti	(.....)	16.05.2017	
		Acıbadem Sağl. Hizm.	(.....)	14.06.2017	
		Erzincan Üni. Mengücek*	(.....)	15.08.2017	
		Özel Sevgi Hast.İnş.Turizm	(.....)	29.11.2017	
10397500 kodlu SG Cable	2016	Moment Eğitim Araşt.Sağlık	(.....)	19.02.2016	(.....)
		SİEMED	(.....)	01.06.2016	
		Sentez Sağlık Hizm. AŞ	(.....)	20.07.2016	
		Mediplaza Sağl.Hizm.Tic. AŞ	(.....)	17.10.2016	
		Cemka Medikal Özel Sağlık	(.....)	21.10.2016	
		MLP Sağlık Hizmetleri AŞ	(.....)	08.11.2016	
10019482 kodlu Codibox C035	2017	SİEMED	(.....)	03.01.2017	(.....)
		SİEMED	(.....)	08.08.2017	
		Desa Bilgisayar Yemek Temizlik	(.....)	30.11.2017	
	2016	SİEMED	(.....)	01.06.2016	(.....)
		S.B. Tunceli Dev. Hast*	(.....)	16.06.2016	
		SİEMED	(.....)	17.08.2016	
		SİEMED	(.....)	04.10.2016	
10142189 kodlu Raycam SP cpl.	2017	S.B. Bağcılar Eğitim ve Araştırma*	(.....)	24.03.2017	(.....)
		Urlu Sağlık Hiz.ve Tic. AŞ.	(.....)	13.04.2017	
		MLP Sağlık Hizmetleri AŞ	(.....)	03.05.2017	
		Sentez Sağlık Hizm. AŞ	(.....)	29.05.2017	
		SİEMED	(.....)	20.06.2017	
		Dünya Tedavi Hizmetleri	(.....)	13.07.2017	
10613748 kodlu L3 Coldhead (RDK408L3)	2015	SİEMED (repsiz satış)	(.....)	07.08.2015	(.....)
		Dinçer Sağlık ve Turizm Hizmetleri	(.....)	29.09.2015	
		MLP Sağlık Hizmetleri AŞ	(.....)	03.11.2015	
		Tokat Em-Ar Sağl.Hizm.San.	(.....)	03.11.2015	
		Lüleburgaz Özel Sağlık	(.....)	21.12.2015	
10131483kodlu Head Matrix A60	2015	Burtom Özel Sağlık Tesisleri AŞ	(.....)	13.02.2015	(.....)
		SİEMED	(.....)	21.04.2015	
		Burtom Özel Sağlık Tesisleri AŞ	(.....)	17.06.2015	
07391886 kodlu Transmit Antenna Level Sensor	2015	SİEMED	(.....)	26.02.2015	(.....)
		Radmed Radyoloji Özel Sağlık	(.....)	27.02.2015	
		Muğla Kamu Hastaneleri Birliği*	(.....)	9.12.2015	
10164666 kodlu Array Shim Device 011	2018	SİEMED	(.....)	07.03.2018	(.....)
		Renova Medikal Müh.Tic. AŞ	(.....)	21.12.2018	
	2016	Link Tıbbi Sistemler Ltd. Şti.	(.....)	01.02.2016	
		Link Tıbbi Sistemler Ltd. Şti.	(.....)	23.03.2016	
07566974 kodlu D952 Capacitor Charger Board	2015	SİEMED	(.....)	09.12.2016	(.....)
		SİEMED	(.....)	11.03.2015	
		Nursağ Hastane Hizmetleri	(.....)	12.03.2015	
07735231/PDR- Component P10GX	2015	SB Kayseri Eğitim ve Araştırma*	(.....)	20.11.2015	(.....)
		SİEMED*	(.....)	23.12.2015	
10018714 kodlu RFIS_60	2018	Urlu Sağlık Hiz. ve Tic. AŞ.	(.....)	16.03.2018	(.....)
		SİEMED	(.....)	12.09.2018	

Mainboard					
08604360 kodlu Shockwave Head U11	2019	T.C. S.B. Sağlık Bilimleri Üni*	(.....)	26.02.2019	(.....)
		SIEMED	(.....)	31.07.2019	
10681805 kodlu ECG Cable EU (PMM2)	2019	Acıbadem Sağlık Hizm.	(.....)	11.01.2019	(.....)
		Moment Eğitim Araştırma Sağlık	(.....)	08.02.2019	
		Grup Florence Nightingale	(.....)	11.04.2019	
		Acıbadem Sağlık Hizm.	(.....)	15.04.2019	
		Acıbadem Sağlık Hizm.	(.....)	30.04.2019	
		SIEMED	(.....)	02.09.2019	
		Bayek Tedavi Sağlık Hizm.	(.....)	23.09.2019	
10498014 kodlu DRIVE;DVD-REC. PX-820A	2015	Acıbadem Sağlık Hizm.	(.....)	09.07.2015	(.....)
		T.C. S.B. İzmir Tepecik*	(.....)	31.08.2015	
		SIEMED	(.....)	14.08.2015	
	2016	Moment Eğitim Araşt.Sağlık	(.....)	14.03.2016	(.....)
		SIEMED	(.....)	01.09.2016	
		Dünya Tedavi Hizmetleri	(.....)	10.10.2016	
05551341 kodlu Kit Encoder	2015	Kayseri Erciyes Sağlık Hiz.	(.....)	12.02.2015	(.....)
		Medi-Ce Sağlık Hizm. Tıbbi	(.....)	23.02.2015	
		Althea Medikal AŞ	(.....)	07.05.2015	
		Medicana Hastane İşletm.AŞ	(.....)	15.07.2015	
		SIEMED	(.....)	12.10.2015	
01784813 kodlu 1MM Glass Beads	2015	Gaziantep Özel Sağlık	(.....)	18.02.2015	(.....)
		TC SB Haydarpaşa Numune*	(.....)	15.06.2015	
		SIEMED	(.....)	15.7.2015	
	2016	T.C. 19 Mayıs Üniversitesi*	(.....)	02.02.2016	(.....)
		T.C. 19 Mayıs Üniversitesi*	(.....)	02.02.2016	
		T.C. S.B. Trabzon Kanuni Eğitim*	(.....)	20.07.2016	
		SIEMED	(.....)	31.10.2016	
04765553 kodlu Grease Sf01permauniv. =G=	2015	Özel Kent Sağlık Hiz.	(.....)	16.06.2015	(.....)
		SIEMED	(.....)	02.11.2015	
		EGL Sağlık Hizmetleri AŞ	(.....)	03.12.2015	
05887638 kodlu Repl.Steel Cable+Spring	2015	SIEMED	(.....)	08.06.2015	(.....)
		Moment Eğitim Araşt.Sağlık	(.....)	07.12.2015	
	2017	MLP Sağlık Hizmetleri AŞ	(.....)	20.06.2017	(.....)
		SIEMED	(.....)	08.08.2017	
		Tomomar SağlıkHizm. Tekstil	(.....)	17.11.2017	
Kaynak: SIEMENS					

- (126) Yukarıdaki tabloda SIEMENS'in müşterilerine genellikle farklı fiyatlar sunduğu görülmektedir. SIEMENS, fiyat farklılıklarının yukarıda ayrıntılı olarak gösterilen indirim sistemi çerçevesinde müşterilerin geçmiş alım miktarları, konumu ve ödemenin peşin veya nakit olup olmaması gibi hususlardan kaynaklandığını ifade etmiştir.
- (127) Bununla birlikte tabloda dikkat çeken bazı hususlar hakkında SIEMENS'in bilgisine başvurulmuştur. Yukarıdaki tabloda, teşebbüslere TL cinsinden verilen fiyat tekliflerinde zaman zaman liste fiyatlarının Euro cinsinden aşıldığı dikkat çekmektedir. SIEMENS, TL cinsinden verilen fiyat tekliflerinin devlet hastanelerini kapsadığı ve fiyat farklılıklarının kur farkından kaynaklandığını ifade etmiştir. Bu kapsamda SIEMENS, ürünlere fiyat teklifi sunulurken yabancı para cinsinden yapılan hesaplamaların TL'ye çevrildiğini, buna göre ödeme vadesine ilişkin olarak

hesaplama için baz alınan kur oranında farklılıklar olabildiğini belirtmiştir. Örneğin peşin ödemeler için güncel kurun⁷⁰ dikkate alındığı, uzun vadeli ödemeler için ise “forward kur” yani geleceğe yönelik olarak finans birimi tarafından hesaplanıp bildirilen kur oranından hesaplama yapıldığı ifade edilmiştir. Günlük kurun genel olarak; özel hastanelerde peşin ödemelerde ya da çekle peşin ödenen durumlarda, kamu hastanelerinde ise strateji birimi veya genel bütçeden veya öncelikli ödeme ile alınacağını beyan edilmesi durumunda kullanıldığı belirtilmiştir. Forward kurun ise ödemelerin peşin olmadığı, düzensiz olduğu veya 45 günün üzerinde olduğu durumlarda kullanıldığı, ancak yıllık sabit forward kur oranının bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda liste fiyatının aşıldığı tekliflerin SİEMENS’in yukarıda ayrıntılarına yer verilen kur sisteminden kaynaklandığı anlaşılmıştır.

- (128) Yine tablodan SİEMENS’in zaman zaman müşterilerine bazı ürünler için sıfır bedelli teklif sunduğu görülmektedir.⁷¹ SİEMENS tarafından, bazı malzemelerin (örneğin sigorta, potansiyometre, vida, pin, kablo vb.) fiyatlarının çok cüzi olabildiği, böyle durumlarda müşteri indirim oranlarının da uygulanması (örneğin segmentasyon indirimi) ile, uygulanacak fiyatın sıfır bedele kadar düşebildiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda örneğin Gaziantep Özel Sağlık’a sunulan ürünün liste fiyatının da makul olduğu ((.....) Euro), müşteri indirimi uygulandığında ürünün sıfır bedelle satıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca SİEMED’e de zaman zaman sıfır bedelle teklif sunulabildiği, nitekim 32030403 teklif numarası ile 13.05.2016 tarihinde SİEMED’e aynı ürün için verilen teklifin de sıfır bedelli olduğu ifade edilmiştir.
- (129) 10164666 kodlu Array Shim Device 011 ürününün liste fiyatının 2018 yılı için ((.....) Euro, 2016 yılı için ((.....) Euro olduğu, ancak bu yıllarda teşebbüslere verilen fiyat tekliflerinin ((.....) Euro dolaylarında seyrettiği görülmektedir. Liste fiyatı ile satış fiyatlarının bu ölçüde farklılaşmasına ilişkin gerekçeler sorulduğunda SİEMENS, söz konusu ürüne ilişkin liste fiyatının satış fiyatı olduğunu, ancak anılan ürün özelinde kiralama opsiyonunun da mevcut olduğunu, fiyat teklifindeki tutarın bir haftalık kira bedelinden oluştuğunu ifade etmiştir.
- (130) SİEMENS’in 32036444 belge numarası ile 10928320 kodlu Dura 202-MV adlı ürün için 2016 yılında Baytuna Sağlık Eğitim Altın İnşaat’a verdiği teklifin ((.....) Euro olduğu görülmektedir. Aynı yıl diğer teşebbüslere verilen teklifler ((.....) Euro dolaylarında olduğundan, fiyatların bu ölçüde farklılaşmasının sebebi sorulduğunda ise SİEMENS, adı geçen müşteriye daha önce verilmiş taahhüt fiyatı ve farklı pro-rata⁷² garantilerinin mevcut olduğunu ve tekliflerin buna göre hazırlandığını belirtmiştir. “Pro-rata” adı altında tüp modeline göre farklı garanti koşullarının sunulabildiği, çoğunlukla hem süre hem de kullanım sayısına göre (hasta başına kullanılan kesit sayısı vs.) garanti verilebildiği ifade edilmiştir. Her tüp modelinin pro-rata garantisinin farklı olduğu ve bu nedenle kullanılan tüp kesit sayısı da farklı olduğundan fiyat farklılıkları görülebildiği, pro-ratanın sabit bir indirim oranı olmadığı belirtilmiştir. Sonuç olarak ürün teklif tarihindeki liste fiyatının ((.....) Euro olduğu, Baytuna Sağlık Eğitim Altın İnşaat’a bu fiyat üzerinden ((.....) Euro’luk kampanya indirimi uygulandığı ve 09.05.2016 tarihli teklif ile söz konusu teşebbüse verilen tüpler açısından %((.....) pro-rata indiriminin yapıldığı (kullanılan süre ((.....) ay olduğu için

⁷⁰ SİEMENS tarafından güncel kur için TCMB günlük döviz satış kurunun esas alındığı ifade edilmiştir.

⁷¹ Örneğin 01784813 /1mm Glass Beads ürünü için Gaziantep Özel Sağlık’a sıfır bedelle teklif sunulduğu görülmüştür.

⁷² Teşebbüs tarafından pro-rata teriminin pro-rate kelimesinden geldiği ve kullanıldıkça/lineer azalan anlamına geldiği belirtilmiştir.

süreye göre indirim verildiği) ve (.....) Euro'luk kurum indirim hakkının kullanıldığı ifade edilmiştir.

(131) Yukarıda yer verilen bilgilerden, SIEMENS'den tüm müşterilerine birebir aynı fiyatı uygulamasının beklenemeyeceği, fiyatların tabloda görüldüğü miktarlarda farklılaşmasının ticari hayatın olağan akışıyla bağdaşır bir durum olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Bu bağlamda önemli olan husus fiyat farklılıklarının sistematik olarak SIEMED aleyhine olup olmadığı, bir başka deyişle SIEMENS tarafından SIEMED'e yönelik dışlayıcı bir fiyat politikası uygulanıp uygulanmadığıdır. Bu bağlamda, yukarıdaki tabloda yer alan bilgiler SIEMED özelinde ele alındığında,

- 05534750 kodlu Dura 202-MV ve 10131500 kodlu Switch Box, 10019482 kodlu Codibox C035, 07566974 kodlu D952 Capacitor Charger Board, 07735231 /PDR-Component P10GX, 10018714 kodlu RFIS_60 Mainboard, 08604360 kodlu Shockwave Head U11 adlı ürünler bakımından SIEMED'e sunulan fiyat tekliflerinin diğer müşterilere oranla daha düşük olduğu,
- 01784813 kodlu 1mm Glass Beads adlı ürün bakımından SIEMED'e sunulan fiyat tekliflerinin 2015 yılında orta aralıkta iken (en düşük veya en yüksek değil) 2016 yılında diğer müşterilere oranla daha düşük olduğu,
- 05887638 kodlu Repl. Steel Cable+Spring ürünü için SIEMED'e sunulan fiyat tekliflerinin 2015 yılında diğer teşebbüse oranla daha yüksek iken (diğer teşebbüse oranla %(.....) daha yüksek fiyat teklifi verilmiş ise de sunulan fiyat liste fiyatının altındadır), 2017 yılı için orta aralıkta kaldığı (en düşük veya en yüksek değil),
- 03077088 kodlu AC-DC IN 85-265V OUT adlı ürün bakımından 2017, 2018 ve 2019 yıllarında SIEMED'e sunulan fiyat teklifinin diğer müşterilere oranla düşük kaldığı veya diğer müşterilerle eşit olduğu,
- 10164666 kodlu Array Shim Device 011 kodlu ürün için aynı yıl içinde alım yapan tüm müşterilere aynı fiyatın verildiği,
- 10590469 kodlu CT KIT PX-820A, 10280921 kodlu Stand Control Module SCM V2, 10928320 /Dura 202-MV, 10397500 kodlu SG Cable, 10142189 kodlu Raycam SP cpl., 10131483 kodlu Head Matrix A60, 07391886 kodlu Transmit Antenna Level Sensor, 10498014 kodlu DRIVE, DVD-REC. PX-820A ürünleri için SIEMED'e uygulanan fiyatın orta aralıkta kaldığı (en düşük veya en yüksek değil),
- 10681805 /ECG Cable EU (PMM2) adlı ürün bakımından SIEMED'e yüksek fiyat uygulanmakla birlikte aynı fiyatın verildiği iki teşebbüsün daha bulunduğu,
- 05551341 kodlu Kit Encoder adlı ürün bakımından SIEMED'e aynı yıl teklif alan başka bir teşebbüsle birlikte en düşük fiyatın verildiği,
- 04765553 kodlu Grease Sf01permauniv.=G= adlı ürün bakımından SIEMED'e verilen fiyatın aynı yıl diğer teşebbüslere verilen fiyata oranla fazla olduğu ancak söz konusu tutarın diğer teşebbüslerden cüzi miktarda %(.....) farklılaştığı

görülmüştür.

(132) 10613748 kodlu L3 Coldhead (RDK408L3) ürünü için ise 2015 yılında liste fiyatı (.....) Euro iken "repsiz satış" notu düşülerek SIEMED'e (.....) Euro teklif sunulmuştur. Bu

kapsamda SIEMENS'ten, SIEMED'e sunulan fiyatın liste fiyatından yüksek olması konusunda açıklama talep edilmiştir. SIEMENS tarafından yapılan açıklamada, satışların repli (depozitolu) veya repsiz (depozitosuz) yapılabildiği, fiyat listesinin repli satışlar için geçerli olduğu belirtilmiştir. Repli satışlarda, müşterilerin arızalı ürünleri geri alınarak müşteriye daha uygun fiyat verildiğinden müşteriler tarafından çoğunlukla repli satışların tercih edildiği, dolayısıyla listelere satış repli ise repli fiyatların yazıldığı belirtilmiştir. SIEMED'e yapılan satışta ise SIEMED'in talebi doğrultusunda söz konusu ürünün repsiz satışının gerçekleştiği ve repsiz satışta kampanya indiriminin olmadığı ifade edilmiştir. Aynı yıl repsiz satış yapılan başka bir teşebbüs bulunmadığı için karşılaştırma imkanı olmasa da 29.08.2016 tarihinde Erer Sağlık'a söz konusu ürün için verilen "repsiz satış" fiyat teklifinin (.....) Euro olduğu görülmüştür. Bu kapsamda SIEMED'e verilen fiyat teklifinin daha uygun olduğu anlaşılmıştır.

- (133) Tüm bu hususlar değerlendirildiğinde, SIEMENS tarafından SIEMED'e sistematik olarak dışlama amacıyla yüksek fiyat uygulanmadığı, bunun yanında anılan teşebbüse uygulanan fiyatlarla diğer müşterilere uygulanan fiyatlar arasındaki farkın dışlayıcı etki doğuracak boyutta olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

I.5.2.3. Yedek Parça Satışlarında Cihaz Seri Numarası Talep Edildiğine İlişkin İddialar

- (134) SIEMED tarafından,
- SIEMENS'den yedek parça talep edilmesi halinde, yedek parçanın takılacağı cihazın seri numarasının talep edildiği, cihazın seri numarasının belirtilmemesi halinde fiyat teklifinin verilmediği,
 - Hangi kurumun yedek parça ihtiyacı bulunduğu öğrenilmesinden sonra SIEMENS'in söz konusu kurumlarla iletişime geçerek SIEMED'den daha ucuz fiyat teklifi verdiği

iddia edilmiştir.

- (135) Seri numarası her cihaz için farklı olup cihazın hangi kurum/hastane bünyesinde olduğunun tespit edilmesine olanak sağlamaktadır. Nitekim SIEMENS'te yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerden de bu husus teyit edilmiş, SIEMENS'in satışını gerçekleştirdiği cihazlara ilişkin seri numaralarının (sistem id) tutulduğu anlaşılmıştır.

(... TİCARİ SIR ...)

- (136) Bu kapsamda SIEMENS'in müşteriden talep ettiği "sistem id" ile yedek parçanın kullanılacağı cihazın hangi hastanede bulunduğunu ve parçanın hangi cihazda kullanılacağını tespit etmesinin mümkün olduğu anlaşılmaktadır.
- (137) 03.09.2013 tarihinde SIEMED satış temsilcisi (.....) tarafından SIEMENS yetkilisi (.....)'ya gönderilen e-postada yalnızca talep edilen yedek parçaların kodu ve ismi ile talepte bulunulmuştur. Bu kapsamda "04775727 Stand Control Module SCM" ve "REP 05662163 Collimator Card, rotatable AXIOM" ürünleri için talep edilen fiyata karşılık SIEMENS tarafından başka herhangi bir bilgi talep edilmeksizin (.....) numara ile teklif sunulmuştur.

(138) Yine 19.06.2013 tarihli yazışmada SIEMED satış temsilcisi (.....) tarafından SIEMENS yetkilisi (.....)'ya gönderilen e-postada "CTDUMMY 07027795 POWERBOX" ürünü için fiyat teklifinde bulunulmuş, talep edilen fiyat teklifine karşılık SIEMENS tarafından başka herhangi bir bilgi talep edilmeksizin (.....) numara ile teklif sunulmuştur.

(139) Ancak 10.12.2014 tarihinde SIEMED yetkilisi (.....) tarafından SIEMENS yetkilisi (.....) ve Satış Destek Uzmanı (.....)'e gönderilen "MRDUMMY Parça Talebimiz" konulu e-postada "05940718 FEMALE COUPLING" ürünü için talep edilen fiyat teklifi için SIEMENS yetkilisi Satış Destek Uzmanı (.....) tarafından sistem id talebinde bulunulmuştur. Buna karşılık SIEMED yetkilisi (.....) tarafından SIEMENS'e aşağıdaki e-posta gönderilmiştir:

"Talep ettiğiniz sistem id'leri firmamızın müşterilerine ait olduğu için bu bir ticari sır kapsamındadır. Bu nedenle sizinle müşteri id'lerimizi paylaşmamız doğru değildir. Sizden bu kapsamda teklifiniz beklenmektedir..."

(140) SIEMENS Satış Destek Uzmanı (.....) tarafından söz konusu e-posta silsilesinin devamında;

"... Bu konu hakkında geçtiğimiz haftalarda (.....) ile de görüştük. Almanya artık bizden sistem numaralarını talep etmektedir.

Bu nedenle sistem id olmadan fiyatlandırma yapılamamaktadır..."

ifadeleri bulunmaktadır.

(141) Yukarıdaki açıklamalardan SIEMENS'in 2014 yılı öncesinde yedek parçalar için fiyat tekliflerini yalnızca yedek parçanın kodu ve yedek parça ismi ile verdiği, bu tarihten sonra ise yedek parçanın takılacağı cihazın seri numarasını talep ettiği anlaşılmaktadır.

(142) SIEMENS de, teklif istenen yedek parçalar için müşterilerden cihazın kimlik numarası ve seri numarası ve malzeme numarasını talep ettiklerini kabul etmiştir. SIEMENS söz konusu numaraları talep etme gerekçelerini, cihazlara ve ürünlere ilişkin olarak seri numarası ile garanti takibi yapmak, x-ışın tüpü garantisi takibi yapmak ve cihazın Türkiye'de kurulu olup olmadığını tespit etmek olarak sıralamıştır. Cihazın Türkiye'de kurulu olması halinde SIEMENS'in üretici sorumluluğunun devam ettiği, ayrıca güvenlik güncellemeleri gerçekleştirme sorumluluğunun da bulunduğu ifade edilmiştir. Bunun dışında SIEMENS, yazılı savunmasında seri numarası talep edilmesinin müşteri için hatasız ve doğru yedek parçanın belirlenmesi, belirli bir ürünle ilgili genel bir sorun olup olmadığını tespit edilmesi, müşterilerin talep etmesi halinde cihaz ve ürünlerle ilgili teknik bilgi sağlanması için de en etkin yöntem olduğunu belirtmiştir.

(143) SIEMENS'ten yedek parça taleplerinde cihaz kodu talep edilmesine yönelik uygulamanın yerel/küresel gerekçeleri ve özellikle 2014 yılından itibaren müşterilerden cihaz kodu talep etmesine ilişkin SIEMENS global düzenlemesi hakkında bilgi talep edilmiştir. Konuya ilişkin olarak SIEMENS, 2013'ten önce BSS taleplerinin nasıl ele alınacağı konusunda küresel bir politikanın bulunmadığını, 2013 yılında politika geliştirilirken global gelişmelerin dikkate alındığını, farklı ülkelerde tecrübe edilmiş en iyi uygulamaların değerlendirildiğini ve BSS'lere hizmet verilirken uyulması gereken standartlar arasında cihaz kodu istenmesinin gündeme geldiğini ifade etmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda SIEMENS'in bir "Küresel Rehber"

oluşturduğu ve Küresel Rehber'in 2014 yılında Türkiye'ye uyarlanması sırasında kod istenmesinin yukarıda belirtilen saiklerle sürece dahil edildiği belirtilmiştir.

- (144) SIEMENS tarafından yedek parça siparişi esnasında cihaz seri numarasının müşteriden talep edilmesi tek başına rekabetçi endişe doğurmamakla birlikte hangi kurumun yedek parça ihtiyacı bulunduğu öğrenilmesini takiben SIEMENS'in ilgili müşterisiyle iletişime geçmesi ve daha ucuz fiyat teklifi vermesi halinde dışlayıcı etki söz konusu olabilecektir. SIEMED'in iddiaları, her ne kadar bu hususa dayandırılmış olsa da konu hakkında herhangi bir somut veri sunulamamıştır. Bu kapsamda, hem SIEMED'den hem de pazarda faaliyet gösteren diğer BSS'lerden SIEMENS'in seri numarası istemesinin ardından harekete geçerek ilgili teşebbüsü dışlamasının söz konusu olduğu düşünülen işlemlere ilişkin somut veriler sunmaları talep edilmiştir. Nitekim bu husus pazarda faaliyet gösteren diğer BSS'lerin faaliyetlerini de etkileyebilecek niteliktedir.
- (145) SIEMED, SIEMENS'in sistem id bilgisi ile SIEMED'den sonra aynı kuruma aynı parçanın satışını yapmışsa bile kendisinin bu dokümana sahip olmasının mümkün olmadığı belirtmiş, konu hakkında somut bir veri sunamamıştır. Pazarda BSS konumunda olan İmge Tıbbi Ürünler İth. Paz. San ve Tic. Ltd.Şti. (İMGE), Medidesk Medikal Teknik Destek San. Tic. A.Ş. (MEDİDESK), Geoid Medical Tıbbi Cihazlar Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. (GEOİDMED), Renova Medikal Müh. Tic. A.Ş. (RENOVA), Tetra Biyomedikal Sistemler Danışmanlık Proje San. ve Tic. A.Ş. (TETRA) ve Healtica Tıbbi Sistemler San. ve Tic. A.Ş. (HEALTICA), SIEMENS'in seri numara talep etme uygulamaları ile ilgili olarak herhangi bir problem yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Link Tıbbi Sistemler ise, SIEMENS'ten, şifre veya yedek parça talep edildiğinde hastane adı ve seri numarasının istendiğini ifade etmiş, parça ve şifre taleplerinin herhangi bir koşul öne sürmeden yerine getirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, Link Tıbbi Sistemler'in talebi akabinde SIEMENS'in de cihaz sahipleri ve/veya kurumlarla iletişime geçip teklif verebildiği ifade edilmiştir. Bunun üzerine Link Tıbbi Sistemler'den, SIEMENS'in seri numarası aldıktan sonra daha düşük teklif vererek müşteriye satış yaptığı/teklif sunduğu işlemler talep edilmiş, ancak adı geçen teşebbüs tarafından verilen cevapta, GE, SIEMENS ve PHILIPS gibi firmalardan parça teklifi istediklerinde gelen teklifler sonucuna göre genel olarak parça satışını müşterilerine yapamadıkları, bu duruma ilişkin somut bir örneklendirme yapamayacakları, ana firmalardan aldıkları yedek parçaların zaten çok sınırlı sayıda olduğu ifade edilmiştir.
- (146) Bu kapsamda gerek yerinde inceleme belgeleri ve dosya kapsamındaki diğer bilgi ve belgelerin içeriğinden, gerekse SIEMED ve diğer BSS'ler tarafından Kuruma sunulan bilgi ve belgelerden SIEMENS'in BSS'lerden seri numarası talep etmesi akabinde cihaz sahipleriyle iletişime geçtiği yönünde tespit yapmayı sağlayabilecek somut herhangi bir veriye ulaşılamamıştır. SIEMENS'in seri numarası talep etme sebebinin ise, üreticinin garanti sorumluluğunun devam etmesi, ihracat yasaklarının delinmesinin önlenmesi, güvenlik önlemlerinin alınması ve müşterilere kolaylık sağlanması gibi teşebbüsün iç işleyişine ve düzenlemelerine ilişkin gerekçelere dayandığı görülmüştür. 2014 yılından itibaren seri numarası talep edilmesi uygulamasına geçilmesinin gerekçesi, SIEMENS'in BSS taleplerinin nasıl ele alınacağı konusunda yukarıdaki saiklerle geliştirdiği küresel politika doğrultusunda hazırlanan Küresel Rehber'in Türkiye'ye uyarlanması olarak açıklanmıştır.

(147) Yukarıdaki hususlar göz önüne alındığında SIEMENS'in yedek parça siparişi esnasında cihaz seri numarasını müşteriden talep etmesi akabinde SIEMED'i veya diğer BSS'leri dışladığına dair herhangi bir tespit yapılamamıştır.

I.5.2.4. Yedek Parça Taleplerine Geç Dönüş Yapılmasına Yönelik İddialar

(148) SIEMED tarafından,

- Fiyat teklifi talebine SIEMENS'in üç-yedi gün arasında dönüş yapmak suretiyle geç yanıt verdiği,
- SIEMENS tarafından yapılan dönüşte bazen parçanın ellerinde olmadığı belirtilmesine rağmen aynı ürünün hastaneye doğrudan satışında derhal fiyat teklifi verildiği ve teslimat yapıldığı,
- Bu kapsamda örneğin SIEMED'in Özel Batıkent Bilgi Hastanesi için ihtiyaç duyduğu "Control PCB in ICS" adlı yedek parça için SIEMENS'ten 25.12.2014 tarihinde talep ettiği teklife SIEMENS'in geç dönüş yaptığı ve teslimatın ancak yılbaşından sonra gerçekleşeceğini belirttiği, bu süre zarfında ise SIEMENS'in aynı hastane için sipariş kaydı oluşturup ürünü aynı gün kargoya verdiği

iddia edilmiştir.

(149) Ancak SIEMED'e gönderilen bilgi talebine gelen cevabi yazıdan, Control PCB in ICS adlı yedek parça için 26.09.2014 tarihinde fiyat talebinde bulunulduğu, bu talebin SIEMENS tarafından 01.10.2014 tarihinde fiyat teklifi verilerek karşılandığı anlaşılmıştır. Konuyla ilgili yazışmalar incelendiğinde 25.12.2014 tarihinde SIEMED satış temsilcisi (.....) tarafından SIEMENS yetkilisi Satış Destek Uzmanı (.....)'e gönderilen e-postada konunun aciliyetinin vurgulandığı ve teslimat süresinin bildirilmesinin talep edildiği görülmektedir. SIEMENS, teslimatın, siparişin ve ödeme koşullarının yazılı olarak taahhüt edilmesini takip eden 30 gün içerisinde olacağını, Almanya'nın yılbaşı tatili nedeni ile gecikmeler yaşanabileceğini 29.12.2014 tarihinde SIEMED'e bildirmiştir.

(150) 2009 Kurul kararı ile, tıbbi görüntüleme ve teşhis pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere müşterilerden ve rakip servis sağlayıcılarından gelen yedek parça fiyat taleplerinin en geç üç iş günü içerisinde cevaplandırılması yükümlülüğü getirilmiştir. Kararda, taleplerin üç iş günü içerisinde cevaplandırmasının bağımsız servis sağlayıcıların cihazlara ilişkin hizmetleri zamanında verebilmeleri ve ayrıca hastaneler tarafından gerçekleştirilen ihalelere katılım koşullarını sağlayabilmeleri açısından önemli olduğu belirtilmiştir.⁷³ Yine bu sürelerle uymanın esas olduğu, ancak tarafların haklı mazeretlerine dayanan veya mücbir sebepler dolayısıyla bu sürelerin aşıldığı durumların Kurul kararının ihlali anlamına gelmeyeceği belirtilmiş, gerekçenin objektif, makul ve delillendirilebilir olmasına önem verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.⁷⁴

(151) SIEMED'in ilk başvurusunda yer alan ve Control PCB in ICS adlı yedek parça için SIEMENS'in geç geri dönüş yaptığına ilişkin iddianın gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır. SIEMED'den konuyla ilgili somut bilgi talep edilmesi üzerine 26.09.2014 Cuma günü fiyat talebinde bulunulduğu, SIEMENS tarafından 01.10.2014 Çarşamba günü fiyat teklifi verildiği anlaşılmıştır. SIEMENS bahse konu yedek parça talebine üç iş günü içerisinde geri dönüş yapmıştır.

⁷³ Para. 610.

⁷⁴ Para. 680.

- (152) Aynı süre zarfında bu parçanın Batıkent Bilgi Hastanesi'ne satışının gerçekleşip gerçekleşmediği de incelenmiştir. SIEMENS tarafından verilen bilgilerden, Control PCB in ICS adlı yedek parça için Batıkent Bilgi Hastanesi'nin 25.12.2014 tarihinde fiyat teklifi istediği ve SIEMENS'in aynı gün fiyat teklifi sunduğu anlaşılmıştır. SIEMENS tarafından söz konusu parçanın teslimatının da 25.12.2014 tarihinde gerçekleştiğine ilişkin irsaliye Kuruma sunulmuştur. Söz konusu parçanın Batıkent Bilgi Sağlık Hizmetleri'ne (.....) Euro'ya satışının gerçekleştiği anlaşılmaktadır.⁷⁵
- (153) SIEMED'in iddiasının aksine SIEMENS söz konusu parça için her iki teşebbüse de makul süre içerisinde fiyat teklifi sunmuştur. SIEMENS tarafından teslimatta gecikmeler yaşanabileceğine dair SIEMED'e yapılan açıklama ele alındığında, 2009 Kurul kararında bu yönde bir yükümlülük yer almamakla birlikte, konu SIEMENS'in dışlayıcı davranışta bulunup bulunmadığı yönüyle değerlendirilebilecektir. Zira SIEMENS'in geç teslimatı, SIEMED'in ilgili hastanelere ürün teslim edememesine veya zamanında teslim edememesine neden olabilecektir. Bağımsız servis sağlayıcılarının faaliyetlerinin devamlılığı açısından yedek parça fiyatlarının bilinebilir olmasının yanı sıra, talep edildiğinde yedek parçanın gecikmeksizin sağlanması da şarttır. SIEMENS, sadece fiyat teklifi sunarak talebi karşılamış değildir.
- (154) Bu kapsamda Control PCB in ICS adlı yedek parça parça için SIEMED'in 26.09.2014 tarihinde fiyat talebinde bulunduğu, SIEMENS tarafından 01.10.2014 tarihinde fiyat teklifi verildiği, teslimatın ise siparişin ve ödeme koşullarının yazılı olarak taahhüt edilmesini takip eden 30 gün içerisinde olacağı, Almanya'nın yılbaşı tatili nedeni ile gecikmeler yaşanabileceği 29.12.2014 tarihinde SIEMED'e bildirilmişken, 25.12.2014 tarihinde Batıkent Bilgi Hastanesi'ne herhangi bir benzeri mazeret öne sürülmezsizin aynı gün içerisinde teslimatın gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. SIEMENS konuya ilişkin olarak, SIEMED'in bahse konu ürün için fiyat teklifini Eylül ayında talep ettiğini, 25.12.2014 tarihinde ise SIEMED'in sipariş onayı vermediğini sadece ürünün ne zaman teslim edileceğini sorduğunu belirtmiştir. Bahse konu tarihte siparişe henüz onay verilmediği, tedarik sürecinin ancak sipariş onayı verilmesini takiben başlayacağı ifade edilmiştir. Bu durumun, sipariş onayı verilecek tarihin sene sonuna denk gelmesinden dolayı ve ilgili tarihlerde ürünün depoda bulunmaması ihtimaline karşı (stok bilgisi kontrol edilmeden) teslimata ilişkin süreçlerde aksaklık yaşanabilme ihtimalinin önceden iletilmesinden ibaret bir vaka olduğu belirtilmiştir. Sonuç olarak SIEMED tarafından SIEMENS'e kesin bir sipariş verilmediği, bu sebeple net teslim tarihi bildirilemediği ve sipariş onayı olmayan bir ürün için sevkiyat yapılmadığı ifade edilmiştir.
- (155) Bu kapsamda SIEMED'in siparişi üzerine bir gecikme veya diğer firmaya öncelikli sevk durumunun söz konusu olmadığı anlaşılmıştır. SIEMENS tarafından, kesin sipariş olmadan anlık stok durumu bilgisinin verilmediği ve SIEMED'in de kesin sipariş talebinde bulunmadığı belirtilmiştir. Buna karşılık kesin sipariş talebinde bulunan Batıkent Hastanesi için ise aynı gün stok durumu kontrol edilmiş ve depoda bulunduğu için ürünün sevkiyatı gerçekleştirilmiştir. SIEMENS, aynı malzemeye daha önce sipariş talebinde bulunan bir başka müşteriye sevkiyat yapıldığı hususunu da Kurum bilgisine sunmuştur. Bu kapsamda SIEMENS'in kesin alım yapan bir teşebbüse stoğunda bulunan bir ürünü stokları kontrol ederek göndermesinin, buna karşılık kesin sipariş vermemiş olan SIEMED'i teslimatın süresi konusunda bilgilendirmesinin SIEMED'i dışlayıcı bir uygulama olarak nitelendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

⁷⁵ Excel dosyasından müşterinin *on call* statüsünde olduğu anlaşılmaktadır.

- (156) SIEMED tarafından başvuruyu somutlaştırmak amacıyla Kuruma gönderilen diğer belgelerden, SIEMENS'in 18.02.2009 tarih ve 09-07/128-39 sayılı Kurul kararı ile getirilen, yedek parça fiyat taleplerinin en geç üç iş günü içerisinde fiyat teklifleri ile cevaplandırılması yükümlülüğüne her zaman uygun hareket etmediği anlaşılmıştır. SIEMED, 19.06.2019 tarihli e-posta ile SIEMENS'ten PN:10399063 SI: 792AXA135278 kodlu yedek parça için fiyat talep etmiş, fiyat teklifi SIEMENS tarafından 25.06.2019 tarihli e-posta ile karşılanmıştır. Söz konusu yazışmadan SIEMENS'in yedek parça talebine dördüncü iş günü fiyat teklifi verdiği görülmektedir. Yine SIEMED 05.09.2019 tarihli e-posta ile SIEMENS'ten PN:10035801 SI: 792us01086 kodlu yedek parça için fiyat talep etmiş, bu talep SIEMENS tarafından 11.09.2019 tarihli e-posta ile karşılanmıştır. Söz konusu yazışmadan SIEMENS'in fiyat talebine dördüncü iş günü dönüş yaptığı anlaşılmaktadır.
- (157) Yukarıdaki belgelere ek olarak SIEMENS'ten son altı yıla ilişkin olarak SIEMED'in yedek parçalar için SIEMENS'ten fiyat talep ettiği tarihler ve bu talepleri SIEMENS'in cevapladığı tarihlerine ilişkin bilgi talep edilmiştir. Bu kapsamda SIEMENS'ten son altı yıl için toplam 658 teklif bilgisi edinilmiştir. Aşağıdaki tabloda yıllara göre yedek parça fiyat taleplerinin en geç üç iş günü içerisinde cevaplandırılması yükümlülüğüne aykırı tekliflerin sayısı gösterilmiştir.⁷⁶

Tablo 1- SIEMED'in Taleplerinin SIEMENS Tarafından Zamanında Karşılanma Oranı

Yıl	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Talep adedi	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3 iş gününü aşan sürede cevaplanan teklif adedi	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3 iş gününde cevaplanma oranı (%)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: SIEMENS							

- (158) Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere, SIEMED'den gelen 658 teklif talebinden, 638'i üç iş günü içinde cevaplanmıştır. SIEMENS tarafından zamanında geri dönüş yapılmayan 20 teklif talebinden 14'ünde talebin dört iş günü içinde yanıtlandığı görülmüştür. Böylece geç yanıtlanan tekliflerin büyük çoğunluğunda yalnızca bir günlük gecikme olduğu tespit edilmiştir.
- (159) Süre aşım sebepleri sorulduğunda SIEMENS, fiyat tekliflerine geç cevap verilmesine gerekçe olarak,
- Teklif talebi ve yanıt zamanının ulusal tatillere ve hafta sonuna denk gelmesi,
 - Teklif taleplerinin SIEMENS'e mesai saatlerinden sonra iletilmesi,
 - Tüm müşteriler ve BSS'lerden talep edilen SAP kayıtları (SIEMENS teklif verme programı) için gerekli bilgilerin eksik olması (örn. vergi dairesi bilgisi, vergi kimlik numarası, unvan, fatura bilgileri vb. bilgilerin eksik olması),
 - Müşteriler ve BSS tarafından teklif edilen bilgilerde revizyon talep edilmesi dolayısıyla yanıt süresinin de buna bağlı olarak uzaması,
 - Whatsapp, SMS gibi gayri resmi iletişim kanalları vasıtasıyla iletişime geçilmesinin tercih edilmesi dolayısıyla yanıt süresinin de buna bağlı olarak uzaması

gibi sebepleri göstermiştir.

⁷⁶ 18.02.2009 tarih ve 09-07/128-39 sayılı Kurul kararının sadece iş günlerini kapsadığı dikkate alınmıştır.

- (160) Ayrıca talep kayıtlarını gerçekleştiren çağrı merkezi çalışanları ve ilgili departman arasındaki iletişimde sorunlar yaşanabildiği ve bu hususun da bazen zamanında dönüş yapmaya engel olabildiği ifade edilmiştir. Ancak SIEMENS, yıllar içinde geç cevap verilen vakaları azaltmak için iç süreçlerini geliştirdiğini vurgulamıştır. Bu kapsamda SIEMENS, 2016 yılında sürecin hızlandırılması adına, fiyat taleplerinin dört kişilik bölge birimi yerine tek bölge sorumlusuna iletilmesine karar vermiş, lojistik ekibi ile yürütülen süreç devam etmiştir. Herhangi bir gecikme yaşanmaması adına 2018 yılı Ekim ayında tüm BSS'lere bilgilendirme gönderilerek teklif taleplerinin yedek parça ekibinin tamamına gönderilmesi istenmiştir. 2019 yılında ise teklif için kayıt aşamasından teklifin gönderilmesine kadar tüm sürecin yönetimi sadece yedek parça satış ekibine bırakılmıştır. Söz konusu gelişmelerin sonucu olarak, 2017 ve 2018 yıllarında geciken herhangi bir yanıtın olmadığı anlaşılmaktadır. SIEMENS 2017 ve 2018 yıllarında SIEMED'den gelen tüm fiyat teklif talepleri için üç iş günlük cevap verme süresine uygun davranmıştır. 2019 yılında ise SIEMED'in, talebini yedek parça ekibinin tamamına göndermediği, ayrıca söz konusu teklifi içeren e-postanın yedek parça ekibi çalışanın hesabında "gelen kutusu" yerine "junk" e-posta klasörüne düşmesi sebebiyle iki günlük bir gecikme olduğu ifade edilmiş ve konu hakkındaki yazışmalar sunulmuştur.
- (161) 2014-2019 yılları arasında SIEMED'in taleplerinin ortalama %96,9'unun SIEMENS tarafından 2009 Kurul kararında öngörüldüğü üzere üç iş günü içerisinde karşılandığı, geç yanıtlanan tekliflerin büyük çoğunluğunda (%70) ise yalnızca bir günlük gecikme olduğu, gecikme sebeplerinin teşebbüs içi işleymen kaynaklandığı ancak SIEMENS'in geç cevap verilen vakaları azaltmak için iç süreçlerini geliştirdiği ve bunun da 2017 ve 2018 yılı verilerine bakıldığında olumlu sonuç verdiği (%100 zamanında geri dönüş) anlaşılmıştır. 2019'daki gecikmenin ise yedek parça talebinin tek bir SIEMENS çalışanına gönderilmesi ve söz konusu talebin ilgili çalışanın e-postasında göremeyeceği bir klasöre düşmesi gibi istisnai bir durum sonucunda gerçekleştiği anlaşıldığından, bu gecikmenin teşebbüsün süreçlerini geliştirmesine rağmen gerçekleşen münferit bir vaka niteliğinde olduğu tespit edilmiştir. Nitekim SIEMENS daha sonra bu durumun da önüne geçebilmek adına taleplerin, belirlediği üç çalışanın e-posta adreslerinin tamamına aynı anda gönderilmesi gerektiği hakkında BSS'leri bilgilendirmiştir. Bu kapsamda, SIEMENS'in iç mekanizmasının işleymeninden kaynaklanan gecikmeler için teşebbüsün iç süreçlerini geliştirerek önlem almaya çalıştığı dikkate alındığında istisnai nitelikte olan gecikmelerin bahse konu Kurul kararında yer alan yükümlülüklerin ihlali anlamına gelmediği kanaatine ulaşılmıştır.

I.5.2.5. En Çok Kullanılan 100 Yedek Parçaya İlişkin Fiyat Listesinin Yayımlanmadığına Yönelik İddialar

- (162) SIEMED tarafından,
- 2009 Kurul kararı ile sektördeki üreticilere/satıcılara her bir cihaz modeli için en az 100 yedek parça fiyatının yayımlanması yükümlülüğünün getirildiği,
 - SIEMENS'in ise tüm modelleri için toplamda 100 yedek parça fiyatı listelerek Kurul kararını açıkça ihlal ettiği,
 - İlan edilen listedeki yedek parçaların bir kısmının Türkiye pazarında olmayan cihazlara, bir kısmının ise üreticisi kendisi olmayan ve Türkiye pazarında kolayca bulunabilecek yedek parçalara ait olduğu,

- SIEMENS tarafından liste fiyatı ilan edilen yedek parçalar için sipariş aşamasında liste fiyatına sadık kalınmayarak liste fiyatından daha fazla bedel talep edildiği, bu durumun da müşteriler açısından belirsizlik yarattığı⁷⁷

iddia edilmiştir.

- (163) 2009 Kurul kararında tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere *“Tıbbi cihazların, son 3 (üç) yıllık satış verilerine dayanarak, en çok kullanılan 100 (yüz) yedek parçanın güncel fiyat listelerinin internet ortamında herkesin ulaşabileceği şekilde ilan edilmesi”* yükümlülüğü getirilmiştir. Söz konusu yükümlülük esasen yedek parçalara ilişkin olmakla birlikte, aynı kararda *“Cihazlarda kullanılan, tüpler gibi, sık değişen parçaların fiyatlarının güncel biçimde ilanı, var olan belirsizliği ortadan kaldıracaktır.”* ve *“...Bu nedenle, günümüzde bunun firmaların internet sitelerinde kolaylıkla yapılabileceği göz önüne alınarak, en çok kullanılan 100 (yüz) yedek parçanın güncel fiyat listelerinin İnternet ortamında herkesin ulaşabileceği şekilde ilan edilmesi gerektiği, bu yedek parçaların tespiti için son 3 (üç) yıllık satış verilerine bakılabileceği, zira hiç talep görmeyen parçaların listelenmesinin herhangi bir faydası olmayacağı açıktır. Örneğin cihazlarda kullanılan tüplerin fiyatlarının, bunların sık değiştirilmesi gereken yüksek bedelli parçalar olmaları sebebiyle, söz konusu listelerde olması gerekmektedir.”* ifadeleri yer almaktadır. Bu çerçevede, söz konusu yükümlülük hem yedek parçaları hem de sarf malzemesi niteliğindeki tüpleri kapsamaktadır.
- (164) 2009 Kurul kararında, cihaz modeli bakımından herhangi bir ayrıma gidilmemiş, yalnızca tıbbi cihazların son üç yıllık satış verilerine dayanılarak en çok kullanılan yüz yedek parçasına ilişkin ilan yükümlülüğü getirilmiştir. 2014 Kurul kararında, *“...Parçaların tamamının ilan edilmesinin teknik zorlukları var ise de, her cihaz için en çok kullanılan parça fiyatlarının internet ortamında yayımlanması, öncelikle rakip servis sağlayıcıların hastanelerin bakım ihalelerine girerken ve servis için fiyat verirken bilgi eksikliğinden kaynaklanan rekabet edememe dezavantajlarını ortadan kaldıracaktır...”*⁷⁸ ifadeleri yer almaktadır. Öte yandan 2009 Kurul kararının sonuç bölümünde 100 yedek parça ifade edilmiş 2016 yılındaki soruşturmada da inceleme 100 adet parça doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda söz konusu kararda da fiyat listesi yayımlama yükümlülüğü, her cihaz için ayrı ayrı yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük olarak yorumlanmamıştır.
- (165) İnceleme kapsamında SIEMENS'ten son beş yıla ilişkin olarak internet sitesinde yayımlanan fiyat listeleri talep edilmiştir. Söz konusu listelerde cihaz bazında bir ayrıma gidilmediği, genel olarak tıbbi görüntüleme ve teşhis cihazları için yedek parça ve sarf malzemelerine ait verilerin yer aldığı ve fiyat listesinde 100'den fazla ürünün bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda yayımlanan fiyat listelerinin her cihaz için ayrı ayrı düzenlenmediği ve 2009 Kurul kararında bahsi geçen yükümlülüğe uygun olduğu anlaşılmıştır. SIEMENS 2009 Kurul kararında getirilen fiyat listelerini yayımlama yükümlülüğüne 2009 yılından itibaren uymaktadır. Bu tespit, mevcut soruşturma ve 2016 yılına ait soruşturma kapsamında, 2009 yılından günümüze kadar incelenen tüm fiyat listeleri sonucunda yapılmıştır.

⁷⁷ Söz konusu iddia önaraştırma kapsamında incelenmiştir. Yapılan analize göre yedek parçaların liste fiyatından daha yüksek fiyata satışa sunulduğuna yönelik hiçbir bulguya rastlanmadığından, hatta yedek parçaların liste fiyatı üzerinden veya daha düşük fiyata satıldığı anlaşıldığından soruşturma döneminde daha ileri bir analize gerek duyulmamıştır.

⁷⁸ Para. 117.

- (166) Dosya kapsamında incelenen Dura 202 isimli x-ışın tüpünün ve diğer ürünlerin SIEMENS tarafından yayımlanan en çok kullanılan ürünler arasında yer aldığı tespit edilmiştir. SIEMED tarafından fiyat listelerinde sık kullanılan bazı parçalara yer verilmediği iddia edilmekle birlikte şikâyetçi tarafından bu iddiayı destekleyen parça adı veya kodu gibi herhangi bir somut bilgi sunulamamıştır.⁷⁹
- (167) SIEMENS tarafından yapılan açıklamalardan, genel olarak yayımlanmayan ürünlerin benzerlerinin fiyat listelerinde yer aldığı veya ürünün sarf malzemesi niteliği nedeniyle listede yayımlanmadığı anlaşılmaktadır. Halen SIEMENS tarafından en çok kullanılan yedek parça fiyatları ilan edilmektedir.⁸⁰ Öte yandan PHILIPS ve GE tarafından da benzer şekilde 100'ü aşkın sayıda yedek parçanın fiyatı internet sitelerinde ilan edilmektedir. SIEMENS'in internet listelerinin sık satılan ürünleri kapsadığı, bu listelerde 100'ü aşkın ürüne yer verildiği, bu çerçevede SIEMENS'in yükümlülüğe uygun şekilde bir fiyat listesi hazırladığı anlaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında, SIEMENS'in yayımladığı fiyat listelerinde sık kullanılan bazı parçalara yer verilmediği iddiasının gerçeği yansıtmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.5.3. Savunmalar ve Değerlendirilmesi

I.5.3.1. İlgili Pazarların Büyüklüğüne İlişkin Yapılan Analizlerin Varsayıma Dayandığına İlişkin Savunma ve Değerlendirme

- (168) Savunmada; pazar yapısının önceki yıllardan farklılaşmadığının gösterilmesi için "Siemens markalı tıbbi görüntüleme ve tanı cihazlarına yönelik yedek parça ve sarf malzemesi pazarı" cirosunun yıllar içindeki seyrinin dikkate alındığı, önceki yıllara kıyasla gerçekleşen artışın teşebbüsün pazar gücünü koruduğu şeklinde yorumlandığı, ancak teşebbüsün pazar gücünün gösterilmesi bakımından TL cinsinden elde edilen cirosunun kullanılmasının yerinde olmadığı, teşebbüsün BOA kapsamındaki müşterilerinden elde ettiği cironun ilgili yıllarda Euro cinsinden azaldığının gözlemlendiği, pazarın toplam büyüklüğünün de bilinmediği dikkate alındığında SIEMENS'in pazar gücü bakımından bir değerlendirmede bulunmanın doğru olmayacağı belirtilmiştir.
- (169) Pazar büyüklüğünü saptamak amacıyla son dört yılda SIEMENS markalı cihazların bakım onarımına konu olmuş ürünlere yönelik pazar verileri kapsamında adet ve tutarlar üzerinden ayrıntılı inceleme yapılarak pazar payları hesaplanmıştır.

I.5.3.2. SIEMENS'in Şikâyetçi Teşebbüsün Pazardaki Faaliyetlerini Güçleştirdiği İddiasına İlişkin Savunma ve Değerlendirme

- (170) Savunmada, BEÜ Hastanesine ilişkin ihale sürecinin tüm ihale süreçlerinde takip edilen usule uygun hareket edildiği, indirimler ve kurlarla ilgili ayarlamalar yapılarak tekliflerin rekabetçi düzeyde revize edildiği, SIEMED tarafından kendilerinden istenen teklifin söz konusu hastaneye yönelik değil Kastamonu Özel Anadolu Hastanesine (KÖAH) yönelik olarak istendiği, dolayısıyla ortada iki farklı ihalenin olduğu ve SIEMENS ve SIEMED'in bu olayda rakip olarak adlandırılmayacağı, diğer yandan SIEMENS'in SIEMED'in KÖAH için teklif istediğini düşünürken fiyat sıkıştırması yaptığı iddiasının ileri sürülemeyeceği, ayrıca tarafların idari yargıda görülen dava sürecinde SIEMED'in Siemens marka ürünleri diğer kaynaklardan farklı fiyatlarla

⁷⁹ 2016 Kurul kararına ilişkin soruşturmada da SIEMED tarafından benzer iddialar öne sürülmüş, yapılan çalışmalar sonucunda iddiaların doğru olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

⁸⁰https://static.healthcare.siemens.com/siemens_hwem-hwem_sxxa_websites-context-root/wcm/idc/groups/public/@tr/documents/download/mda5/nj15/-edisp/fy20-internet-yedek-parca-fiyat-listesi-v3-07106049.pdf Erişim tarihi 08.07.2020

tedarik edebileceğinin SIEMED tarafından da kabul edildiği ifade edilmiştir. SIEMENS'in SIEMED'in faaliyetlerini güçleştirildiği iddiasının gerçeği yansıtması durumunda SIEMED'in SIEMENS'in katıldığı hiçbir ihaleyi kazanamaması gerekirken, hem SIEMENS hem de SIEMED'in katıldığı 2012 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen ihaleyi SIEMED'in kazandığı, ayrıca SIEMED'in 2008 yılındaki kuruluşundan itibaren bugüne kadar geçen 11 yıllık süreçte pazara dokuz şirketin daha katıldığı, halihazırda pazarda SIEMED dahil 13 BSS'nin faaliyet gösterdiği, bu durumun da söz konusu pazarın rekabetçi bir pazar olduğuna işaret ettiği belirtilmiştir.

- (171) Kararın I.5.2.1. sıra numaralı bölümünde söz konusu hususlar ayrıntılı olarak incelenmiş olduğundan, konu ile ilgili olarak yapılan savunmaya yönelik ayrı bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulmamıştır.

I.5.3.3. SIEMENS'in Yayınlanmış Fiyat Listelerine Uymadığı İddiasına İlişkin Savunma ve Değerlendirme

- (172) SIEMENS tarafından, iddiaya konu olan teklifin Koru Hastanesi teklifi olduğu, oluşan fiyat farkının ise teklif edilen ürün ve hizmetlerdeki farklılıktan kaynaklandığı, dolayısıyla söz konusu iddianın gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir.
- (173) Kararın I.5.2.2. sıra numaralı bölümünde söz konusu hususlar ayrıntılı olarak incelenmiş olduğundan, konu ile ilgili olarak yapılan savunmaya yönelik ayrı bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulmamıştır.

I.5.3.4. SIEMENS Tarafından Cihazların Seri Numaralarının İzlendiği İddiasına İlişkin Savunma

- (174) Savunmada, SIEMENS'in 2014 yılından itibaren bir uygulama değişikliğine gittiği ve yedek parçaya ihtiyaç duyan tüm taraflardan ilgili ürünün seri numarasının talep edilmeye başlandığı, bu durumun sebebinin ürünün seri numarasıyla eşleşme yapılarak müşterilerin hatasız ve doğru yedek parçayı satın almasının sağlanması, ihracat yasaklarıyla ilgili bir ihlalin gerçekleşmesinin önlenmesi, ürün sorumluluğunu yerine getirmek için belirli bir ürünle ilgili genel bir sorun olup olmadığının tespit edilmesi, ilgili ürün ve parçaları için güvenlik önlemlerinin sağlanması, cihazlara ve ürünlere ilişkin olarak garanti yükümlülüğünün yerine getirilmesi, müşterilerin talep etmesi halinde cihaz ve ürünlerle ilgili teknik bilgi sağlanması olduğu belirtilmiştir.
- (175) Kararın I.5.2.3. sıra numaralı bölümünde söz konusu iddia kapsamında ayrıntılı inceleme yapıldığından, konu ile ilgili olarak yapılan savunmaya yönelik ayrı bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulmamıştır.

I.5.3.5. SIEMENS'in Yedek Parça Teklif Taleplerinde Yanıt Sürelerine Riayet Etmediği İddiasına İlişkin Savunma ve Değerlendirme

- (176) SIEMENS tarafından yapılan savunmada, geçmiş Kurul kararlarına uygun olarak tüm fiyat tekliflerine üç iş günü içerisinde cevap verilmesinin bir şirket politikası haline geldiği, süresi içerisinde cevap verilemeyen az sayıda teklifler ile ilgili makul gerekçelerin bulunduğu, bu gerekçelerin, teklif talebi ve yanıt zamanının ulusal tatillere ve hafta sonuna denk gelmesi, teklif taleplerinin SIEMENS'e mesai saatlerinden sonra iletilmesi, tüm müşteriler ve BSS'lerden talep edilen SAP kayıtları için gerekli bilgilerin eksik olması (örn. vergi dairesi bilgisi, vergi kimlik numarası, unvan, fatura bilgileri vb.), müşteriler ve BSS tarafından teklif edilen bilgilerde revizyon talep edilmesi dolayısıyla yanıt süresinin de buna bağlı olarak uzaması,

whatsapp, SMS gibi gayri resmi iletişim kanalları vasıtasıyla iletişime geçilmesinin tercih edilmesi sebebiyle yanıt süresinin uzaması olarak sıralanabileceği belirtilmiştir.

- (177) Söz konusu iddia kapsamında kararın 1.5.2.4. sıra numaralı bölümünde ayrıntılı inceleme yapıldığından, konu ile ilgili olarak yapılan savunmaya yönelik ayrı bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulmamıştır.

I.5.3.6. SIEMENS'in Fiyat Listelerini 2009 Kurul Kararında Belirlenen Şekilde Yayınlamadığı İddiasına İlişkin Savunma ve Değerlendirme

- (178) Savunmada, 2009 Kurul kararından itibaren SIEMENS'in 1.800'ü bulan pek çok fiyat listesini internet sitesinde yayınladığı, Kurum tarafından ilgili karardaki yükümlülüğün cihaz başına 100 ürün olarak ifade edildiği, SIEMENS'in kararda öngörüldüğü şekilde 100'den fazla ürünün fiyat listesini yayınladığı, sadece SIEMENS'in değil sektördeki tüm teşebbüslerin sadece en çok kullanılan 100 civarı ürünün fiyat listesini yayınladığı, her cihaz için en çok kullanılan 100 yedek parça fiyat listesinin yayınlanmasının gerçekçi bir yaklaşım olmadığı, örneğin SIEMENS'in 444 adet cihazının bulunduğu ve bu durumda 40.000 üzerinde ürünün fiyat listesini yayınlanmasının beklenemeyeceği, bu uygulamanın ticari hayatın olağan akışından ve gerçekliğinden uzak olacağı belirtilmiştir.
- (179) Söz konusu iddia kapsamında kararın 1.5.2.5. sıra numaralı bölümünde ayrıntılı inceleme yapıldığından, konu ile ilgili olarak yapılan savunmaya yönelik ayrı bir değerlendirmeye ihtiyaç duyulmamıştır.

J. SONUÇ

- (180) 31.10.2019 tarihli ve 19-37/553-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara ve incelenen dosya kapsamına göre, Siemens Healthcare Sağlık A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediğine dolayısıyla aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüse idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.